Learn to Speak Tibetan and Hindi

तिब्बती और हिन्दी बोलना सीखें

བོད་སྐད་དང་ཧིན་སྐད་སྦྱོང་དེབ།

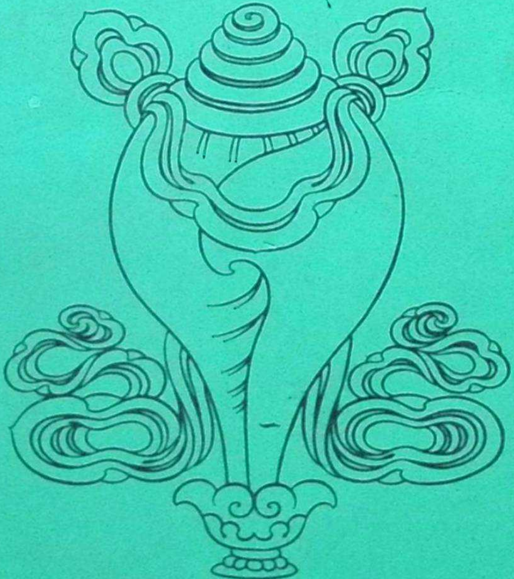

Prof. P.N. Sharma
with
Lobsang Thonden and Sangye T. Naga

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

Learn to Speak Tibetan and Hindi

तिब्बती और हिन्दी बोलना सीखें

བོད་སྐད་དང་ཧིན་སྐད་སྦྱོང་དེབ།

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

Learn to Speak
Tibetan and Hindi
तिब्बती और हिन्दी बोलना सीखें
བོད་སྐད་དང་ཧིན་སྐད་སྦྱོང་དེབ།

Prof. P.N. Sharma
with
Lobsang Thonden and Sangye T. Naga

LIBRARY OF TIBETAN WORKS AND ARCHIVES

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

© 1996: Library of Tibetan Works and Archives

First Print 1996
Reprint 2003, 2009, 2011

ALL RIGHTS RESERVED

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photo-copying, recording or otherwise, without the prior permission of the bearers of copyright.

ISBN: 81-86470-02-6

Published by the Library of Tibetan Works and Archives, Dharamsala, H.P. (India) and printed at Indraprastha Press (CBT), 4 Bahadurshah Zafar Marg, New Delhi-110002.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

Dedicated
To
The lasting memory of my friend
Late kelsang Bhakdo, Caretaker
Library of Tibetan Works & Archives,
Dharamshala

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

CONTENTS

1. Dedication v
2. Preface xi
3. Publishers Note xi
4. Tibetan and Hindi Lessons with English translations:

Lesson 1	1
Lesson 2	7
Lesson 3	11
Lesson 4	16
Lesson 5	20
Lesson 6	24
Lesson 7	29
Lesson 8	33
Lesson 9	37
Lesson 10	41
Lesson 11	45
Lesson 12	49
Lesson 13	53
Lesson 14	57
Lesson 15	61
Lesson 16	65
Lesson 17	68
Lesson 18	71
Lesson 19	74
Lesson 20	78
Lesson 21	82
Lesson 22	85
Lesson 23	89
Lesson 24	92
Lesson 25	95
Lesson 26	99
Lesson 27	103
Lesson 28	107
Lesson 29	110

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

Lesson 30 113
Lesson 31 117
Lesson 32 121
Lesson 33 124
Lesson 34 127
Lesson 35 131
Lesson 36 135
Lesson 37 139
Lesson 38 142
Lesson 39 146
5. Vocabulary 149

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

PREFACE

It is now more than three and a half decades since our Tibetan friends arrived in India. Where as a vast majority of Tibetans have picked up a smattering of conversational skills in Hindi, very few Indians can express themselves even in broken Tibetan. It was felt, therefore, that a handy guidebook on everyday topics and oral communication would be a great help to both Hindi-speaking and Tibetan-speaking aspirants wishing to develop conversational skills in day-to-day dialogue without getting embroiled in the intricacies of grammar, etc. My esteemed friend Mr. Gyatsho Tshering, Director of LTWA, liked and approved the idea. The result is the present volume which has been devised, planned and completed with the collaboration of Mr. Lobsang Thonden and Mr. Sangye Naga. The skills of Miss Tenzin Sonam in computer-setting the multiscript manuscript also deserve appreciation.

If this book helps bring about closer interaction between Indians and Tibetans through the medium of conversational efficiency, that alone would be compensation enough for this endeavour.

Parmananda Sharma

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

PUBLISHER'S NOTE

Since we have been living in exile in our host country, India, the lives of Indians and Tibetans have converged on an everyday basis and in many respects we have come to rely on each other. While Tibetan children are invariably taught Hindi in school, there are many other Tibetans as well as Indians who suffer from not knowing each other's language well enough to communicate with ease.

Thus, we were delighted when our esteemed friend Professor (add his initials) Sharma suggested writing a Hindi-Tibetan primer, with the aim of overcoming this problem and fostering closer ties and mutual understanding between the races. We hope that this book, published here with the addition of an English translation for each word and phrase, will be seen as a useful language tool by many, and that it will be the first of more bilingual texts in Tibetan and the Indian languages to be published in the future.

Gyatsho Tshering
Director

March 1996

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

YA PUN · DO (TIKAY)

TU · DEE · CHE · (grazio)

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

LESSON 1

१. नमस्ते ན་མ་སི་ཏེ།
བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས། टाशी देलेग
Hello

२. तुम कैसे हो? ཏུམ་ ཀཻ་སེ་ ཧོ།
ཁྱེད་རང་བདེ་པོ་ཡིན་པས། ख्ये रङ देपो यिनपे।
How are you?

३. आप कैसे हैं? ཨཱཔ་ ཀཻ་སེ་ ཧཻཾ།
ཁྱེད་རང་སྐུ་གཟུགས་བདེ་པོ་ཡིན་པས། ख्ये रङ कुसुग देपो यिनपे।

How are you?

४. आप का नाम क्या हैं? ཨཱཔ་ ཀཱ་ ནཱམ་ ཀྱཱ་ ཧཻཾ།
ཁྱེད་རང་གི་མིང་གང་ཡིན། ख्ये रङ गी मीङ गङ् यिन।
What is your name?

५. मेरा नाम टाशी दावा हैं। མེ་རཱ་ ནཱམ་ ཊཱ་ཤཱི་ དཱ་ཝཱ་ ཧཻཾ།
ངའི་མིང་ལ་བཀྲ་ཤིས་ཟླ་བ་ཟེར་གྱི་ཡོད།
ङै मिङ ला टाशी दावा सेर ग्यी यो।
My name is Tashi Dawa.

६. और आप का नाम? ཨཽར་ ཨཱཔ་ ཀཱ་ ནཱམ།

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

ཁྱེད་རང་གི་མཚན་ལ། ख्ये रङ गी छेन ला।

And, your name?

७. मेरा नाम राकेश है। M·ERA NAM—

མེ་ར་ ནཱམ་ རཱ་ཀེ་ཤ་ ཧཻ།

ངའི་མིང་ལ་རཱ་ཀེ་ཤ་ཟེར་གྱི་ཡོད།

ङे मिङ ला राकेश सेर ग्यी यो।

My name is Rakesh.

८. आप का नगर? ཨཱ་པ་ ཀཱ་ ན་ག་ར།

ཁྱེད་རང་གི་བཞུགས་ཡུལ། ख्ये रङ गी शुग युल।

Your town?

९. मैं धर्मशाला में रहता हूँ। མཻ་ དྷ་རམ་ཤཱ་ལཱ་ མེ་ ར་ཧ་ཏཱ་ ཧཱུྃ།

ང་དྷ་རམ་ཤཱ་ལཱ་ལ་སྡོད་ཀྱི་ཡོད། ङ धर्मशाला ला दो क्यी यो।

I stay in Dharamshala.

१०. आज कल धर्मशाला बहुत प्रसिद्ध हैं।

ཨཱཛ་ ཀལ་ དྷ་རམ་ཤཱ་ལཱ་ བ་ཧུ་ཏ་ པྲ་སིདྡྷ་ ཧཻ།

དེང་སང་དྷ་རམ་ཤཱ་ལཱ་སྐད་གྲགས་ཞེ་དྲག་ཡོད་རེད།

देङ सङ धर्मशाला केड़ग शेड़ग यो रे।

Dharamshala is very famous these days.

ĀJA KALA DHARMAŚĀLĀ BAHUTA PRASIDDHA HAI

DHÉNG·SANG·DA·HA·RAM·ŚHA·LA·KÉNG·GA·ŚÉNG·GA·Y

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

११. क्यों? ཀྱོཾ། Kayal ga·ray·jay·nai -

ག་རེ་བྱས་ནས། ग रे जे ने। garéjéré

Why? gha·ré·jé·ré

१२. क्योंकि महा महिम दलाई लामा भी वहीं रहते हैं।

ཀྱོཾ་ཀི་ མཧཱ་ མཧིམ་ དལཱཨཱི་ ལཱམཱ་ བྷཱི་ ཝཧཱིཾ་ རཧཏེ་ ཧཻཾ།

གང་ཡིན་ཟེར་ན། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཡང་། དེ་གར་བཞུགས་ཀྱི་ཡོད་རེད།

गङ यिन सेर ना ज्ञल वा रिन्पोछे यङ देगर शुग की यो रे।

Because His Holiness the Dalai Lama also lives there.

१३. अब यह एक तीर्थस्थान है.।

ཨབ་ ཡཧ་ ཨེཀ་ ཏཱིརྠསྠཱན་ ཧཻ།

ད་འདི་གནས་ས་ཞིག་ཆགས་ཡོད་རེད།

द दि नेसा शिग छग यो रे।

It is now a place of pilgrimage.

१४. संसार भर से तीर्थयात्री यहाँ आते हैं।

སན་སཱར་ བྷར་ སེ་ ཏཱིརྠཡཱཏྲཱི་ ཡཧཱཾ་ ཨཱཏེ་ ཧཻཾ།

འཛམ་གླིང་གང་ས་ནས་གནས་བསྐོར་བ་འདིར་ཡོང་གི་ཡོད་རེད།

जमलीङ गङ स ने नेकोरवा दिर योङ गी यो रे।

Pilgrims come from all over the world.

o·ra

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१५. धर्मशाला तिब्बत सरकार का मुख्यालय भी हैं।

དྷ་རམ་ཤཱ་ལཱ་ ཏིབྦཏ་ སར་ཀཱར་ ཀཱ་ མུཁྱཱལཡ་ བྷཱི་ ཧཻཾ།

དྷ་རམ་ཤཱ་ལཱ་འདི་བོད་གཞུང་གི་ལྟེ་གནས་ཀྱང་རེད།

धर्मशाला दि बो शुङ गी ते ने क्यङ रे।

Dharamshala is also the headquarters of the Tibetan government.

१६. हज़ारों तिब्बती धर्मशाला में रह रहे हैं।

ཧཛཱརོཾ་ ཏིབྦཏཱི་ དྷ་རམ་ཤཱ་ལཱ་ མེཾ་ རཧ་ རཧེ་ ཧཻཾ།

དྷ་རམ་ཤཱ་ལཱར་བོད་མི་སྟོང་ཕྲག་ཁ་ཤས་སྡོད་ཀྱི་ཡོད་རེད།

धर्मशालर बो मी तोङ ठग ख शे दो क्यी यो रे।

Thousands of Tibetans are living in Dharamsala.

१७. वे सब शरणार्थी हैं।

ཝེ་ སབ་ ཤརཎཱརྠཱི་ ཧཻཾ།

ཁོང་ཚོ་ཚང་མ་སྐྱབས་བཅོལ་བ་རེད།

खोङ छो छङमा क्यब चोल वा रे।

They are all refugees.

१८. तिब्बतियों की कई दुकानें हैं।

ཏིབྦཏིཡོཾ་ ཀཱི་ ཀཨཱི་ དུཀཱནེཾ་ ཧཻཾ།

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

བོད་པའི་ཚོང་ཁང་མང་པོ་ཡོད་རེད།

बो पे छोङ खङ मङ पो यो रे।

There are many Tibetan shops.

१९. होटल भी बहुत हैं। ཧོ་ཊལ་ བྷཱི་ བཧུཏ་ ཧཻཾ།

མགྲོན་ཁང་ཡང་མང་པོ་ཡོད་རེད། डोन खङ यङ मङ पो यो रे।

There are many hotels also.

२०. दुकानों में आशचर्यजनक चीज़े भरी हैं।

འདུ་ཀཱ་ནོཾ་ མེཾ་ ཨཤ་ཙར་ཡ་ཛ་ནཀ་ ཙཱི་ཛེ་ བྷ་རཱི་ ཧཻཾ།

ཚོང་ཁང་དེ་ཚོ་ཡ་མཚན་དངོས་རྫས་ཀྱིས་ཁེངས་བསྡད་ཡོད་རེད།

छोङ खङ दे छो यम छेन ङोज़े क्यी खेङ दे यो रे।

The shops are full of curious things.

२१. तिब्बती लोग अच्छे व्यापारी हैं।

ཏིབྦཏཱི་ ལོག་ ཨཙྪེ་ ཝྱཱ་པཱ་རཱི་ ཧཻཾ།

བོད་པ་དེ་ཚོ་ཚོང་ལས་ཡག་པོ་ཡོད་རེད།

बोपा देछो छोङ ले यग पो यो रे।

Tibetans are good businessmen.

२२. वे बडे खुश-तबीयत लोग हैं।

ཝེ་ བཌེ་ ཁུཤ་-ཏབཱིཡཏ་ ལོག་ ཧཻཾ།

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

ཁོང་ཚོ་མི་སྣང་བ་སྐྱིད་པོ་རེད།

खोङ छो मि नङवा क्यी पो रे।

They are happy-go-lucky people.

२३. वे विनोद-प्रिय हैं।

ཝེ་ ཝིནོད་-པྲི་ཡ་ ཧཻཾ།

ཁོང་ཚོ་གློག་བརྙན་ལ་དགའ་པོ་ཡོད་རེད།

खोङ छो लोग-ञेण ला गा पो यो रे।

They love movies.

२४. वे वीरं हैं। ཝེ་ ཝཱིར་ ཧཻཾ།

ཁོང་ཚོ་བློ་ཁོག་ཆེན་པོ་ཡོད་རེད། खोङ छो लोखोग छेनपो यो रे।

They are brave.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१. हम दो भाई हैं। ཧམ་ འདོ་ བྷཱཨཱི་ ཧཻཾ།

ང་གཉིས་བུ་སྤུན་ཡིན། ङ जी बुपुन यिन ।

We are two brothers.

२. हमारी एक बहिन है। ཧམཱརཱི་ ཨེཀ་ བཧིན་ ཧཻ།

ང་ཚོར་བུ་མོ་སྤུན་གཅིག་ཡོད། ङ छोर बुमो पुन चिग यो।

We have one sister.

३. हमारे माता पिता नौकरी करते हैं।

ཧམཱརེ་ མཱཏཱ་ པིཏཱ་ ནཽཀཱརཱི་ ཀར་ཏེ་ ཧཻཾ།

ང་ཚོའི་ཕ་མ་གཉིས་གཞུང་གི་ལས་བྱེད་ཡིན།

ङ छोयी फ.म. जी शुङ गी ले जे यिन।

Our parents are in government service.

४. माँ अस्पताल में काम करती हैं।

མཱཾ་ ཨསཔཏཱལ་ མེཾ་ ཀཱམ་ ཀརཏཱི་ ཧཻཾ།

ཨ་མ་ལགས་སྨན་ཁང་གཅིག་ལ་ཞུག་ལས་གནང་གི་ཡོད།

आमा ला मेनखङ चिग ला छगले नङ गी यो।

The mother works in a hospital.

५. पिता क्लर्क है। པི་ཏཱ་ ཀལརྐ་ ཧཻ།

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

པ་ལགས་དྲུང་ཡིག་གཅིག་ཡིན། पा ला ढुङ यिग चिग यिन।

The father is a clerk.

६. हम एक छोटे मकान में रहते हैं।
ཧམ་ ཨེཀ་ ཚོཊེ་ མཀཱན་ མེཾ་ རཧཏེ་ ཧཻཾ།
ང་ཚོ་ཁང་པ་ཆུང་ཆུང་ཞིག་ལ་སྡོད་ཀྱི་ཡོད།
ङ छो खङपा छुङ छुङ शिग ला दो क्यी यो।

We live in a small house.

७. मकान में तीन कमरे है।
མཀཱན་ མེཾ་ ཏཱིན་ ཀམརེ་ ཧཻ།
ཁང་པ་དེ་ལ་ཁང་མིག་གསུམ་ཡོད།
खङपा देला खङमिग सुम यो।

The house has three rooms.

८. एक रसोई है। ཨེཀ་ རསོཨཱི་ ཧཻ།
ཐབ་ཚང་གཅིག་ཡོད། थप छङ चिग यो।

There is a kitchen.

९. एक नहाने का कमरा है। ཨེཀ་ ནཧཱནེ་ ཀཱ་ ཀམརཱ་ ཧཻ།
ཆུ་ཁང་གཅིག་ཡོད། छु खङ चिग यो।

There is a bathroom.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१०. एक पानी का नल है। ཨེག་ པཱནཱི་ གཱ་ ནལ་ ཧཻ།

ཆུ་ཀ་ལ་གཅིག་ཡོད་རེད། छु कला चिग यो रे।

There is one water tap.

११. अब नल में पानी नही है। ཨབ་ ནལ་ མེ་ པཱནཱི་ ནཧཱི་ ཧཻ།

ད་ཀ་ལ་དེ་ལ་ཆུ་ཡོད་མ་རེད། द कला देला छु यो मा रे।

Now the tap is dry.

१२. हमारे पडोसी अच्छे हैं।

ཧམཱརེ་ པཌོསཱི་ ཨཙྪེ་ ཧཻཾ།

ང་ཚོར་གྲོང་པ་ཡག་པོ་དེ་འདྲས་ཡོད།

ङ छोर डोङपा यगपो देडे यो।

We have good neighbours.

१३. एक अध्यापक है। ཨེག་ ཨདྷྱཱཔག་ ཧཻ།

གཅིག་དགེ་རྒན་རེད། चिग गेगेन रे।

One is a teacher.

१४. उसकी चार लडकियाँ हैं। ཨུསགཱི་ ཙཱར་ ལཌགིཡཱཾ་ ཧཻཾ།

ཁོང་ལ་བུ་མོ་བཞི་ཡོད་རེད། खोङ ला बुमो शि यो रे।

He has four daughters.

१५. एक और पडोसी वकील है।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

ཨེག་ ཨཽར་ པཌོ་སཱི་ ཝ་ཀཱིལ་ ཧཻ།

གྲོང་པ་གཞན་དག་ཅིག་དེ་ཁྲིམས་རྩོད་པ་རེད།

डोङपा शेन्दग चिग दे ठीम चो पा रे।

Another neighbour is a lawyer.

१६. उसके तीन लडके हैं। ཨུས་ཀེ་ ཏཱིན་ ལཌ་ཀེ་ ཧཻཾ།

ཁོང་ལ་བུ་གསུམ་ཡོད་རེད། खोङ ला बु सुम यो रे।

He has three sons.

१७. उसकी पत्नी डाक्टर हैं। ཨུས་ཀཱི་ པཏྣཱི་ ཌཱ་ཀ་ཊར་ ཧཻཾ།

ཁོང་གི་སྐུ་ཟླ་དེ་ཨེམ་ཆི་རེད། खोङ गी कुंदा दे एमछी रे।

His wife is a doctor.

१८. आओ घर चलें। ཨཱཨཽ་ གྷར་ ཙལེཾ།

ད་ནང་ལ་འགྲོ द नङ ला डो।

Let's go home.

दे वा। GHAR CALEH

DHa.nang.La.Do

ḍa ṭa ṭha

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

LESSON 3

१. वह मेरा बेटा है। ཝཧ་ མེ་རཱ་ བེ་ཊཱ་ ཧཻ།

ཁོང་ངའི་བུ་ཡིན། खोङ ङै बु यिन।

He is my son.

२. वह मेरी बेटी है। ཝཧ་ མེ་རཱི་ བེ་ཊཱི་ ཧཻ།

ཁོང་ངའི་བུ་མོ་ཡིན། खोङ ङै बुमो यिन।

She is my daughter.

३. बेटा दस वर्ष का है। བེ་ཊཱ་ ད་སི་ ཝརྵ་ ཀཱ་ ཧཻ།

བུ་དེ་ལོ་བཅུ་ཡིན། बु दे लो चु यिन।

The son is ten years old.

४. बेटी छः वर्ष की है। བེ་ཊཱི་ ཚཿ ཝརྵ་ ཀཱི་ ཧཻ།

བུ་མོ་དེ་ལོ་དྲུག་ཡིན། बुमो दे लो डुग यिन।

The daughter is six years old.

५. मेरी बेटी अस्वस्थ है। མེ་རཱི་ བེ་ཊཱི་ ཨ་སྭསྠ་ ཧཻ།

ངའི་བུ་མོ་ན་གི་འདུག ङै बुमो नगी दुग।

My daughter is ill.

६. उसे बुखार है। ཨུ་སེ་ བུ་ཁཱར་ ཧཻ།

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

ཁོང་ལ་ཚ་བ་འདུག खोङ ला छ वा दुग।

She has fever.

७. वह दवाई खाती है। ཝཧ་ དཝཱཨཱི་ ཁཱཏཱི་ ཧཻ།
ཁོང་གིས་སྨན་ཟ་གི་ཡོད། खोङ गी मेन सागी यो।

She takes medicine.

८. हमारे निकट में ही एक अच्छा अस्पताल है।
ཧམཱརེ་ ནིཀཊ་ མེཾ་ ཧཱི་ ཨེཀ་ ཨཙྪཱ་ ཨསཔཏཱལ་ ཧཻ།
ང་ཚོའི་ཉེ་འགྲམ་ལ་སྨན་ཁང་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོད།
ङ छोयी ञेडम ला मेनखङ यग पो शिग यो।

We have a good hospital nearby.

९. इस का नाम देलेक-अस्पताल है।
ཨིས་ ཀཱ་ ནཱམ་ དེ་ལེག་-ཨསཔཏཱལ་ ཧཻ།
དེའི་མིང་ལ་བདེ་ལེགས་སྨན་ཁང་ཟེར་བ་རེད།
देयी मिङ ला देलेक मेन्खङ सेर वा रे।

It is called Delek Hospital.

१०. यहाँ बहुत अच्छे डाक्टर हैं।
ཡཧཱཾ་ བཧུཏ་ ཨཙྪེ་ ཌཱཀཊར་ ཧཻཾ།
དེ་ལ་ཨེམ་ཆི་ཡག་པོ་དེ་འདྲས་ཡོད་རེད།

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

दे ला एमछी यगपो दे डे यो रे।

It has very good doctors.

११. बहुत से तिब्बती डाक्टर भी है।

བཧུཏ་ སེ་ ཏིབྦཏཱི་ ཌཱ་ཀ་ཊར་ བྷཱི་ ཧཻ།

བོད་པའི་ཨེམ་ཆི་ཡང་མང་པོ་ཡོད་རེད།

बोपे एमछी यङ मङपो यो रे।

There are many Tibetan doctors also.

१२. वे तिब्बती चिकित्सा पद्धति के हैं।

ཝེ་ ཏིབྦཏཱི་ ཙི་ཀིཏྶཱ་ པདྡྷ་ཏི་ ཀེ་ ཧཻཾ།

ཁོང་ཚོས་བོད་སྨན་ལག་ལེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་རེད།

खोङ छो·बोमेन लगलेन जे क्यी यो रे।

They practise Tibetan medicine.

१३. यह पद्धति बहुत पुरानी है।

ཡཧ་ པདྡྷ་ཏི་ བཧུཏ་ པུ་རཱ་ནཱི་ ཧཻ།

དེའི་འགྲོ་སྟངས་ནི་ཤེ་དྲག་རྙིང་པ་རེད།

देयी डो तङ नी शेड़ग जीङ पा रे।

This system is very ancient.

१४. यह भारतीय पद्धति जैसी है।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

ཡཧ་ བྷཱརཏཱིཡ་ པདྡྷཏི་ ཛེ་སཱི་ ཧཻ།

དེ་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་འགྲོ་སྟངས་དང་འདྲ་པོ་ཡོད་རེད།

देनी ज्ञगर ग्यी डो तङ दङ डापो यो रे।

It is like the Indian system.

१५. भारतीय पद्धति को आयुर्वेदिक कहते है।

བྷཱརཏཱིཡ་ པདྡྷཏི་ ཀོ་ ཨཱཡུརྦེདིཀ་ ཀཧཏེ་ ཧཻ།

རྒྱ་གར་གྱི་འགྲོ་སྟངས་དེ་ལ་ཨཱཡུརྦེདིཀ་ཟེར་བ་རེད།

ज्ञगर ग्यी ड़ोतङ देला आयुर्वेदिक सेर वा रे।

The Indian system is called Ayurvedic.

१६. दोनो जड़ी बूटियां प्रयोग करते हैं।

དོ་ནོ་ ཛཌཱི་ བཱུཊིཡཱཾ་ པྲ་ར་ཡོག་ ཀརཏེ་ ཧཻཾ།

གཉིས་ཀས་རྩི་སྨན་བེད་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

ञी के ङोमेन बे चो जे क्यी यो।

Both use herbs.

१७. यह जड़ी बूटियां ऊंचे पहाड़ो पर मिलती है।

ཡཧ་ ཛཌཱི་ བཱུཊིཡཱ་ ཨཱུཾཙེ་ པཧཱཌོཾ་ པར་ མིལ་ཏཱི་ ཧཻ།

རྩི་སྨན་དེ་ཚོ་རི་མཐོ་པོའི་སྒང་ནས་རག་གི་ཡོད་རེད།

ङो मेन देछो रि थो पोयी गङ ने रग गी यो रे।

These herbs are found on high mountains.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१८. क्या, हिमालय पर? ཀྱཱ་ ཧིམཱལཡ་ པར།

ཧི་མཱ་ལ་ཡའི་རི་བརྒྱུད་ལ་རེད་པས། हीमालये री ज्ञुद ला रे पे।

On the Himalayas?

१९. हाँ हिमालय पर। ཧཱཾ། ཧིམཱལཡ་ པར།

ལགས་རེད། ཧི་མཱ་ལ་ཡའི་སྒང་ལ། ला रे। हिमालये गङ ला।

Yes, on the Himalayas.

२०. यह सबसे ऊँची पर्वतमाला है।

ཡཧ་ སབ་སེ་ ཨཱུཾ་ཙཱི་ པརྦཏ་མཱ་ལཱ་ ཧཻ།

འདི་རི་བརྒྱུད་མཐོ་ཤོས་དེ་རེད།

दि रि ज्ञुद थो शो दे रे।

It is the highest mountain range.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१. श्रीमान ! क्या मैं अन्दर आ सकता हूँ?

ཤྲཱི་མཱན། ཀྱཱ་ མཻཾ་ ཨནྡར་ ཨཱ་ སཀ་ཏཱ་ ཧཱུཾ།

སྐུ་ཞབས། ང་ཡར་བཙར་ཆོག་གི་རེད་པས།

कुशब। ङ यर चर छोग गी रे पे।

May I come in, sir?

२. हाँ।·आओ।

ཧཱྃ། ཨཱ་ཨོྃ།

ལགས་འོང་། ཡར་ཕེབས་རོགས་གནང་།

ल वोङ। यर फेब रोग नाङ।

Yes, come in.

३. कृपया बैठ जाएं। ཀྀ་རི་པཱ་ཡཱ་ བཻཋ་ ཛཱཨེཾ།

བཞུགས་གདན་འཛགས་དགོས། शुग देन जग गो।

Please, sit down.

४. धन्यवाद དྷནྱཝཱད།

ཐུགས་རྗེ་ཆེ། थुग जे छे।

Thank you.

५. मैं आप से कुछ बात करना चाहता हूँ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

མཻཾ་ ཨཱཔ་ སེ་ ཀུཆ་ བཱཏ་ ཀར་ནཱ་ ཙཱཧཏཱ་ ཧཱུཾ།
ང་ཁྱེད་རང་ལ་བཀའ་མོལ་ཅིག་ཞུ་དགོས་ཡོད།
ङ ख्ये रङ ला कामोल चिग शु गो यो।

I want to speak to you something.

६. तुम्हें क्या चाहिए? ཏུམྷེཾ་ ཀྱཱ་ ཙཱཧིཨེ།
ག་རེ་གསུང་དགོས་ཡོད། ग रे सुङ गो यो।

What do you want?

७. श्रीमान। मैं एक निर्धन लड़का हूँ।
ཤྲཱིམཱན། མཻཾ་ ཨེཀ་ ནིརྡྷན་ ལཌཀཱ་ ཧཱུཾ།
སྐུ་ཞབས། ང་པུ་གུ་སྐྱོ་པོ་ཞིག་ཡིན།
कुशब। ङ पुगु क्यो पो शिग यिन।

Sir, I am a poor boy.

८. मेरे माँ बाप नहीं हैं। མེ་རེ་ མཱཾ་ བཱཔ་ ནཧཱིཾ་ ཧཻཾ།
ངའི་ཕ་མ་གཉིས་གྲོངས་སོང་། ङै फमा ञी डोङ सोङ।

My parents are dead.

९. मैं अकेला हूँ। མཻཾ་ ཨཀེལཱ་ ཧཱུཾ།
ང་གཅིག་པུ་ཡིན། ङ चिग पु यिन।

I am alone.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१०. न मेरा भाई न मेरी बहिन है।

ན་ མེརཱ་ བྷཱཨཱི་ ན་ མེརཱི་ བཧིན་ ཧཻ།

ང་ལ་སྤུན་མཆེད་བུ་དང་བུ་མོ་མེད།

ङ ला पुनछे बु दङ बुमो मे।

I have no brother, no sister.

११. मेरे पास पैसा नहीं है। མེརེ་ པཱས་ པཻ་སཱ་ ནཧཱིཾ་ ཧཻ།

ང་ལ་དངུལ་མེད། ङ ला ङूल मे।

I have no money.

१२. मुझे नोकरी चाहिए। མུ་ཛྷེ་ ནཽཀརཱི་ ཙཱཧིཨེ།

ང་ལ་ལས་ཀ་ཞིག་དགོས། ङ ला लेका शिग गो।

I want a job.

१३. मैं दसवीं पास हूँ। མཻཾ་ ད་སི་ཝཱིཾ་ པཱས་ ཧཱུཾ།

ངས་འཛིན་གྲ་བཅུ་པ་བཅད་པ་ཡིན། ङे जिनड़ा चुपा चेपा यिन।

I have passed class X.

१४. मैं टाइप करना जानता हूँ।

མཻཾ་ ཊཱཨིཔ་ ཀར་ནཱ་ ཛཱནཏཱ་ ཧཱུཾ།

ངས་མཛུབ་གནོན་ལྕགས་དཔར་རྒྱབ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད།

ङे जुपनोन चगपर ज्ञप शेकी यो।

I know typing.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१५. कृपया दया कीजिए।

ཀི་རི་པྭཡྭ་ དཡྭ་ ཀྭི་ཛི་ཨེ།

ཐུགས་རྗེས་གཟིགས། ངར་དགོངས་བཞེས་གནང་རོགས་གནང་།

थुगजे सीग। ङर गोङ शे नङ रोग नङ।

Please take pity on me.

१६. मैं आभारी हूँ गा। མཻཾ་ ཨྭབྷྭརྭི་ ཧུྃ་ གྭ །

ངས་བཀའ་དྲིན་རྗེས་དྲན་ཞུ་གི་ཡིན། ङे कडिन जेड़ेन शु गी यिन।

I shall be grateful.

१७. अच्छा। कल आओ। ཨཙྪྭ། ཀལ་ ཨྭཨོ།

ཡོང་ང་། སང་ཉིན་ཤོག यो‌ङ ङ। सङ जीन शोग।

Okay, come tomorrow.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१. सूर्य पूर्व में चढ़ता है। སཱུར་ཡ་ པཱུར་ཝ་ མེཾ་ ཙཌྷཏཱ་ ཧཻ།
ཉི་མ་ཤར་ནས་ཤར་བ་རེད། जीमा शर ने शरवा रे।

The sun rises in the east.

२. यह पश्चिम मे छुपता है। ཡཧ་ པཤྩིམ་ མེཾ་ ཚུཔ་ཏཱ་ ཧཻ།
དེ་ནུབ་ལ་ནུབ་འགྲོ་བ་རེད། दे नुब ला नुब डोवा रे।

It sets in the west.

३. यह पृथ्वी से बहुत दूर है।
ཡཧ་ པེ་རི་ཐྭི་ཀྵི་ སེ་ བཧུཏ་ དཱུར་ ཧཻ།
དེ་འཛམ་གླིང་ནས་ཐག་རིང་པོ་ཞེ་དྲག་རེད།
दे जमलिङ ने थग रीङ पो शेड़ग रे।

It is very far from the earth.

४. धरती गोल है। དྷར་ཏཱི་ གོལ་ ཧཻ།
འཛམ་གླིང་འདི་རིལ་རིལ་རེད། ज़म लिङ दि रिल रिल रे।

The earth is round.

५. आज बहुत गर्मी है। ཨཱཛ་ བཧུཏ་ གར་མཱི་ ཧཻ།
དེ་རིང་ཚ་བ་ཞེ་དྲག་འདུག दे रिङ छवा शेड़ग दुग।

It is very hot today.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

६. हवा बन्द है। ཧཝཱ་ བནྡ་ ཧཻ།

རླུང་རྒྱག་གི་མི་འདུག लुङ ज्ञाग गी मि दुग।

There is no breeze.

७. मुझे पसीना आ रहा है। མུ་ཛྷེ་ པསཱིནཱ་ ཨཱ་ རཧཱ་ ཧཻ།

ང་རྔུལ་ནག་རྒྱག་གི་འདུག ङ ङुल नग ज्ञाग गी दुग।

I am perspiring.

८. चन्द्रमा रात को उदय होता है।

ཙན་དར་མ་ རཱཏ་ ཀོ་ ཨུདཡ་ ཧོཏཱ་ ཧཻ།

ཟླ་བ་དགོང་མོ་ཤར་བ་རེད། दवा गोङ मो शर व रे।

The moon rises at night.

९. इस की लौ नर्म है। ཨིས་ ཀཱི་ ལཽ་ ནརམ་ ཧཻ།

དེའི་འོད་མདངས་འཇམ་པོ་ཡོད་རེད། देयी वो दङ जमपो यो रे।

Its light is soft.

१०. यह ठंडक देती है। ཡཧ་ ཋན་ཌཀ་ དེཏཱི་ ཧཻ།

དེས་བསིལ་པོ་བཟོ་གི་རེད། दे सिल पो सो गी रे।

It gives coolness.

११. मुझे चाँदनी रात अच्छी लगती है।

མུ་ཛྷེ་ ཙཱཾདནཱི་ རཱཏ་ ཨཙྪཱི་ ལགཏཱི་ ཧཻ།

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

ང་ཟླ་བ་ཡོད་པའི་མཚན་མོ་ལ་དགའ་པོ་ཡོད།
ङ दावा योपे छेनमो ला गापो यो।
I like a moonlit night.

१२. आकाश पर तारे है। ཨཱ་ཀཱ་ཤ་ པར་ ཏཱ་རེ་ ཧཻ།
གནམ་ལ་སྐར་མ་ཡོད་རེད། नम ला करमा यो रे।
There are stars in the sky.

१३. वे।·अनगिनत हैं। ཝེ། ཨན་གི་ནཏ་ ཧཻཾ།
དེ་ཚོ་གྲངས་མེད་རེད། देछो ड़ङमे रे।
They are countless.

१४. सितारे टिमटिमाते हैं।
སི་ཏཱ་རེ་ ཊིམ་ཊི་མཱ་ཏེ་ ཧཻཾ།
སྐར་མ་དེ་ཚོས་འོད་ཆེམ་ཆེམ་བྱེད་ཀྱི་འདུག
करमा दे छो वो छेम छेम जे क्यी दुग।
The stars twinkle.

१५. मेरे पिता का नाम तारा चन्द है।
མེ་རེ་ པི་ཏཱ་ ཀཱ་ ནཱམ་ ཏཱ་རཱ་ ཙནྡ་ ཧཻ།
ངའི་པ་ལགས་ཀྱི་མཚན་ལ་ཏཱ་རཱ་ཙནྡ་ཞུ་གི་ཡོད།
ङै पाला क्यी छेन ला तारा चन्द शु गी यो।
My father's name is Tara Chand.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१६. वह बहुत बूढे है। ཝཧ་ བཧུཏ་ བཱུཌྷེ་ ཧཻ།

ཁོང་ཞེ་དྲག་བགྲེས་པོ་རེད། खोङ शेड़ग डे पो रे।

He is very old.

१७. वे बडे धार्मिक है। ཝེ་ བཌེ་ དྷཱརྨིཀ་ ཧཻ།

ཁོང་ཆོས་སེམས་ཆེན་པོ་རེད། खोङ छो सेम छेन पो रे।

He is very religious.

१८. वे मन्दिर में पूजा करते हैं।

ཝེ་ མནྡིར་ མེཾ་ པཱུ་ཛཱ་ ཀར་ཏེ་ ཧཻཾ།

ཁོང་གིས་ལྷ་ཁང་ལ་མཆོད་འབུལ་བྱེད་ཀྱི་འདུག

खोङ गी ल-खङ ला छो बुल जे क्यी दुग।

He worships in the temple.

१९. हमारे घर में पूजा का कमरा है।

ཧམཱ་རེ་ གྷར་ མེཾ་ པཱུཛཱ་ ཀཱ་ ཀམརཱ་ ཧཻ།

ང་ཚོའི་ནང་ལ་མཆོད་ཁང་ཞིག་ཡོད།

ङ छोयी नङ ला छोखङ शिग यो।

We have a prayer room at home.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१: क्या तुम्हें गिनती आती है?
ग्यु: हुमर्दें: गेनदि: ल्हदि: दे।
ཁྱེད་རང་རྩིས་བརྒྱབ་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་པས།
ख्ये रङ चि ग्ञब थुपक्यी यो पे।
Can you count?

२. यह रूपये गिनो। यन्: रुपये: गेर्को।
སྒོར་མོ་འདི་ཚོ་བརྩིས་དང་། गोरमो दि छो चि दङ।
Count these rupees.

३. एक	ऐग:	གཅིག་	चिग	One
दो	दर्न:	གཉིས་	ञी	two
तीन	त्रिन:	གསུམ་	सुम	three
चार	चुर:	བཞི་	शि	four
पाँच	पुँच:	ལྔ་	ङ	five
छः	छः:	དྲུག་	ड्रुक	six
सात	सत:	བདུན་	दुन	seven
आठ	आठ:	བརྒྱད་	ग्ञे	eight
नौ	नौ:	དགུ་	गु	nine
दस।	द:स।	བཅུ།	चु।	ten

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

४. एक सप्ताह में कितने दिन होते है? ·

ཨེཀ༔ སཔ་ཏཱཧ་ མེཾ་ ཀིཏནེ་ དིན་ ཧོཏེ་ ཧཻ།

བདུན་ཕྲག་གཅིག་ལ་ཉི་མ་ག་ཚོད་ཡོད་རེད།

दुन ठग चिगला जीमा गछो यो रे।

How many days are there in a week?

५. एक सप्ताह में सात दिन होते है।

ཨེཀ་ སཔ་ཏཱཧ་ མེཾ་ སཱཏ་ དིན་ ཧོ་ཏེ་ ཧཻཾ།

བདུན་ཕྲག་གཅིག་ལ་ཉི་མ་བདུན་ཡོད་རེད།

दुन ठग चिग ला जीमा दुन यो रे।

There are seven days in a week.

६. दिनों के नाम लो। འདིནོཾ་ ཀེ་ ནཱམ་ ལོ།

གཟའ་དེ་ཚོའི་མིང་སྨོས་ཤིག   सा दे छोयी मिङ मो शिग।

Name the days.

७. रविवार རཝིཝཱར། ཉི་མ། जीमा Sunday

सोमवार སོམཝཱར། ཟླ་བ། दावा Monday

मंगलवार མངྒལཝཱར། མིག་དམར། मिगमर Tuesday

बुद्धवार བུདྡྷཝཱར། ལྷག་པ། ल्हगपा Wednesday

वीरवार ཝཱིརཝཱར། ཕུར་བུ། फुरबु Thursday

शुक्रवार ཤུ་ཀར་ཝཱར། པ་སངས། पासाङ Friday

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

शनिवार སྤེན་པ། སྤེན་པ། पेनपा Saturday

८. रविवार को छुट्टी होती है। རབིབཱར་ ཀོ་ ཆུཊྚཱི་ ཧོཏཱི་ ཧཻ།
གཟའ་ཉི་མ་གུང་སེང་རེད། सा जीमा गुङ सेङ रे।

Sunday is a holiday.

९. उस दिन दफतर बन्द है।
ཨུས་ དིན་ དཕ་ཏར་ བནྡ་ ཧཻ།
དེའི་ཉིན་སྣང་ལས་ཁུངས་ཚོ་སྒོ་རྒྱག་གི་རེད།
दे जीनगङ लेखुङ छो गो ग्यग गी रे।

Offices remains closed on that day.

१०. हम छः दिन काम करते हैं।
ཧམ་ ཚཿ དིན་ ཀཱམ་ ཀར་ཏེ་ ཧཻཾ།
ང་ཚོ་ཉི་མ་དྲུག་ལས་ཀ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།
ङ छो जीमा ड्रुग ले का जे क्यी यो।

We work for six days.

११. रविवार को हम आराम करते हैं।
རབིབཱར་ ཀོ་ ཧམ་ ཨཱརཱམ་ ཀར་ཏེ་ ཧཻཾ།
ང་ཚོ་གཟའ་ཉི་མ་ལ་ངལ་གསོ་རྒྱག་གི་ཡོད།
ङ छो सा जीमा ला ङल सो ग्यग गी यो।

We rest on Sunday.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१२. रविवार को पाठशालाऐं भी बन्द होती हैं।
རཝིཝཱར་ ཀོ་ པཱཋཤཱལཱཨེཾ་ བྷཱི་ བནྡ་ ཧོཏཱི་ ཧཻཾ།
སློབ་གྲྭ་ཁག་གཟའ་ཉི་མ་ལ་སྒོ་རྒྱག་གི་རེད།
लोबडा खग सा ञीमा ला गो ज्ञगगी रे।

Schools are closed on Sunday.

१३. आजकल कौनसा महीना है? ཨཱཛ་ཀལ་ ཀཽན་སཱ་ མཧཱིནཱ་ ཧཻ།
དེང་སང་ཟླ་བ་ག་རེ་རེད། देङ सङ दावा गरे रे।

What month is it these days?

१४. आजकल जुलाई है। ཨཱཛཀལ་ ཛུལཱཨཱི་ ཧཻ།
དེང་སང་ཕྱི་ཟླ་བདུན་པ་རེད། देङ सङ छि दा दुनपा रे।

It is July these days.

१५. यह अंग्रेजी नाम है। ཡཧ་ ཨཾགྲེཛཱི་ ནཱམ་ ཧཻ།
འདི་དབྱིན་ཇིའི་མིང་རེད། दि इनजी मिङ रे।

It is an English name.

१६. तिब्बती महीनों के नाम भिन्न होते है।
ཏིབྦཏཱི་ མཧཱིནོཾ་ ཀེ་ ནཱམ་ བྷིནྣ་ ཧོཏེ་ ཧཻ།
བོད་ཟླའི་མིང་དེ་ཚོ་ཁག་ཁག་རེད།
बो दै मिङ दे छो खग खग रे।

Tibetan names of months are different.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१७. तिब्बत का अपना अलग कैलेन्डर है।

ཏིབྦཏ་ ཀཱ་ ཨཔནཱ་ ཨལག་ ཀཻལེནྜར་ ཧཻ།

བོད་ལ་བོད་པ་རང་གི་ལོ་ཐོ་ཡོད་རེད།

बोला बोपा रङगी लो थो यो रे।

Tibet has its own calendar.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

moo ·SHAY ·BHUHO· lagi · Hai
KH

LESSON 7

१. मुझे भूख लगी है। མུ་ཛྷེ་ བྷཱུ་ཁ་ ལ་གཱི་ ཧཻ།
ང་གྲོད་ཁོག་ལྟོག་གི་འདུག ङ डोखोग तोग ग़ी दुग।

I am feeling hungry.

२. मुझे प्यास लगी। མུ་ཛྷེ་ པེ་ཡཱ་སི་ ལ་གཱི།
ང་ཁ་སྐོམ་གྱི་འདུག ङ ख कोम ग्यी दुग।

I am feeling thirsty.

३. आओ कैंटीन में चलें। ཨཱ་ཨོཾ་ ཀཻན་ཊཱིན་ མེཾ་ ཙ་ལེཾ།
ང་ཚོ་ཇ་ཁང་ལ་འགྲོ་དོ། ङ छो जखङ ल डो दो।

Let's go to the canteen.

४. वहाँ खाने पीने की चीजें मिलती है।
བ་ཧཱཾ་ ཁཱ་ནེ་ པཱི་ནེ་ ཀཱི་ ཙཱི་ཛེཾ་ མི་ལ་ཏཱི་ ཧཻཾ།
ཕ་གིར་ཟ་ཡག་འཐུང་ཡག་ཡོད་རེད།
फगिर सये थुङ्ये यो रे।

Eatables and drinks are available there.

५. दोस्त। पानी के दो गिलास लाऔ।
དོསྟ། པཱ་ནཱི་ ཀེ་ དོ་ གི་ལཱ་ས་ ལཱ་ཨཽ།
གྲོགས་པོ། ཆུ་དཀར་ཡོལ་དོ་གནང་དང་།

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

ड्रोगपो। छु करयोल दो नङ दङ।

.Friend, bring two glasses of water.

६. कुछ खाने को लाओ। གུཚ་ ཁཱནེ་ ཀོ་ ལཱཨོ།
ཟ་ཡ་གཅིག་བསྣམས་ཕེབས་དང་། साये चिग नम फेब दङ।

Bring some eatables.

७. हाँ मोमो और छोछो लाओ।
ཧཱྃ་ མོ་མོ་ ཨཽར་ ཚོ་ཚོ་ ལཱཨོ།
མོག་མོག་དང་ཐུག་པ་རྫོས་པ་བསྣམས་ཕེབས་ཤོག
मोमो दङ थुगपा ङोपा नम फेब शोग।

Yes, bring momo and cho cho.

८. हमे दो कप चाए दो। ཧྨེ་ འདོ་ ཀཔ་ ཙཱཨེ་ འདོ།
ཇ་དོ་གནང་དང་། ज दो नङ दङ।

Give us two cups of tea.

९. चीनी कम डालना।
ཙཱིནཱི་ ཀམ་ ཌཱལ་ནཱ།
བྱེ་མ་ཀ་ར་ཉུང་ཉུང་བསྐྱོན་རོགས་གནང་།
जेमा करा ञुङ ञुङ क्योन रोग नङ।

But very little sugar.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१०. ठीक है, साहब। ཋཱིག་ ཧཻ་ སཱཧབ།
ལགས་སོ་སྐུ་ཞབས། ल सो कुशब।

Right sir.

११. यह अच्छी कैन्टीन है। ཡཧ་ ཨཙྪཱི་ ཀཻནྚཱིན་ ཧཻ།
ཛ་ཁང་འདི་ཡག་པོ་འདུག जखङ दि यगपो दुग।

It is a good canteen.

१२. परन्तु धूआँ बहुत है। པརནྟུ་ དྷཱུཨཱཾ་ བཧུཏ་ ཧཻ།
ཡིན་ན་ཡང་དུ་བ་ཁེངས་བསྡད་ཤག यिन न यङ दुवा खेङ दे शग।

But it is full of smoke.

१३. इन के पास गैस नहीं है। ཨིན་ ཀེ་ པཱས་ གཻས་ ནཧཱིཾ་ ཧཻ།
ཁོང་ཚོར་རྫས་ཐབ་མི་འདུག खोङ छोर ज़े थब मिदुग।

They have no gas.

१४. मिट्टी तेल का स्टोव धूआँ देता है।
མིཊྚཱི་ ཏེལ་ ཀཱ་ སི་ཊོབ་ དྷཱུཨཱཾ་ དེ་ཏཱ་ ཧཻ།
ས་སྣུམ་ཐབ་ཀྱིས་དུ་བ་རྒྱག་གི་རེད།
सनुम थब क्यी दुवा ज्ञग गी रे।

The kerosene stove gives smoke.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१५. यह स्वास्थ्य के लिये ठीक नहीं है।

ཡཧ་ སྭ་སྠས་ཐཡ་ ཀེ་ ལི་ཡེ་ ཋཱིཀ་ ནཧཱིཾ་ ཧཻ།

དེ་འཕྲོས་བསྟེན་ལ་ཡག་པོ་ཡོད་མ་རེད།

दे ठो तेन ला यग पो यो मा रे।

It is not good for health.

१६. हम प्रबन्धक से बात करेंगे।

ཧམ་ པ་ར་བན་དྷཀ་ སེ་ བཱཏ་ ཀརེཾ་གེ

ང་ཚོས་འགོ་བྱེད་ལ་སྐད་ཆ་ཤོད་ཀྱི་ཡིན།

ङ छो गोजे ला केछा शो क्यी यिन।

We will speak to the manager.

LESSON 8

१. यह किस की दुकान है? ཡཧ་ ཀིས་ ཀཱི་ དུཀཱན་ ཧཻ།
ཚོང་ཁང་འདི་སུའི་རེད། छोङ खङ दि सुयी रे।

Whose shop is this?

२. यह श्री नोरबु की दुकान है।
ཡཧ་ ཤྲཱི་ ནོར་བུ་ ཀཱི་ དུཀཱན་ ཧཻ།
འདི་ནོར་བུ་ལགས་ཀྱི་ཚོང་ཁང་རེད།
दि नोरबु लग क्यी छोङ खङ रे।

This is Mr Norbu's shop.

३. नोरबु अच्छा आदमी है। ནོར་བུ་ ཨཙྪཱ་ ཨཱདམཱི་ ཧཻ།
ནོར་བུ་ལགས་མི་ཡག་པོ་ཞིག་རེད། नोरबु ला मि यगपो शिग रे।

Norbu is a good man.

४. उस की एक स्त्री है। ཨུས་ ཀཱི་ ཨེཀ་ ཨེ་སི་ཏྲི་རི་ ཧཻ།
ཁོང་ལ་སྐུ་ཟླ་ཡོད་པ་རེད། खोङ ला कुंदा यो पा रे।

He has a wife.

५. वह दुकान में उसकी सहायता करती है।
ཝཧ་ འདུཀཱན་ མེཾ་ ཨུས་ཀཱི་ སཧཱཡཏཱ་ ཀརཏཱི་ ཧཻ།
ཚོང་ཁང་ལ་སྐུ་ཟླས་ཁོང་ལ་རོགས་པ་གནང་བ་རེད།

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

छोङ खङ ला कुंदे खोङ ला रोगपा नङ वा रे।

She helps him at the shop.

६. उसकी बड़ी बेटी भी उसकी सहायता करती है।

ཨུས་ཀཱི་ བཌཱི་ བེཊཱི་ བྷཱི་ ཨུས་ཀཱི་ སཧཱཡཏཱ་ ཀར་ཏཱི་ ཧཻ།

ཁོང་གི་བུ་མོ་རྒན་པས་ཀྱང་ཁོང་ལ་རོགས་པ་ཞུ་གི་ཡོད་རེད།

खोङ गी बुमो गेन्पे क्यङ खोङ ला रोग पा शु गी योरे।

His elder daughter also helps him.

७. दुकान में बहुत सामान है।

འདུ་ཀཱན་ མེཾ་ བཧུཏ་ སཱམཱན་ ཧཻ།

ཚོང་ཁང་ལ་ཅ་ལག་མང་པོ་ཞེ་དྲག་འདུག

छोङ खङ ला चलग मङपो शेड़ग दुग।

It is a well-stocked shop.

८. उसके पास क्या क्या है?

ཨུས་ཀེ་ པཱས་ ཀྱཱ་ ཀྱཱ་ ཧཻ།

ཁོང་གི་ཅ་ལག་ག་རེ་ག་རེ་ཡོད་རེད།

खोङ गी चाला गरे गरे यो रे।

What has he got?

९. उस के पास कम्बल, पूरी बाजू का स्वेटर, जैकट आदि है।

ཨུས་ ཀེ་ པཱས་ ཀམྦལ། པུ་རཱི་ བཱཛུ་ ཀཱ་ སུ་ཝེཊར་ ཇཻཀཊ་ ཨཱདི་ ཧཻ

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

ཁོང་ལ་ཀམ་པ་ལི་དང་བླ་ལེན་སྟོད་ཐུང་ཅི་དག་འདུག

खोङला कमपाली दङ बलेन तोथुङ चि दग दुग।

He has blankets, pullovers, jackets etc.

१०. सुन्दर थैले भी है।

སུནྡར་ ཐཻལེ་ བྷཱི་ ཧཻ།

ཁུག་མ་སྙིང་རྗེ་པོ་དེ་འདྲ་ཡང་ཡོད་རེད།

खुगमा ञीङ जेपो दे ड़ यङ यो रे।

He has beautiful bags also.

११. मैं एक थैला खरीदूँगा। མཻཾ་ ཨེཀ་ ཐཻ་ལཱ་ ཁ་རཱི་དཱུང་གཱ

ང་ཁུག་མ་གཅིག་ཉོ་གི་ཡིན། ङ खुग मा चिग ञो गी यिन।

I will buy a bag.

१२. कभी कभी नोरबु लुधियाना जाता है।

ཀབྷཱི་ ཀབྷཱི་ ནོར་བུ་ ལུདྷིཡཱནཱ་ ཛཱཏཱ་ ཧཻ།

མཚམས་མཚམས་ལ་ནོར་བུ་ལུདྷི་ཡཱནཱ་ལ་འགྲོ་བ་རེད།

छम छम ला नोरबु लुधियाना ला डोवा रे।

Sometimes Norbu goes to Ludhiana.

१३. यह होज़री के सामान की सबसे बड़ी मंडी है।

ཡཧ་ ཧོཛརཱི་ ཀེ་ སཱམཱན་ ཀཱི་ སབ་སེ་ བཌཱི་ མཎྜཱི་ ཧཻ།

དེ་ཧྲ་ལེན་གྱི་ཁྲོམ་ཆེ་ཤོས་དེ་རེད།

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

दे बलेन ग्यी ठोम छेशो दे रे।

It has the biggest hosiery market.

१४. उस की दुकान बाज़ार के मध्य में है।

ཨུས་ ཀཱི་ འདུ་ཀཱན་ བཱཛྷཱར་ ཀེ་ མདྷྱ་ མེཾ་ ཧཻ།

ཁོང་གི་ཚོང་ཁང་ཁྲོམ་གཞུང་གི་དཀྱིལ་དེར་ཡོད་རེད།

खोङ गी छोङ खङ ठोम शुङ गी क्यील देर यो रे।

His shop is in the centre of the bazaar.

१५. वह बहुत लोकप्रिय आदमी है।

ཝཧ་ བཧུཏ་ ལོཀ་པྲི་ཡ་ ཨཱདམཱི་ ཧཻ།

ཁོང་ཚང་མས་དགའ་པོ་བྱེད་སའི་མི་གཅིག་རེད།

खोङ छङ मे गपो जेसे मि चिग रे।

He is a very popular man.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१. तुम्हारा मकान कहाँ है? ཏུམྷཱརཱ་ མ་ཀཱན་ ཀཧཱཾ་ ཧཻ།
ཁྱེད་རང་གི་ཁང་པ་ག་པར་ཡོད། ख्ये रङ गी खङपा गपर यो।

Where is your house?

२. उस पहाड़ी पर है। ཨུས་ པཧཱཌཱི་ པར་ ཧཻ།
དེ་རི་ཕ་གིའི་སྒང་ལ་ཡོད་རེད། दे रि फगी गङ ला यो रे।

It is on that hill.

३. वह यहाँ से बहुत दूर है।
ཝཧ་ ཡཧཱཾ་ སེ་ བཧུཏ་ དཱུར་ ཧཻ།
དེ་ནི་འདི་ནས་ཐག་རིང་པོ་ཞེ་དྲག་རེད།
देनी दि ने थग रीङ पो शेड़ग रे।

It is very far from here.

४. हरी का मकान घाटी में है।
ཧརཱི་ ཀཱ་ མཀཱན་ གྷཱཊཱི་ མེཾ་ ཧཻ།
ཧ་རིའི་ཁང་པ་ལུང་གཤོང་འདིའི་ནང་ལ་ཡོད་རེད།
हरी यी खङपा लुङ शोङ दियी नङ ला यो रे।

Hari's house is in the valley.

५. यह बहुत निकट है। ཡཧ་ བཧུཏ་ ནིཀཊ་ ཧཻ།

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

དེ་ཐག་ཉེ་པོ་ཞེ་དྲག་རེད། दे थग ञेपो शेड़ग रे।

It is very near.

६. उस मकान में उसके माता पिता रहते है।
ཨུས་ མཀཱན་ མེཾ་ ཨུསཀེ་ མཱ་ཏཱ་ པིཏཱ་ རཧཏེ་ ཧཻ།
ཁོང་གི་ཕ་མ་ཁང་པ་དེའི་ནང་ལ་སྡོད་ཀྱི་ཡོད་རེད།
खोङ गी फमा खङपा देयी नङ ला दो क्यी यो रे।

His parents live in that house.

७. मैं गोन्पा में रहता हूँ। མཻཾ་ དགོན་པ་ མེཾ་ རཧཏཱ་ ཧཱུཾ།
ང་དགོན་པར་སྡོད་ཀྱི་ཡོད། ङ गोन्पर दो क्यी यो।

I stay in the monastery.

८. मैं वहाँ पढ़ता हुँ। མཻཾ་ ཝཧཱཾ་ པཌྷཏཱ་ ཧུཾ།
ང་ཕ་གིར་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ङ फगिर लोब्जोङ जे क्यी यो।

I study there.

९. वहाँ बहुत से लामा है। ཝཧཱཾ་ བཧུཏ་ སེ་ ལཱ་མཱ་ ཧཻ།
ཕ་གིར་གྲྭ་པ་མང་པོ་ཡོད་རེད། फगिर डपा मङपो यो रे।

There are many lamas there.

१०. वे चीवर पहनते हैं। ཝེ་ ཙཱི་ཝར་ པཧནཏེ་ ཧཻཾ།
ཁོང་ཚོས་གྲྭ་ཆས་གྱོན་པ་རེད། खोङ छो डछे ग्योन पा रे।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

They wear ochre robes

११. वे बहुत विद्वान है। ཝེ་ བཧུཏ་ ཝིདྭཱན་ ཧཻ།
ཁོང་ཚོ་ཡོན་ཏན་ཆེན་པོ་རེད། खोङ छो योनतेन छेन्पो रे।

They are very learned.

१२. वे पूजा के समय मन्त्र बोलते है।
ཝེ་ པཱུཛཱ་ ཀེ་ ས་མཡ་ མན་ཏྲ་ བོ་ལ་ཏེ་ ཧཻ།
ཁོང་ཚོས་ཞབས་བརྟན་ལ་གཟུངས་སྔགས་འདོན་པ་རེད།
खोङ छोयी शब्तेन ला सुङ ङग दोनपा रे।

They recite mantras at pooja.

१३. मैं केवल एक मन्त्र ही बोलता हूँ।
མཻཾ་ ཀེ་བལ་ ཨེཀ་ མན་ཏྲ་ ཧཱི་ བོ་ལ་ཏཱ་ ཧཱུཾ།
ངས་གཟུངས་སྔགས་གཅིག་རང་འདོན་གྱི་ཡོད།
ङे सुङ ङग चिग रङ दोन ग्यी यो।

I recite only one mantra.

१४. वह कोनसा मन्त्र है? ཝཧ་ ཀོན་སཱ་ མན་ཏྲ་ ཧཻ།
གཟུངས་སྔགས་དེ་ག་གི་རེད། सुङ ङग दे ग गी रे।

Which is that mantra?

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१५. अवलोकितेश्वर का मन्त्र ।

ཨཀྵཪྻོ་ཀི་ཏེ་ཤ་ཤྭར་ ཀཱ་ མན་ཏྲ།

སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་གཟུངས་སྔགས་རེད།

चेनरे सीग क्यी सुङ ङग रे ।

Avalokiteshvara's mantra

१६. ओं मणि पद्मे हूँ । ཨོཾ་ མ་ཎི་ པདྨེ་ ཧཱུྃ།

ཨོཾ་མ་ཎི་པདྨེ་ཧཱུྃ། ओं म णि पद्मे हूँ ।

Om Mani Padme Hum

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१. पासंङ कहाँ है? པ་སངས་ ག་དུ་ དེ།
པ་སངས་ག་པར་འདུག पासङ ग पर दुग।
Where is Passang?

२. वह डाकखाने में गया है। ཁོང་ ཏག་ཁང་ ལ་ ཕྱིན་ སོང་།
ཁོང་སྦྲག་ཁང་ལ་ཕྱིན་སོང་། खोङ डाग खङ ला छिन सोङ।
He has gone to the post office.

३. वह वहाँ क्यो गया है?
ཁོང་ ཁ་དུ་ ཀྱི་ གཡལ་ དེ།
ཁོང་ཕ་གིར་ག་རེ་བྱས་ནས་ཕྱིན་སོང་།
खोङ फगिर गरे जेने छिन सोङ।
Why has he gone there?

४. उसे वहाँ कुछ काम था।
ཨུསེ་ ཁ་དུ་ ཀུཚ་ ཀམ་ ཐཱ།
ཁོང་ལ་ཕ་གིར་ལས་ཀ་ཏོག་ཙམ་འདུག
खोङ ला फगिर लेका तोक चम दुग।
He had some work there.

५. उसे चिट्ठियाँ डालनी थी। ཨུསེ་ ཅིཊྛིཡཱ་ ཌཱལནཱི་ ཐཱི།

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

ཁོང་ཡི་གེ་ལྕུག་དགོས་འདུག खोङ यिगे लुग गो दुग।

He had to post letters.

६. मैं भी डाकखाने जा रहा हूँ। མཻཾ་ བྷཱི་ ཌཱ་ཀ་ཁཱ་ནེ་ ཛཱ་ རཧཱ་ ཧཱུཾ།
ང་ཡང་སྦྲག་ཁང་ལ་འགྲོ་གི་ཡིན། ङ यङ ड़ग खङ ला डोगी यिन।

I am also going to the post office.

७. मैं ने भी चिट्ठियां डालनी है। མཻ་ ནེ་ བྷཱི་ ཙིཊྛིཡཱཾ་ ཌཱལནཱི་ ཧཻ།
ང་ཡང་ཡི་གེ་ལྕུག་དགོས་ཡོད། ङ यङ यिगे लुग गो यो।

I also have to post letters.

८. यह पार्सल ले जाओ।
ཡཧ་ པཱར་སེལ་ ལེ་ ཛཱཨོ།
པཱར་སེལ་འདི་བསྣམས་ཕེབས་རོགས་གནང་།
पार्सल दि नम फेब रोग नङ।

Please take this parcel.

९. यह दस रुपये लो।
ཡཧ་ ད་སི་ རུཔཡེ་ ལོ།
སྒོར་མོ་བཅུ་འདི་བསྣམས་ཕེབས་རོགས་གནང་།
गोर्मो चु दि नम फेब रोग नङ।

Take these ten rupees.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१०. यह पार्सल भिजवा देना। ཡཧ་ པཱར་སེལ་ བྷིཛཝཱ་ དེ་ནཱ།
པཱར་སེལ་འདི་གཏོང་རོགས་གནང་། पासर्ल दि तोङ रोग नङ।

Please send this parcel.

११. कुछ लिफाफे तथा टिकटें लाना।
ཀུཚ་ ལིཕཱཕེ་ ཏཐཱ་ ཊིཀཊེཾ་ ལཱ་ནཱ།
ཡིག་སྐོག་ཁ་ཤས་ཤིག་དང་ཊི་ཀ་སེ་ཏོག་ཙམ་འཁྱེར་ཡོང་རོགས་བྱེད།
यिग कोक खशे शिग दङ टिकसे तोग चम ख्येर योङ रोग जे।

Bring some envelopes and stamps.

१२. कुछ ओर रूपये ले लो।
ཀུཚ་ ཨོར་ རུཔཡེ་ ལེ་ ལོ།
དངུལ་འཐོལ་པ་ཏོག་ཙམ་བསྣམ་ཕེབས།
ङूल थोल्पा तोग चम नम फेब।

Have a few more rupees.

१३. इस लडके को साथ ले जाओ।
ཨིས་ ལཌཀེ་ ཀོ་ སཱཐ་ ལེ་ ཛཱ་ཨཽ།
བུ་འདི་ཁྱེད་རང་མཉམ་དུ་འཁྲིད་ཕེབས།
बु दि ख्ये रङ जम दु ठी फेब।

Take this boy with you.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१४. वह पार्सल उठा लेगा।

ཁོང་ པར་སེལ་ ཨུཐཱ་ ལེ་གཱ

ཁོང་གིས་པར་སེལ་འདི་འཁྱེར་གྱི་རེད།

खोङ गी पार्सल दि ख्येर ग्यी रे।

He will carry the parcel.

१५. धन्यवाद ཧྥཎྱ་སྦྱད།

ཐུགས་རྗེ་ཆེ་གནང་། थुग जे छे नङ।

Thank you.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१. इस शीशे की कितनी कीमत है?
ཨིས་ ཤཱི་ཤེ་ ཀཱི་ ཀིཏནཱི་ ཀཱི་མཏ་ ཧཻ།
ཤེལ་སྒོ་འདིར་གོང་ག་ཚད་རེད།
शेल्गो दिर गोङ गछो रे।
What is the price of this mirror?

२. तीस रूपये है। ཏཱིས་ རུཔཡེ་ ཧཻ།
སྒོར་མོ་སུམ་ཅུ་རེད། गोरमो सुमचु रे।
Thirty rupees.

३. यह बेलजियम में बना है। ཡཧ་ འབེལ་ཇི་ཡམ་ མེཾ་ བནཱ་ ཧཻ།
འདི་འབེལ་ཇི་ཡམ་ལ་བཟོས་པ་རེད། दि बेलजियम ला सोपा रे।
It is made in Belgium.

४. ओर इस जूतों के जोडे की?
ཨཽར་ ཨིས་ ཛྫཱུཏོཾ་ ཀེ་ ཇོཌེ་ ཀཱི
དེ་ནས་ལྷམ་ཡོག་ཆ་འདི་ལ་ག་ཚད་རེད།
देने ल्हमखोग छ दिला गछे रे।
And this pair of shoes?

५. तीन सौ रूपये है। ཏཱིན་ སཽ་ རུཔཡེ་ ཧཻ།

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

སྒོར་མོ་སུམ་བརྒྱ་ཐམ་པ་རེད། गोरमो सुमज्ञा थम्पा रे।

Three hundred rupees.

६. यह टोर्च कहाँ बना है? ཡཧ་ ཊོརྩ་ ཀཧཱཾ་ བནཱ་ ཧཻ།
གློག་བཞུ་འདི་ག་པར་བཟོས་པ་རེད། लोग शु दि ग पर सो पा रे।

Where was this torch made?

७. जर्मनी में बनी। འཛར་མ་ནཱི་ མེཾ་ བནཱི།
འཛར་མ་ནི་ལ་བཟོས་པ་རེད། जर्मनी ला सोपा रे।

Made in Germany.

८. आप के पास बहुत विदेशी चीजे हैं।
ཨཱཔ་ ཀེ་ པཱས་ བཧུཏ་ ཝིདེཤཱི་ ཙཱིཛེ་ ཧཻཾ།
ཁྱེད་རང་གི་ཅ་ལ་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་ཅ་ལག་མང་པོ་འདུག
ख्ये रङ गी स ला छिज्ञल ग्यी चलग मङ पो दुग।

You have many foreign goods.

९. आप इन्हे कहाँ से लाते हैं?
ཨཱཔ་ ཨིནྷེ་ ཀཧཱཾ་ སེ་ ལཱཏེ་ ཧཻཾ།
ཁྱེད་རང་དེ་ཚོ་ག་ནས་བསྣམས་ཕེབས་ཀྱི་ཡོད།
ख्ये रङ देछो गने नम फेब की यो।

From where do you get them?

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१०. नेपाल से। ནེ་པཱ་ལ་ སེ།

བལ་ཡུལ་ནས་འཁྱེར་ཡོང་གི་ཡོད། बलयुल ने ख्येर योङ गी यो।

From Nepal.

११. वह पतलून बहुत अच्छी है।

ཝཧ་ པཏླཱུན་ བཧུཏ་ ཨཚྪཱི་ ཧཻ།

གོས་ཐུང་ཕ་གི་ཡག་པོ་ཞེ་དྲག་འདུག

गो थुङ फगी यगपो शेड़ग दुग।

That is a very nice pair of trousers.

१२. परन्तु काफी सस्ती है।

པརནྟུ་ ཀཱ་ཕཱི་ སསྟི་ ཧཻ།

ཡིན་ན་ཡང་། འདི་གོང་ཁེ་པོ་ཞེ་དྲག་རེད།

यिन यङ दि गोङ खेपो शेडक रे।

But it is quite cheap.

१३. केवल दो सो रुपये में। ཀེ་བལ་ དོ་ སོ་ རུ་པཡེ་ མེཾ།

སྒོར་མོ་ཉིས་བརྒྱ་ཐམ་པར། गोर मो जीज्ञा थमपर।

For two hundred rupees only.

१४. मैं इसे खरीद लूंगा। མཻཾ་ ཨི་སེ་ ཁ་རཱིད་ ལཱུང་གཱ

ང་འདི་ཉོ་གི་ཡིན། ङ दि ञो गी यिन।

I shall buy it.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१५. ले लीजिए। ལེ་ ལཱི་ཛི་ཨེ།

གཟིགས་རོགས་གནང་། सिग रोग नाङ।

Please take it.

१६. इसे पैक कर देता हूँ। ཨིསེ་ པཻཀ་ ཀར་ དེ་ཏཱ་ ཧཱུཾ།

ངས་འདི་བསྒྲིལ་ཆོག डे दि डिल छोग।

I will pack it.

१७. धन्यवाद དྷན་ཡ་ཝད།

ཐུགས་རྗེ་ཆེ། थुक जे छे।

Thank you.

१८. नमस्ते ན་མ་སི་ཏེ།

ཨ་ལེ་བཞུགས་ཨ། आले शुग आ।

Bye Bye.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१. मैंने तुम्हे बहुत दिनो से नहीं देखा।
མཻཾནེ· ཏུམྷེ· བཧུཏ· དིནོཾ· སེ· ནཧཱིཾ· དེ་ཁཱ།
ངས་ཁྱེད་རང་ཉི་མ་མང་པོ་མཐོང་མ་བྱུང་།
ङे ख्ये रङ ञीमा मङ्पो थोङ म जुङ।

I did not see you for many days.

२. तुम कहाँ थे? ཏུམ· ཀཧཱཾ· ཐེ།
ཁྱེད་རང་ག་པར་ཡོད། ख्ये रङ गपर यो।

Where were you?

३. मैं दिल्ली गया था। མཻཾ· འདིལླཱི· ག་ཡཱ· ཐཱ།
ང་འདིལླིར་ཕྱིན་པ་ཡིན། ङ दिल्लीर छिन्पा·यिन।

I went to Delhi. mai· DILLI gayā BHa

४. तुम बस पर या ट्रेन से गए?
ཏུམ· བ་སི· པར· ཡཱ· ཊྲེན· སེ· ག་ཨེ།
ཁྱེད་རང་མེ་འཁོར་ལ་ཕེབས་པ། ལྕངས་འཁོར་ལ་ཕེབས་པ།
ख्ये रङ मेखोर ला फेब पा। लङ खोर ला फेब पा।

You went by bus or train?

५. मैं बस पर गया था। མཻཾ· བ་སི· པར· ག་ཡཱ· ཐཱ།

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

ང་མེ་འཁོར་ལ་ཕྱིན་པ་ཡིན། ङ मेखोर ला छिन्पा यिन।

I went by bus.

६. अच्छा ! ཨཙྪཱ།

ཨཱ་ལེ། आले।

Oh.

mai maKLita gamj sé Rata

७. मैं मक्लोट गंज से रात की बस में बेठा। Ki vasa mai veTHa

མཻཾ་ མཀློཊ་གཾཛ་ སེ་ རཱཏ་ ཀཱི་ བ་སི་ མེཾ་ བཻཋཱ།

མཀློཊ་གཾ་ཛ་ནས་ང་མཚན་གྱི་ལྡངས་འཁོར་ལ་ཕྱིན་པ་ཡིན།

मक्लोटगंज ने ङ छेन गी लङ खोर ला छिन्पा यिन।

I got into the night bus from Mcleod Ganj.

mg · né · DHa · CHan · gT · lang · · KHORLa Bin · pa · yin

८. वह आधी रात को चण्डीगढ़ पहुँची।

ཝཧ་ ཨཱདྷཱི་ རཱཏ་ ཀོ་ ཙཎྜཱིགཌྷ་ པཧུཾཙཱི།

དེ་ཙཎྜཱིགཌྷ་ལ་ནམ་ཕྱེད་ལ་འབྱོར་སོང་།

दे चण्डीगढ़ ला नम छे ला जोर सोङ।

It reached Chandigarh at midnight.

९. यह अम्बाला दो बजे पहुँची।

ཡཧ་ ཨམྦཱལཱ་ དོ་ བཛེ་ པཧུཾཙཱི།

དེ་ཨམྦཱ་ལཱ་ལ་ཞོགས་ཀོ་ཆུ་ཚོད་གཉིས་པར་འབྱོར་སོང་།

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

दे अम्बाला ला शोके छु छो ञी पर जोर सोङ।

It reached Ambala at 2 a.m.

१०. वह सुबह दिल्ली पहुँची। བཧ་ སུབཧ་ དིལླཱི་ པཧུཾཙཱི།
འདིལླཱི་ལ་ཞོགས་ཀད་འགྱུར་སོང་། दिल्ली ला शोके जोर सोङ।

It reached Delhi in the morning.

११. मैं एक अटोरिक्षा में बेठा। མཻཾ་ ཨེཀ་ ཨཊོརིཀྵཱ་ མེཾ་ བེཋཱ།
ང་ཨཊོརིཀྵཱ་ནང་ལ་ཞིན་པ་ཡིན། ङ अटोरिक्षा नङ ला छिन्पा यिन।

I got into an auto-rickshaw.

१२. मैं सुबह सात बजे जोड़बाग पहुँच गया।
མཻཾ་ སུབཧ་ སཱཏ་ བཛེ་ ཛོར་བཱག་ པཧུཾཙ་ གཡཱ།
ང་འཇོར་འབག་ལ་ཞོགས་ཀེ་ཆུ་ཚོད་བདུན་པར་འགྱུར་སོང་།
ङ जोर बाग ला शोके छु छो दुन पर जोर सोङ।

I reached Jorbagh at 7.00 a.m.

१३. मेरे ससुराल वाले जोड़बाग में रहते हैं।
མེརེ་ སསུརཱལ་ བཱལེ་ ཛོར་བག་ མེཾ་ རཧཏེ་ ཧཻཾ།
ངའི་བཟའ་ཟླའི་ནང་མི་ཚོ་འཇོར་བག་ལ་སྡོད་པ་རེད།
ङे स देयी नङमि छो जोरबाग ला दोपा रे।

My in-laws live in Jorbagh.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१४. मेरे ससुर तिब्बत सदन में काम करते हैं।

མེ་རེ་ སསུར་ ཏིབྦཏ་ སདན་ མེཾ་ ཀཱམ་ ཀརཏེ་ ཧཻཾ།

ངའི་བཟའ་ཟླའི་པ་ལགས་སྤྱི་འཐུས་ལ་ཕྱག་ལས་གནང་གི་ཡོད།

ङे सदेयी पालग चिथुस ला छगले नङगी यो।

My father-in-law works in Tibet House.

१५. मेरी सास एक तिब्बती पाठशाला में पढ़ाती है।

མེ་རཱི་ སཱས་ ཨེཀ་ ཏིབྦཏཱི་ པཱཋཤཱལཱ་ མེཾ་ པཌྷཱ་ཏཱི་ ཧཻ།

ངའི་བཟའ་ཟླའི་ཨ་མ་ལགས་བོད་པའི་སློབ་གྲྭར་སློབ་གནང་གི་ཡོད།

ङे सदेयी आमाला बो पायी लोब्ड़र लोब नङगी यो।

My mother-in-law teaches in a Tibetan school.

१६. तुम कब लौटे?

ཏུམ་ ཀབ་ ལཽཊེ།

ཁྱེད་རང་ག་དུས་ཕྱིར་ལོག་ཕེབས་པ།

खे रङ ग दु छिर लोग फेब पा।

When did you came back?

१७. बस कल रात ही। བ་སི་ ཀལ་ རཱཏ་ ཧཱི།

མདང་དགོང་རང་། दङ गोङ रङ।

Only yesterday night.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१. मैं अध्यापक हूँ। མཻཾ་ ཨདྷྱཱཔཀ་ ཧཱུཾ།
ང་དགེ་རྒན་ཡིན། ङ गेगेन यिंन।

I am a teacher.

२. आप कहाँ पढ़ाते हैं? ཨཱཔ་ ཀཧཱཾ་ པཌྷཱ་ཏེ་ ཧཻཾ།
ཁྱེད་རང་ག་པར་སློབ་ཀྱི་ཡོད། खे रङ गपर लोब क्यी यो।

Where do you teach?

३. मै पाठशाला में पढ़ाता हूँ।
མཻ་ པཱཋ་ཤཱ་ལཱ་ མེཾ་ པཌྷཱ་ཏཱ་ ཧཱུཾ།
ང་སློབ་གྲྭ་ཞིག་ནང་སློབ་ཀྱི་ཡོད།
ङ लोपड़ा शिग नङ लोप क्यी यो।

I teach in a school.

४. क्या यह हाई स्कूल हैं? ཀྱཱ་ ཡཧ་ ཧཱཨི་ སི་ཀུལ་ ཧཻཾ།
དེ་གཞི་རིམ་སློབ་གྲྭ་ཞིག་རེད་པས། दे शिरिम लोपडा शिग रेपे।

Is it a high school?

५. कुल कितने अध्यापक हैं? ཀུལ་ ཀིཏནེ་ ཨདྷྱཱཔཀ་ ཧཻཾ།
བསྡོམས་དགེ་རྒན་ག་ཚོད་ཡོད་རེད། दोम गेगेन गछो यो रे।

How many teachers are there?

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

६. तीस ट्रिस।

སུམ་ཅུ་ཐམ་པ། सुमचु थमपा।

Thirty.

७. कितने विधार्थी हैं? गेन्दे पेद्म्युर्ब्रि दैं।

སློབ་ཕྲུག་ག་ཚོད་ཡོད་རེད། लोब ठुक गछो यो रे।

How many students are there?

८. सात सौ। स्दुन् र्ग्यो।

བདུན་བརྒྱ་ཐམ་པ། दुन ज्ञ थमपा।

Seven hundred.

९. मुख्याध्यापक कौन है? मुख्य्अध्याप्ऌक् कौन् है।

དགེ་རྒན་ཆེ་མོ་སུ་རེད། गेगेन छेमो सु रे।

Who is the headmaster?

१०. श्री तेनपा छेरिङ है। श्री बस्तन्प छेरिङ है।

སྐུ་ཞབས་བསྟན་པ་ཚེ་རིང་རེད། कुशब तेनपा छेरिङ रे।

Mr. Tenpa Tshering.

११. वह विदेश में पढ़ा है।

वह् बिदेश् में पढ़ा है।

ཁོང་ཕྱི་རྒྱལ་ལ་སློབ་སྦྱོང་གནང་བ་རེད།

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

खोङ छिझल ला लोबजोङ नङवा रे।

He studied in a foreign country.

१२. वह क्या पढ़ाता है? ཝཧ་ ཀྱཱ་ པཌཱཏཱ་ ཧཻ།

ཁོང་གིས་ག་རེ་སློབ་གྱི་ཡོད་རེད། खोङ गी गरे लोब क्यी यो रे।

What does he teach?

१३. वह अग्रेजी तथा इतिहास पढ़ाता है।

ཝཧ་ ཨང་རེ་ཛཱི་ ཏཐཱ་ ཨི་ཏི་ཧཱས་ པཌཱཏཱ་ ཧཻ།

ཁོང་གིས་དབྱིན་ཇི་དང་རྒྱལ་རབས་སློབ་གྱི་ཡོད་རེད།

खोङ गी इनजी दङ ग्यलरब लोब क्यी यो रे।

He teaches English and History.

१४. वह बहुत ही लोकप्रिय अध्यापक है।

ཝཧ་ བཧུཏ་ ཧཱི་ ལོཀ་པྲི་ཡ་ ཨདྷྱཱ་པཀ་ ཧཻ།

ཁོང་ཚང་མས་དགའ་པོ་བྱེད་སའི་དགེ་རྒན་ཞིག་རེད།

खोङ छङ मे गपो जेसे गेगेन शिग रे।

He is a very popular teacher.

१५. आप क्या पढ़ाते हैं? ཨཱཔ་ ཀྱཱ་ པཌཱཏེ་ ཧཻཾ།

ཁྱེད་རང་ག་རེ་བསླབ་གནང་གི་ཡོད། खे रङ गरे लब नङ गी यो।

What do you teach?

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१६. मैं गणित तथा भूगोल पढ़ाता हूँ।

མཻ་ གཎིཏ་ ཏཐཱ་ བྷཱུགོལ་ པཌྷཱ་ཏཱ་ ཧཱུཾ།

ངས་ཨང་རྩིས་དང་ས་བཤད་སློབ་ཀྱི་ཡོད།

ङे अंची दङ सशे लोब क्यी यो।

I teach Mathematics and Geography.

१७. हमारे स्कूल का परीक्षा परिणाम बहुत अच्छा रहता है।

ཧྨཱ་རེ་ སི་ཀུལ་ ཀཱ་ པརཱིཀྵཱ་ པརིཎཱམ་ བཧུཏ་ ཨཙྪཱ་ རཧཏཱ་ ཧཻ།

ང་ཚོའི་སློབ་གྲྭའི་ཡིག་ཚད་གྲུབ་འབྲས་ཞེ་དྲག་ཡག་པོ་ཡོང་གི་ཡོད།

ङ छोयी लोब ड़े यिगछे डुपडे शेड़ग यकपो योङगी यो।

Our school results are very good.

१८. खेल के मैदान भी अच्छे है। ཁེལ་ ཀེ་ མཻདཱན་ བྷཱི་ ཨཙྪེ་ ཧཻ།

རྩེད་ཐང་ཡང་ཡག་པོ་འདུག चेथङ यङ यगपो दुग।

There is a good playing field also.

१९. यह स्कूल हर प्रकार से अच्छा है।

ཡཧ་ སི་ཀུལ་ ཧར་ པྲ་ཀཱར་ སེ་ ཨཙྪཱ་ ཧཻ།

སློབ་གྲྭ་འདི་གང་ཅིའི་ཕྱོགས་ལ་ཡག་པོ་ཡོད་རེད།

लोब्ड़ा दि गङचियी थोग ला यगपो यो रे।

It is a good school in all respects.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१. आप की आयु कितनी है? ཨཱཔ་ ཀཱི་ ཨཱཡུ་ ཀིཏ་ནཱི་ ཧཻ།
ཁྱེད་རང་དགུང་ལོ་ག་ཚོད་ཡིན། खेरङ गुङ लो गछो यिन।

How old are you?

२. मैं चालीस वर्ष का हूं। མཻཾ་ ཙཱ་ལཱིས་ ཝརྵ་ ཀཱ་ ཧཱུཾ།
ང་ལོ་བཞི་བཅུ་ཡིན། ङ लौ शिचु यिन।

I am forty years old.

३. आप का जन्म कब हुआ? ཨཱཔ་ ཀཱ་ ཛནྨ་ ཀབ་ ཧུཨཱ།
ཁྱེད་རང་ག་དུས་འཁྲུངས་པ་རེད། खे रङ गदु ठुङ पा रे।

When were you born?

४. सन उन्नीस सौ पचास में।
སན་ ཨུནྣཱིས་ སཽ་ པཙཱས་ མེཾ།
ཕྱི་ལོ་ཆིག་སྟོང་དགུ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་ཐམ་པ་ལ།
छि लो छिग तोङ गुज्ञा ङ्चु थमपा ला।

In the year 1950.

५. आप का जन्म कहाँ हुआ? ཨཱཔ་ ཀཱ་ ཛནྨ་ ཀཧཱཾ་ ཧུཨཱ།
ཁྱེད་རང་ག་པར་འཁྲུངས་པ་རེད། खे रङ गपर ठुङ पा रे।

Where were you born?

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

६. तिब्बत के अमदो प्रदेश में। ཏིབྦཏ་ ཀེ་ ཨམ་འདོ་ པ་ར་དེ་ཤ་ མེཾ།
བོད་ཀྱི་ཨ་མདོའི་ས་ཁུལ་ལ། बो क्यी अमदो स खुल ला।

In Amdo, a province of Tibet.

७. आप भारत कब आए? ཨཱཔ་ བྷཱ་རཏ་ ཀབ་ ཨཱཨེ།
ཁྱེད་རང་རྒྱ་གར་དུ་ག་དུས་ཕེབས་པ། खेरङ ज्ञगर दु गदु फेब पा?

When did you came to India?

८. जब मैं दस वर्ष का था। ཇབ་ མཻཾ་ དས་ ཝརྵ་ ཀཱ་ ཐཱ།
ང་ལོ་བཅུ་ཡིན་དུས། ङ लो चु यिन दु।

When I was ten years old.

९. मैं अपनी माँ के साथ आया था।
མཻཾ་ ཨཔནཱི་ མཱཾ་ ཀེ་ སཱཐ་ ཨཱཡཱ་ ཐཱ།
ང་ངའི་ཨ་མ་ལགས་མཉམ་དུ་ཡོང་པ་ཡིན།
ङ ङे आमा ला ञमदु योङ पा यिन।

I came with my mother.

१०. आप के पिताजी के बारे? ཨཱཔ་ ཀེ་ པི་ཏཱ་ཛཱི་ ཀེ་ བཱ་རེ།
ཁྱེད་རང་གི་པ་ལགས་སྐོར། खे रङ गी पालग कोर।

What about your father?

११. वे लड़ाई में मारे गए। ཝེ་ ལཌཱཨཱི་ མེཾ་ མཱ་རེ་ གཨེ།

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

ཁོང་དམག་ལ་གཤེགས་པ་རེད། खोङ मग ला शेग पा रे।

He died fighting.

१२. वे तो शहीद हो गए। ཝེ་ ཏོ་ ཤཧཱིད་ ཧོ་ གཨེ།
ཁོང་དཔའ་བའི་ངང་ནས་གྲོངས་སོང་། खोङ पवे ङङ ने डोङ सोङ।

Oh, he died a martyr.

१३. हां, हां, बिल्कुल ठीक। ཧཱཾ། ཧཱཾ། བིལ་ཀུལ་ ཋཱིཀ
ལགས་རེད། ད་ག་རང་རེད། लरे। द ग रङ रे।

Yes, yes, exactly.

१४. आजकल आप क्या कर रहे हैं?
ཨཱཛ་ཀལ་ ཨཱཔ་ ཀྱཱ་ ཀར་ རཧེ་ ཧཻཾ།
དེང་སང་ཁྱེད་རང་ག་རེ་གནང་གི་ཡོད།
देङ सङ खेरङ गरे नङ गी यो।

What are you doing these days?

१५. मैं गालीचों के कारखाने में काम करता हुँ।
མཻཾ་ གཱལཱིཙོཾ་ ཀེ་ ཀཱརཁཱནེ་ མེཾ་ ཀཱམ་ ཀརཏཱ་ ཧུཾ།
ང་གདན་གྱི་བཟོ་གྲྭ་ལ་ལས་ཀ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།
ङ देन गी सोड़ा ला लेका जे क्यी यो।

I am working in a carpet factory.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१६. तिब्बती कालीन बहुत सुन्दर होते है।

ཏིབྦཏཱི་ ཀཱལཱིན་ བཧུཏ་ སུནྡར་ ཧོཏེ་ ཧཻ།

བོད་ཀྱི་གདན་དེ་ཚོ་ཞེ་དྲག་སྙིང་རྗེ་པོ་འདུག

बो क्यी देन देछो शेड़क जीङ्जेपो दुग।

Tibetan carpets are very beautiful.

१७. निस्सन्देह। ཉེ་སན་དེ་ཧ།

ཐེ་ཚོམ་མེད། थेछोम मे।

Undoubtedly.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१. लड़के कहाँ है? ལཌཀེ་ ཀཧཱཾ་ ཧེ།

བུ་ཚོ་ག་པར་འདུག बुछो गपर दुग।

Where are the boys?

२. वे सब मण्डी गए हुए हैं।

ཝེ་ སབ་ མཎྜི་ གཨེ་ ཧུཨེ་ ཧཻཾ།

ཁོང་ཚོ་ཚང་མ་ཁྲོམ་ལ་ཕྱིན་སོང་།

खोङ छो छङमा ठोम ला छिन सोङ।

They have all gone to the market.

३. कौण्सी मण्ड़ी? ཀཽཎྶཱི་ མཎྜི།

ཁྲོམ་ག་གིར། ठोम गगिर।

Which market?

४. फलों की मण्ड़ी। ཕལོཾ་ ཀཱི་ མཎྜི།

ཤིང་ཏོག་གི་ཁྲོམ་ལ། शिङ तोग गी ठोम ला।

Fruit market.

५. वे वहाँ किस लिए गए है?

ཝེ་ ཝཧཱཾ་ ཀིས་ ལིཨེ་ གཨེ་ ཧེ།

ཁོང་ཚོ་ཕ་གིར་ག་རེ་ཉོས་ནས་ཕྱིན་པ་རེད།

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

खोङ छो फगिर गरे जेने छिनपा रे।

Why have they gone there?

६. फल खरीदने के लिए। ཕལ་ ཁ་རཱིད་ནེ་ ཀེ་ ལིཨེ།
ཤིང་ཏོག་ཉོ་ག་ཕྱིན་པ་རེད། शिङ तोग ञो गा छिन पा रे।

In order to purchase fruit.

७. कौन से फल? ཀཽན་ སེ་ ཕལ།
ཤིང་ཏོག་ག་རེ། शिङ तोग ग रे।

What fruits?

८. आज कल तरह तरह के फल मिलते हैं।
ཨཱཛ་ ཀལ་ ཏརཧ་ ཏརཧ་ ཀེ་ ཕལ་ མིལ་ཏེ་ ཧཻཾ།
དེང་སང་ཤིང་ཏོག་སྣ་མིན་སྣ་ཚོགས་ཐོབ་ཀྱི་རེད།
देङ सङ शिङ तोग नमिन नछोग थोप क्यी रे।

There is a variety of them these days.

९. उदाहरण के तौर पर केला, आम, आलूचा, चेरी आदि।
ཨུདཱཧརཎ་ ཀེ་ ཏཽར་ པར་ ཀེ་ལཱ། ཨཱམ། ཨཱལཱུཙཱ། ཙེརཱི་ ཨཱདི།
དཔེར་ན། ཀེ་ལ། ཨམྲ། རྒུན་འབྲུམ། སེའུ་སོགས།
पेरना केला, आम, गुनड्डुम, सेवु सोग।

For example, banana, mango, plum, cherry etc.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१०. हर मोसम में अपने अपने फल होते है।

ཧར་ མོསམ་ མེཾ་ ཨཔནེ་ ཨཔནེ་ ཕལ་ ཧོཏེ་ ཧེ།

ནམ་དུས་སོ་སོ་སོ་སོར་ཤིང་ཏོག་ཡོད་རེད།

नम दु सो सो सो सोर शिङ तोक यो रे।

Every season has its fruits.

११. कृप्या कुछ और फलों के नाम बताऐं।

ཀི་རི་པ་ཡ་ ཀུཚ་ ཨོཽར་ ཕ་ལོཾ་ ཀེ་ ནཱམ་ བཏཱཻཾ།

ཤིང་ཏོག་ཁ་ཤས་ཤིག་གི་མིང་གསུང་དང་།

शिङ तोग खशे शिग गी मिङ सुङ दङ।

Please name some more fruits.

१२. संगतरा,	སང་ག་ཏ་ར།	ཚ་ལུ་མ།	छलुमा,	Orange,
अमरूद,	ཨམ་རུད།	བལ་པོའི་སེའུ།	बलपोयी सेवु,	Guava,
सेब,	སེབ།	ཀུ་ཤུ	कुशु,	Apple,
आड़ू,	ཨཱ་ཌཱུ།	ཁམ་བུ།	खम्बु,	Peach,
पपीता,	པ་པཱི་ཏཱ།	པ་པི་ཡ།	पपिया,	Papaya,
अनानास,	ཨ་ནཱ་ནཱས།	ཐང་ཤུ	थङशु,	Pineapple,
खजूर,	ཁ་ཇུར།	ཁ་སུར།	खसुर,	Dates,
अंगूर।	ཨང་གུར།	རྒུན་འབྲུམ།	छुगुण्डुम।	Grapes.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१३. रुको རུཀྐོ

ད་མ་གསུང་རོགས་གནང་། द म सुङ रोग नङ।

Please-stop.

१४. क्यों? ཀྱོཾ

ག་རེ་བྱས་ནས། ग रे जे ने।

Why?

१५. मेरे मुंह में पानी आ रहा है।

མེ་རེ་ སྨུཾཧ་ མེཾ་ པཱནཱི་ ཨཱ་ རཧཱ་ ཧཻ།

ངའི་ཁ་ལ་ཆུ་འཁོར་གྱི་འདུག

ङे खला छु खोर गी दुग।

My mouth is watering.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१. क्या तुम ने चिडियाघर देखा है?

ཀྱཱ། ཏུམ་ ནེ་ ཙི་ཌི་ཡཱ་གྷར་ དེ་ཁཱ་ ཧཻ།

ཁྱེད་རང་གཅན་གཟིགས་ཁང་ལ་ཕེབས་མྱོང་ངས།

खे रङ चेन सिग खङ ला फेब ञोङ ङे।

Have you been to a zoo?

२. नही। मैंने नही देखा। ནཧཱི། མཻཾ་ནེ་ ནཧི་ དེ་ཁཱ།

ལགས། ང་འགྲོ་མ་མྱོང་། ला। ङ डो म ञोङ।

No, I have not.

३. चिडियाघर क्या होता है? ཙི་ཌི་ཡཱ་གྷར་ ཀྱཱ་ ཧོ་ཏཱ་ ཧཻ།

གཅན་གཟིགས་ཁང་ཟེར་ན་ག་རེ་རེད། चेन सिग खङ सेरना गरे रे।

What is a zoo?

४. यह बड़ी आकर्षक जगह होती है।

ཡཧ་ བཌཱི་ ཨཱཀརྵཀ་ ཛགཧ་ ཧོ་ཏཱི་ ཧཻ།

དེ་ངོ་མཚར་ཅན་གྱི་ས་ཆ་ཞིག་རེད།

दे ङोछर चेन गी स छ शिग रे।

It is a very interesting place.

५. वहाँ अनेक प्रकार के वन्य जीव होते है।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

ཝཧཱྃ་ ཨནེཀ་ པ་ར་ཀཱར་ ཀེ་ ཛནྟུ་ བྷཱི་ ཧོཏེ་ ཧཻ།
ཕ་གིར་གཅན་གཟན་རི་དྭགས་སྣ་མིན་སྣ་ཚོགས་ཡོད་རེད།
फगिर चेन सेन रिदग नमिन नछोग यो रे।

It has wild animals of many kinds.

६. उदाहरण के तौर पर शेर, बाघ, चीते, हाथी, गोरिल्ला, बन्दर, लंगूर, हिरण, बारहसिंगा, शुतर मुर्ग, जेबरा, भेडिया, गैंडा, मगर-मच्छ।

ཨུདཱཧརཎ་ ཀེ་ ཏཽར་ པར། ཤེར། བཱགྷ། ཙཱིཏེ། ཧཱཐཱི། གོརིལླཱ།
བནྡར། ལང་གུར། ཧིརཎ། བཱརཧ་སིངྒཱ། ཤུཏར་མུར་ག ཛེབ་རཱ།
བྷེཌིཡཱ། གཻཎྜཱ། མ་གར་-མཙྪ།
དཔེར་ན་འདམ་སེང་དང་། སྟག གཟིག གླང་ཆེན། མི་རྒོད། སྤྲེའུ།
ཕྲ། ཤ་བ། ཤ་བ་ཕོ། བྱ་ཆེན། ཏ་ཁྲ། སྤྱང་ཀི བསེ་རུ། ཆུ་སྲིན།
पेरना दमसेङ दङ तग, सिग, लङछेन, मिगो, टेवु, ट, शवा, शवाफो, जछेन, त-ठ, चङकि, सेरू, छुसिन।

For example Lions, tigers, leopards, elephants, gorilla, monkey , long-tailed monkeys, deer, stags, ostrich, zebra, wolf, rhino, crocodile.

७. वहाँ अनेक प्रकार के पक्षी भी होते है।

ཝཧཱྃ་ ཨནེཀ་ པ་ར་ཀཱར་ ཀེ་ པཀྵཱི་ བྷཱི་ ཧོཏེ་ ཧཻ།

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

ཕ་གིར་བྱིའུ་སྣ་ཁ་མང་པོ་ཡོད་རེད།

फगिर जिवु न ख मङ्पो यो रे।

It has many kinds of birds.

८. पानी पक्षी भी होते है। པཱ་ནཱི་ པཀྵཱི་ བྷཱི་ ཧོ་ཏེ་ ཧཻ།

ཆུའི་བྱིའུ་ཡང་ཡོད་རེད། छुयी जिवु यङ यो रे।

There are water fowls also.

९. उदाहरण के तौर पर बतखें, मछलियाँ, सारस।

ཨུདཱ་ཧ་ར་ཎ་ ཀེ་ ཏཽ་ར་ པ་ར་ བ་ཏ་ཁེཾ། མ་ཚ་ལི་ཡཱཾ། སཱ་ར་ས།

དཔེར་ན། ཡ་ཅེ། ཉ། ངང་པ།

पेरना याचे, ञ, ङङ्पा।

For example, duck, fish, geese.

१०. हम किसी दिन चिडियाघर देखने जाऐं गे।

ཧ་མ་ ཀི་སཱི་ འདིན། ཅི་ཌི་ཡཱ་གྷ་ར་ དེ་ཁ་ནེ་ ཛཱ་ཨེཾ་ གེ

ང་ཚོ་ཉི་མ་གཅིག་གཅན་གཟིགས་ཁང་དུ་འགྲོ་གི་ཡིན།

ङ छो जीमा चिग चेनसिग खङ दु डोगी यिन।

We will visit the zoo someday.

११. आवश्य ཨཱ་ཝཤྱ།

ཡིན་དང་ཡིན། यिन दङ यिन।

Certainly.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१. आप कौन है? ཨཱཔ་ ཀཽན་ ཧཻ།
ཁྱེད་རང་སུ་ཡིན། खेरङ सु यिन।

Who are you?

२. मैं एक चिकित्सिक हूँ। མཻཾ་ ཨེཀ་ ཙི་ཀིཏ་སིཀ་ ཧཱུཾ།
ང་ཨེམ་ཆི་ཞིག་ཡིན། ङ एम छि शिग यिन।

I am a doctor.

३. मैं एक अध्यापक हूँ। མཻཾ་ ཨེཀ་ ཨདྷྱཱཔཀ་ ཧཱུཾ།
ང་དགེ་རྒན་ཞིག་ཡིན། ङ गेगेन शिग यिन।

I am a professor.

४. मैं एक सिपाही हूँ। མཻཾ་ ཨེཀ་ སིཔཱཧཱི་ ཧཱུཾ།
ང་དམག་མི་ཞིག་ཡིན། ङ मग मी शिग यिन।

I am a soldier.

५. मैं एक मन्त्री हूँ। མཻཾ་ ཨེཀ་ མན་ཏྲི་རཱི་ ཧཱུཾ།
ང་བློན་ཆེན་ཞིག་ཡིན། ङ लोन छेन शिग यिन।

I am a minister.

६. मैं एक नौकर हूँ। མཻཾ་ ཨེཀ་ ནཽ་ཀར་ ཧཱུཾ།

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

ང་གཡོག་པོ་ཞིག་ཡིན། ङ योग पो शिग यिन।

I am a servant.

७. वह मेरा स्वामी है। ཁད་ མེར྄་ སྭཱམཱི་ ཧཻ།
ཁོང་ངའི་སྦྱིན་བདག་རེད། खोङ ङे जिण्दग रे।

He is my master.

८. वह मेरा गुरू है। ཁད་ མེ་ར྄་ ཨ་གུ་ རུ་ ཧཻ།
ཁོང་ངའི་བླ་མ་རེད། खोङ ङे लामा रे।

He is my preceptor.

९. मैं उनका शिष्य हूँ। མཻ་ ཨུན་ཀཱ་ ཤིཥྱ་ ཧཱུཾ།
ང་ཁོང་གི་སློབ་མ་ཡིན། ङ खोङ गी लोबमा यिन।

I am his disciple.

१०. हम सब उनके शिष्य हैं।
ཧམ་ སབ་ ཨུན་ཀེ་ ཤིཥྱ་ ཧཻཾ།
ང་ཚོ་ཚང་མ་ཁོང་གི་སློབ་ཕྲུག་ཡིན།
ङ छो छङमा खोङ गी लोबठुग यिन।

We are all his pupils.

११. वे कौन हैं? ཝེ་ ཀཽན་ ཧཻཾ།

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

ཁོང་ཚོ་སུ་རེད། खोङ छो सु रे।

Who are they?

१२. वे मेरे सहपाठी हैं। ཝེ་ མེ་རེ་ སཧ་པཱ་ཋཱི་ ཧཻ།
ཁོང་ཚོ་ངའི་རོགས་པ་རེད། खोङ छो ङे रोगपा रे।

They are my class-fellows.

१३. हम सब मित्र हैं। ཧམ་ སབ་ མི་ཏྲ་ ཧཻཾ།
ང་ཚོ་ཚང་མ་གྲོགས་པོ་ཡིན། ङ छो छङमा डोग पो यिन।

We all are friends.

१४. वे अच्छी लड़कियाँ है। ཝེ་ ཨཙྪཱི་ ལཌ྄ཀིཡཱཾ་ ཧཻ།
ཁོང་ཚོ་བུ་མོ་ཡག་པོ་རེད། खोङ छो बुमो यगपो रे।

They are good girls.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१. तुम क्या कर रहे हो? ཏུམ་ ཀྱཱ་ ཀར་ རཧེ་ ཧོ།
ཁྱེད་རང་ག་རེ་གནང་གི་ཡོད། ख्येरङ गरे नङ गी यो।

What are you doing?

२. मैं खाना खा रहा हूँ। མཻ་ ཁཱནཱ་ ཁཱ་ རཧཱ་ ཧཱུཾ།
ང་ཁ་ལག་ཟ་གི་ཡོད། ङ खलग स गी यो।

I am eating food.

३. तुम क्या खा रहे हो? ཏུམ་ ཀྱཱ་ ཁཱ་ རཧེ་ ཧོ།
ཁྱེད་རང་ག་རེ་མཆོད་ཀྱི་ཡོད། खे रङ गरे छो क्यी यो।

What are you eating?

४. मैं चावल खा रहा हूँ। མཻཾ་ ཙཱཝལ་ ཁཱ་ རཧཱ་ ཧཱུཾ།
ང་འབྲས་ཟ་གི་ཡོད། ङ डे स गी यो।

I am eating rice.

५. मुझे चावल अच्छे लगते है। མུ་ཛྷེ་ ཙཱཝལ་ ཨཙྪེ་ ལག་ཏེ་ ཧཻ།
ང་འབྲས་ལ་དགའ་པོ་ཡོད། ङ डे ला गा पो यो।

I am fond of rice.

६. मैं सब्जी के साथ चावल खाता हूँ।
མཻཾ་ སབ་འཇྫཱི་ ཀེ་ སྠཱ་ ཙཱཝལ་ ཁཱ་ཏཱ་ ཧཱུཾ།

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

ང་ཚལ་མཉམ་དུ་འབྲས་ཟ་གི་ཡོད།

ङ छल ञमदु ड़े स गी यो।

I eat vegetable with rice.

७. क्या तुम्हें चावल पसन्द है?

ཀྱཱ་ ཏུམྷེཾ་ ཙཱབལ་ པ་སནྡ་ ཧཻ།

ཁྱེད་རང་འབྲས་ལ་དགའ་པོ་ཡོད་པས།

खे रङ ड़ेला गापो यो पे।

Are you fond of rice?

८. नहीं। मुझे रोटी पसन्द है।

ནཧཱྀཾ། མུ་ཛྷེ་ རོ་ཊཱི་ པསནྡ་ ཧཻ།

ལགས་མེད། ང་བག་ལེབ་ལ་དགའ་པོ་ཡོད།

ल मे। ङ बगलेब ला गापो यो।

No, I am fond of bread.

९. रोटी कौन पकाता है? རོ་ཊཱི་ ཀཽན་ པ་ཀཱཏཱ་ ཧཻ།

བག་ལེབ་སུས་བཟོ་གི་ཡོད་རེད། बगलेब सुयी सोगी यो रे।

Who cooks bread?

१०. मेरी माँ। མེ་རཱི་ མཱཾ།

ངའི་ཨ་མ་ལགས་ཀྱིས། ङे आमा लग क्यी।

My mother.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

११. कभी कभी मेरी बड़ी बहिन।

ཀཱ་བྷཱི་ ཀཱ་བྷཱི་ མེ་རཱི་ བ་ཌཱི་ བ་ཧི་ན།

མཚམས་མཚམས་ལ་ངའི་ཨ་ཅག་ལགས་ཀྱིས།

छम छम ला ङ आचा लग क्यी।

Sometimes, my elder sister.

१२. तुम्हारी कितनी बहिनें हैं? ཏུམ་ཧཱ་རཱི་ ཀི་ཏ་ནཱི་ བ་ཧི་ནེཾ་ ཧཻཾ།

ཁྱེད་རང་ལ་ཨ་ཅག་ག་ཚོད་ཡོད། खे रङ ला आचा गछो यो।

How many sisters do you have?

१३. केवल दो। ཀེ་བལ་ དོ།

གཉིས་རང་ཡོད། ञी रङ यो।

Only two.

१४. मैं इकलोता लड़का हूँ। མཻཾ་ ཨིཀ་ལོ་ཏཱ་ ལ་ཌ་ཀཱ་ ཧཱུཾ།

བུ་ང་གཅིག་པུ་ཡིན། बु ङ चिकपु यिन।

I am the only son.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१. मुझे पानी का एक गिलास दो।
མུ་ཛྷེ་ པཱ་ནཱི་ ཀཱ་ ཨེཀ་ འགི་ལཱས་ འདོ།
ང་ལ་ཆུ་ཞལ་དཀར་གང་གནང་རོགས་གནང་།
ङ ला छु शेलकर गङ नङ रोग नङ।

Give me a glass of water.

२. मुझे दूध का एक प्याला दो।
མུ་ཛྷེ་ དུདྷ་ ཀཱ་ ཨེཀ་ པེ་ཡ་ལ་ འདོ།
ང་ལ་འོ་མ་དཀར་ཡོལ་གང་གནང་རོགས་གནང་།
ङ ला वोमा करयोल गङ नङ रोग नङ।

Give me a cup of milk.

३. मुझे लस्सी का एक गिलास दो।
མུ་ཛྷེ་ ལསྶཱི་ ཀཱ་ ཨེཀ་ གི་ལཱས་ འདོ།
ང་ལ་ད་ར་ཞལ་དཀར་གང་གནང་རོགས་གནང་།
ङ ला द-र शेलकर गङ नङ रोग-नङ।

Give me a glass of butter milk.

४. मुझे चाय का एक प्याला दो।
མུ་ཛྷེ་ ཙཱཡ་ ཀཱ་ ཨེཀ་ པེ་ཡ་ལ་ འདོ།

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

ང་ལ་གསོལ་ཇ་ཞལ་དཀར་གང་གནང་རོགས་གནང་།

ङ ला सोलजा शेलकर गङ नङ रोग नङ।

Give me a cup of tea.

५. मुझे थोडा दही दो।

མུ་ཛྷེ་ ཐོ་ཌཱ་ དཧི་ དོ།

ང་ལ་ཞོ་ཏོག་ཙམ་གནང་རོགས་གནང་།

ङ ला शो तोकचम नङ रोग नङ।

Give me some curd.

६. मुझे थोड़ा नमक दो।

མུ་ཛྷེ་ ཐོ་ཌཱ་ ནམཀ་ དོ།

ང་ལ་ཚ་ཏོག་ཙམ་གནང་རོགས་གནང་།

ङ ला छ तोक चम नङ रोग नङ।

Give me some salt.

७. मुझे थोडी शक्कर दो।

མུ་ཛྷེ་ ཐོ་ཌི་ ཤཀྐར་ དོ།

ང་ལ་བྱེ་མ་ཀ་ར་ཏོག་ཙམ་གནང་རོགས་གནང་།

ङ ला जेमा करा तोक चम नङ रोग नङ।

Give me some sugar.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

८. दूध में शक्कर डालो।

དུདྷ་ མེཾ་ ཤཀྐར་ ཌཱ་ལོ།

འོ་མའི་ནང་ལ་བྱེ་མ་ཀ་ར་བཀྱོན་རོགས་གནང་།

वोमे नङ ला जेमा करा क्योन रोग नङ।

Put sugar in milk.

९. दही में नमक डालो।

དཧཱི་ མེཾ་ ནམཀ་ ཌཱ་ལོ།

ཞོའི་ནང་ལ་ཚ་བཀྱོན་རོགས་གནང་།

शोयी नङ ला छ क्योन रोग नङ।

Put salt in curd.

१०. नमक और चीनी मत मिलाओ।

ན་མཀ་ ཨཽར་ ཙཱི་ནཱི་ མཏ་ མི་ལཱ་ཨོ།

ཚ་དང་བྱེ་མ་ཀ་ར་མ་བསྲེས་རོགས་གནང་།

छ दङ जेमा करा म से रोग नङ।

Do not mix salt and sugar.

११. मुझे कुछ नमकीन दो।

མུ་ཛྷེ་ ཀུཚ་ ནམ་ཀཱིན་ དོ།

ང་ལ་ཚ་ཁུ་ཁྲིག་ཁྲིག་གཅིག་གནང་རོགས་གནང་།

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

ङ ला छ खु ठोक ठेक चिग नङ रोग नङ।

Give me something saltish.

१२. मुझे कुछ मिठाई दो।

མུ་ཛྷེ་ ཀུཚ་ མི་ཋཱཨཱི་ དོ།

ང་ལ་བྱེ་རིལ་ཏོག་ཙམ་གནང་རོགས་གནང་།

ङ ला जे रिल तोकचम नङ रोग नङ।

Give me some sweets.

१३. यह चाकलैट का डिब्बा लो।

ཡཧ་ ཙཱ་ཀ་ལཻཊ་ ཀཱ་ ཌིབྦཱ་ ལོ།

ཅོག་ལེཊ་ཀྱི་སྒམ་ཆུང་འདི་འཁྱེར།

चाकलेट गी गम छुङ दि खेर।

Take this box of chocolates.

१४. तुम्हारे बच्चे मिठाई पसंद करते हैं।

ཏུམྷཱ་རེ་ བཙྩེ་ མིཋཱཨཱི་ པསཾད་ ཀ་ར་ཏེ་ ཧཻཾ།

ཁྱེད་རང་གི་ཕྲུ་གུ་ཚོ་མངར་རྫས་ལ་དགའ་པོ་འདུག

खेरङ गी ठुगु छो ङरजे ला गपो दुग।

Your children like sweets.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

LESSON 20

१. आओ। ཨཱ་ཨོ།

ཤོག शोग।

Come on.

२. अन्दर आऔ। ཨནྡར་ ཨཱ་ཨོ།

ཡར་ཤོག यर शोग।

Come in.

३. बाहर जाओ। བཱཧར་ ཛཱ་ཨོ།

ཕྱི་ལ་རྒྱུག छिला ज्ञुग।

Go out.

४. अन्दर जाओ। ཨནྡར་ ཛཱ་ཨོ།

ནང་ལ་རྒྱུག नाङ ला ज्ञुग।

Get in.

५. बैठ जाओ བཻཋ་ ཛཱ་ཨོ།

མར་སྡོད། मर दो।

Sit down.

६. खड़े हो जाओ। ཁཌེ་ ཧོ་ ཛཱ་ཨོ།

ཡར་ལོངས། यर लोङ।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

Stand up.

७. ठहरो। ཋཧ་རོ།

སྒུགས་རོགས་གནང་། गुग रोग नङ।

Please wait.

८ चुप रहो। ཙུཔ་ རཧོ།

ཁ་ཁ་སྡོད། ख ख दो।

Keep silent.

९. बोलो मत। བོ་ལོ་ མཏ།

སྐད་ཆ་མ་ཤོད། केछा म शो।

Don't talk.

१०. हिलो मत। ཧི་ལོ་ མཏ།

འགུལ་འཁྱོགས་མ་རྒྱག गुल क्योग म ज्ञग।

Don't move.

११. शोर मत करो। ཤོར་ མཏ་ ཀརོ།

སྐད་མ་རྒྱག के म ज्ञग।

Don't make noise.

१२. लेट जाओ। ལེཊ་ ཛཱ་ཨོ།

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

མར་ཉོལ། मर ञोल।

Lie down.

१३. सो जाओ। སོ་ ཛཱ་ཨོ།

གཉིད་ཉོལ། ञी ञोल।

Go to sleep.

१४. इधर आओ। ཨི་དྷར་ ཨཱ་ཨོ།

འདིར་ཤོག दिर शोग।

Come here.

१५. उधर जाओ। ཨུ་དྷར་ ཛཱ་ཨོ།

ཕ་གིར་རྒྱུག फगिर ग्यूग।

Go there.

१६. मेरे पास आओ। མེ་རེ་ པཱས་ ཨཱ་ཨོ།

ངའི་རྩ་ལ་ཤོག ङे च ला शोग।

Come to me.

१७. उस के पास जाओ। ཨུས་ ཀེ་ པཱས་ ཛཱ་ཨོ།

ཁོང་གི་རྩ་ལ་རྒྱུག खोङ गी च ला ग्युग।

Go to him.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१८. उस से बात करो। ཨུས་ སེ་ བཱཏ་ ཀརོ།

ཁོང་ལ་སྐད་ཆ་ཤོད། खोङ ला के छा शो।

Speak to her.

१९. उस आदमी को बुलाओ। ཨུས་ ཨཱདམཱི་ ཀོ་ བུལཱཨོ།

མི་ཕ་གི་སྐད་གཏོང་དང་། मि फगी के तोङ दङ।

Call that man.

२०. उससे बैठने को कहो। ཨུསསེ་ བཻཋ་ནེ་ ཀོ་ ཀཧོ།

ཁོང་ལ་མར་སྡོད་ལབ་དང་། खोङ ला मर दो लब दङ।

Tell him to sit down.

२१. मुझे अपना नाम बताओ। མུ་ཛྷེ་ ཨཔ་ནཱ་ ནཱམ་ བཏཱཨོ།

ང་ལ་ཁྱེད་རང་གི་མིང་ལབ་དང་། ङ ला खेरङ गी मिङ लब दङ।

Tell me your name.

२२. हाथ मिलाओ। ཧཱཐ་ མི་ལཱཨོ།

ལག་པ་གཏོང་། लग पा तोङ।

Shake hand.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१. मेरी कलम कहाँ है? མེ་རཱི་ ཀལམ་ ཀཧཱཾ་ ཧཻ།
ངའི་སྨྱུ་གུ་ག་པར་འདུག ङे ञुगु गपर दुग ।

Where is my fountain pen?

२. गोपाल उसे स्कूल ले गया था।
གོཔཱལ་ ཨུསེ་ སི་ཀཱུལ་ ལེ་ ག་ཡཱ་ ཐཱ།
དེ་གོ་པཱལ་གྱིས་སློབ་གྲར་ཁྱེར་པ་རེད།
दे गोपाल गी लोब्डर खेर पा रे ।

Gopal has taken it to school.

३. मुझे शक है। མུ་ཛྷེ་ ཤཀ་ ཧཻ།
ང་ལ་དོགས་པ་ཞིག་ཡོད། ङ ला दोगपा शिग यो ।

I have a doubt.

४. उसने गुम कर दिया है। ཨུསནེ་ གུམ་ ཀར་ དི་ཡཱ་ ཧཻ།
ཁོང་གིས་དེ་བརླག་པ་རེད། खोङ गी दे लग पा रे ।

He has lost it.

५. अहो। वह कीमती पेन था। ཨཧོ། ཝཧ་ ཀཱིམཏཱི་ པེན་ ཐཱ།
ཨ་ལའི། སྨྱུ་གུ་དེ་གོང་ཆེན་པོ་རེད། आले। ञुगु दे गोङ छेन्पो रे ।

Oh! It was a costly pen.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

६. आपने वह कहाँ से खरीदा था?
ཨཱཔ་ནེ་ ཝཧ་ ཀཧཱཾ་ སེ་ ཁརཱིདཱ་ ཐཱ།
ཁྱེད་རང་གིས་དེ་ག་ནས་ཉོས་པ་ཡིན།
खेरङ गी दे गने ञो पा यिन।

From where did you buy it?

७. मैंने खरीदा नही था। མཻ་ནེ་ ཁ་རཱི་དཱ་ ནཧཱི་ ཐཱ།
ངས་དེ་ཉོས་མེད། ङे दे ञो मे।

I did not buy it.

८. वह मुझे भेंट हुआ था। ཝཧ་ མུ་ཛྷེ་ བྷེཾ་ཊ་ ཧུ་ཨཱ་ ཐཱ།
དེ་ང་ལ་ཧྲན་པ་སྤྲད་པ་རེད། दे ङ ला ङनपा टे पा रे।

It was a gift.

९. वह एक मित्र ने जापान से लाया था।
ཝཧ་ ཨེཀ་ མི་ཏྲ་ ནེ་ ཛཱ་པཱན་ སེ་ ལཱ་ཡཱ་ ཐཱ།
དེ་གྲོགས་པོ་ཞིག་གིས་ཉི་ཧོང་ནས་འཁྱེར་ཡོང་བ་རེད།
दे डोगपो शिग गी ञी होङ ने खेर योङ वा रे।

A friend had brought it from Japan.

१०. चिन्ता मत करो। ཅིནྟཱ་ མཏ་ ཀརོ།
སེམས་ཁྲལ་མ་བྱེད། सेम ठल मा जे।

Do not worry.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

११. मैं तुम्हे एक और पेन दूँगा।
མཻཾ་ ཏུམྷེ་ ཨེཀ་ ཨཽར་ པེན་ དུང་གཱ
ངས་ཁྱེད་རང་ལ་སྨྱུ་གུ་གཞན་དག་གཅིག་སྤྲད་ཆོག
ङे खेरङ ला ञुगु शेन्दग चिग टे छोग।

I will give you another pen.

१२. यह पार्कर पेन है। ཡཧ་ པཱཀར་ པེན་ ཧཻ།
སྨྱུ་གུ་དེ་པཱཀར་རེད། ञुगु दे पार्कर रे।

It is a Parker pen.

१३. परन्तु ध्यान रखना। པརནྟུ་ ཏྱཱན་ རཁནཱ།
ཡིད་ནའི་བརྟན་པོ་བྱེད་ཨ། यिनने तेन्पो जे आ।

But, be careful.

१४. यह पेन गुम न करना। ཡཧ་ པེན་ གུམ་ ན་ ཀརནཱ།
སྨྱུ་གུ་འདི་མ་བརླག་ཨ། ञुगु दि म लग आ।

Do not lose this pen.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१. सोनम बढ़ई है। བསོད་ནམས་ བཌྷཱི་ ཧཻ།
བསོད་ནམས་ཤིང་བཟོ་བ་རེད། सोनम शिंसोवा रे।

Sonam is a carpenter.

२. यह उसका पेशा है। ཡཧ་ ཨུས་ཀཱ་ པེ་ཤཱ་ ཧཻ།
འདི་ཁོང་གི་ཆེད་ལས་རེད། दि खोङ गी छेले रे।

This is his profession.

३. वह बहुत ही कारीगर बढ़ई है।
ཝཧ་ བཧུཏ་ ཧཱི་ ཀཱ་རཱི་གར་ བཌྷཱི་ ཧཻ།
ཁོང་ཤིང་བཟོ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པ་ཞིག་རེད།
खोङ शिङ सो शिनतु खेपा शिग रे।

He is a very skilled carpenter.

४. वह मेज़ ओर कुर्सियां बनाता है।
ཝཧ་ མེཛ་ ཨོར་ ཀུར་སི་ཡཱཾ་ བ་ནཱ་ཏཱ་ ཧཻ།
ཁོང་གིས་ཅོག་ཙེ་དང་རྐུབ་བཀྱགས་བཟོ་བ་རེད།
खोङ गी चोकचे दङ कुप क्यग सोवा रे।

He makes tables and chairs.

५. वह लकड़ी की अल्मारियाँ बनाता है।
ཝཧ་ ལཀ་ཌཱི་ ཀཱི་ ཨལྨཱ་རི་ཡཱཾ་ བནཱ་ཏཱ་ ཧཻ།

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

ཁོང་གིས་ཤིང་གི་ཆ་སྒམ་བཟོ་བ་རེད།

खोङ गी शिङ गी छगम सोवा रे।

He makes wooden almirahs.

६. वह दरवाजे और खिड़कियाँ बनाता है।

ཝཧ་ དརཝཱཛེ་ ཨཽར་ ཁིཌཀི་ཡཱཾ་ བ་ནཱ་ཏཱ་ ཧཻ།

ཁོང་གིས་སྒོ་དང་སྒེའུ་ཁུང་བཟོ་བ་རེད།

खोङ गी गो दङ गेखुङ सोवा रे।

He makes doors and windows.

७. वह अच्छी किस्म की लकड़ी का प्रयोग करता है।

ཝཧ་ ཨཙྪཱི་ ཀིསམ་ ཀཱི་ ལཀ་ཌཱི་ ཀཱ་ པར་ཡོག་ ཀར་ཏཱ་ ཧཻ།

ཁོང་གིས་ཤིང་ཆ་སྤུས་དག་པོ་བེད་སྤྱོད་བྱེད་པ་རེད།

खोङ गी शिङ छा पु दगपो बेचो जेपा रे।

He uses timber of good quality.

८. उसे लकड़ी की अच्छी पहचान है।

ཨུསེ་ ལཀ་ཌེ་ ཀཱི་ ཨཙྪཱི་ པཧཙཱན་ ཧཻ།

ཁོང་ནི་ཤིང་ཆ་ཡག་པོ་ངོ་ཤེས་མཁན་ཞིག་རེད།

खोङ नी शिङ छ यगपो ङो शेखेन शिग रे।

He is a good judge of timber.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

९. वह उत्तम कारीगर है। ཝཧ་ ཨུཏྟམ་ ཀཱརཱིགར་ ཧཻ།

ཁོང་ལག་རྩལ་མཁས་པ་ཞིག་རེད། खोङ लगचल खेपा शिग रे।

He is a master craftsman.

१०. सोनम लकड़ी पर खुदाई करना भी जानता है।

བསོད་ནམས་ ལཀ་ཌཱི་ པར་ ཁུདཱཨི་ ཀརནཱ་ བྷཱི་ ཛཱནཏཱ་ ཧཻ།

བསོད་ནམས་ཀྱིས་ཤིང་རྐོད་ཀྱང་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།

सोनम क्यी शिङ को कयङ शे क्यी योपा रे।

Sonam also knows wood carving.

११. वह दरवाजों पर खुदाई करता है।

ཝཧ་ དར་ཝཱ་ཛོཾ་ པར་ ཁུདཱཨི་ ཀརཏཱ་ ཧཻ།

ཁོང་གིས་སྒོ་ལ་རྐོད་རྒྱག་གི་ཡོད་རེད།

खोङ गी गो ला को ज्ञग गी यो रे।

He carves doors.

१२. वह बहुत नमूने बनाता है।

ཝཧ་ བཧུཏ་ ནམཱུནེ་ བནཱཏཱ་ ཧཻ།

ཁོང་གིས་བཟོ་བཀོད་འདྲ་མིན་མང་པོ་བཟོ་བ་རེད།

खोङ गी सो कोद ड़ मिन मङपो सोवा रे।

He makes many designs.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१३. जैसे कि आदमी, औरतें, पशु, पक्षी।

ཛཻ་སེ་ ཀི། ཨཱདམཱི། ཨཽརཏེཾ། པཤུ་ པཀྵཱི།

དཔེར་ན་འདི་འདྲ། མི། སྐྱེ་དམན། སེམས་ཅན། བྱ་བྱིའུ།

पेरना दि ड़ मि, क्येमन, सेमचन, जजिवु।

Such as, men, women, animals, birds.

१४. वह अच्छे पैसे बनाता है।

ཝཧ་ ཨཙྪེ་ པཻ་སེ་ བནཱཏཱ་ ཧཻ།

ཁོང་གི་དངུལ་མང་པོ་བཟོ་གི་ཡོད་རེད།

खोङ गी ङूल मङपो सो गी यो रे।

He earns good money.

१५. सोनम मन्दिर के निकट रहता है।

བསོད་ནམས་ མནྡིར་ ཀེ་ ཉེཀཊ་ རཧཏཱ་ ཧཻ།

བསོད་ནམས་ལྷ་ཁང་གི་འཁྲིས་ལ་སྡོད་ཀྱི་ཡོད་རེད།

सोनम लहखङ गी ठी ला दोगी यो रे।

Sonam lives near the temple.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१. तुमने मेरे कुछ पैसे देने हैं।
ཏུམ་ནེ་ མེ་རེ་ ཀུཚ་ པཻསེ་ དེ་ནེ་ ཧཻཾ།
ཁྱེད་རང་གིས་ང་ལ་དངུལ་ཏོག་ཙམ་སྤྲོད་དགོས་ཡོད།
खेरङ गी ङ ला ङूल तोकचम टोगो यो।

You owe me some money.

२. हाँ, मुझे याद है। ཧཱཾ་ མུ་ཛྷེ་ ཡཱད་ ཧཻ།
ལགས་ཡོད། ངས་དྲན་གྱི་ཡོད། लयो ङे डेन्गी यो।

Yes, I remember.

३. कब दोगे? ཀབ་ འདོ་གེ །
ག་དུས་སྤྲད་ག ग दु टे गा।

When will you pay?

४. मैं अभी दे सकता हूँ। མཻཾ་ ཨབྷཱི་ འདེ་ སཀ་ཏཱ་ ཧཱུཾ།
ངས་ད་ལྟ་འབུལ་ཐུབ་ཀྱི་རེད། ङे दता बुल थुप क्यी रे।

I can pay just now.

५. सच? སཙ།
དངོས་གནས། ङो ने।

Really?

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

६. कितने पैसे है? ཀིཏ་ནེ་ པཻསེ་ ཧཻ།

དངུལ་ག་ཚོད་རེད། ङूल गछो रे।

How much is it?

७. कुल रक़म कितनी है? ཀུལ་ རཀམ་ ཀིཏ་ནཱི་ ཧཻ།

དངུལ་ཁྱོན་བསྡོམས་ག་ཚོད་རེད། ङूल ख्योन दोम गछो रे।

What is the total sum?

८. मूल तो चार सौ थे। མཱུལ་ ཏོ་ ཙཱར་ སཽ་ ཐེ།

མ་དངུལ་སྒོར་བཞི་བརྒྱ་རེད། म ङूल गोर शिझा रे।

The original amount was four hundred.

९. ओर सूद / ब्याज? ཨོར་ སཱུད་/བྱ་ཡ་ཛ།

དེ་དང་སྐྱེད་ཀ དे दङ क्येका।

And, interest?

१०. अस्सी रूपये। ཨསྶཱི་ རཱུ་པ་ཡེ།

སྒོར་མོ་བརྒྱད་ཅུ། गोरमो ङेचु।

Eighty rupees.

११. अतः कुल चार सौ अस्सी बने।

ཨཏཿ ཀུལ་ ཙཱར་ སཽ་ ཨསྶཱི་ བནེ།

བྱས་ན་ཁྱོན་བསྡོམས་སྒོར་བཞི་བརྒྱ་བརྒྱད་ཅུ་རེད།

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

जेना ख्योनदोम गोर शिङ्गा ग्येचु रे।

So the total is four hundred eighty.

१२. हाँ, हाँ। ཧཱྃ། ཧཱྃ།
ལགས་རེད་རེད། लग रे रे।

Yes, yes.

१३. क्या आप चेक ले लेंगे? ཀྱཱ། ཨཱཔ་ ཅེཀ་ ལེ་ ལེྃ་གེ།
ཁྱེད་རང་གིས་ཅེག་འཛིན་བཞེས་ཀྱི་རེད་པས།
खेरङ गी चेक जीन शे गी रे पे।

Can you accept a cheque?

१४. क्यों नहीं। ཀྱོྃ་ ནཧཱིྃ།
ཡིན་དང་ཡིན། यिन दङ यिन।

Why not.

१५. मैं चेक लिखता हूँ। མཻ་ ཅེཀ་ ལིཁ་ཏཱ་ ཧཱུྃ།
ངས་ཅེག་འཛིན་བཟོ་གི་ཡིན། ङे चेकजिन सोगी यिन।

I will write the cheque.

१६. यह ली जिया। ཡཧ་ ལཱི་ཛིཡཱ།
འདི་བཞེས་རོགས་གནང་། दि शे रोग नङ।

Please, take this.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

HUH

LESSON 24

AP KAHAँ JA RAHE HO

१. आप कहाँ जा रहे हो? ཨཱཔ་ ཀཧཱྃ་ ཛཱ་ རཧེ་ ཧོ།

ཁྱེད་རང་ག་པར་ཕེབས་ཀྱི་ཡིན། खेरङ गपर फेब क्यी यिन।

Where are you going?

२. मैं बैंक जा रहाँ हूँ। མཻཾ་ བཻཾཀ་ ཛཱ་ རཧཱྃ་ ཧཱུྃ།

ང་དངུལ་ཁང་ལ་འགྲོ་གི་ཡིན། ङ ङुल खङ ला डोगी यिन।

I am going to the bank.

३. कौन सा बेकं? ཀཽན་ སཱ་ བེངཀ

དངུལ་ཁང་ག་གིར། ङुल खङ गगिर।

Which bank?

४. युको बैंक। ཡུ་ཀོ་ བེངཀ

ཡུ་ཀོའི་"དངུལ་ཁང་"། युको ङूल खङ।

Uco Bank.

५. क्या तुम्हारा वहाँ पैसा हैं।

ཀྱཱ་ ཏུམྷཱ་རཱ་ བཧཱྃ་ པཻསཱ་ ཧཻ།

ཕ་གིར་ཁྱེད་རང་གིས་དངུལ་བཅོལ་ཡོད་པས།

फगिर खेरङ गी ङूल चोल यो पे।

Have you an account there?

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

६. हाँ। मेरा पैसा है। ཧཱྃ། མེ་རཱ་ པཻ་སཱ་ ཧཻ།
ལགས་ཡོད། ངའི་དངུལ་བཅོལ་ཡོད། लगयो। ङे ङूल चोल यो।

Yes, I have an account.

७. किस प्रकार का लेखा जोखा? ཀིས་ པེ་ར་ཀཱར་ ཀཱ་ ལེ་ཁཱ་ ཇོ་ཁཱ།
ག་རེའི་ཐོག་ལ་བཅོལ་ཡོད། गरे थोग ला चोल यो।

What type of account?

८. मेरा बचत खाता आकाऊंट है।
མེ་རཱ་ བཙཏ་ ཁཱ་ཏཱ་ ཨཱ་ཀཱ་ཨུཊ་ ཧཻ།
ངས་མ་དངུལ་གསོག་བཅོལ་ཐོག་བཅོལ་ཡོད།
ङे म ङूल सोग चोल थोग चोल यो।

I have a savings account.

९. मेरा भी लेखा जोखा वहाँ है।
མེ་རཱ་ བྷཱི་ ལེ་ཁཱ་ ཇོ་ཁཱ་ ཝཧཱྃ་ ཧཻ།
ངས་ཀྱང་ཕ་གིར་དངུལ་བཅོལ་ཡོད།
ङे क्यङ फगीर ङूल चोल यो।

I also have an account there.

१०. मैं भी वहाँ जाऊंगा। མཻ་ བྷཱི་ ཝཧཱྃ་ ཇཱ་ཨུང་གཱ
ང་ཡང་ཕ་གིར་འགྲོ་གི་ཡིན། ङ यङ फ गिर डोगी यिन।

I am also going there.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

११. मुझे कुछ पैसा जमा करना है।

མུ་ཛྷེ་ ཀུཚ་ པེསཱ་ ཛམཱ་ ཀར་ནཱ་ ཧཻ།

ང་དངུལ་ཏོག་ཙམ་བཅུག་དགོས་ཡོད།

ङ ङूल तोग चम चुग गो यो।

I have to deposit some money.

१२. मैं पैसा निकलवाना चाहता हूँ।

མཻཾ་ པེསཱ་ ནི་ཀལ་ཝཱ་ནཱ་ ཙཱཧ་ཏཱ་ ཧཱུཾ།

ང་དངུལ་ཞིག་ལེན་དགོས་ཡོད།

ङ ङूल शिग लेन गो यो।

I want to withdraw a sum.

१३. अतः हम दो इकटठे चलते है।

ཨཏ༔ ཧམ་ དོ་ ཨི་ཀཊྛེ་ ཙལ་ཏེ་ ཧཻ།

ཇུས་ན་ང་གཉིས་མཉམ་དུ་འགྲོ

जेना ङ जी ञमदु डो।

So, we go together.

१४. बहुत ठ़ीक। आंओ चले। བཧུཏ་ ཋྀཀ་ ཨཱཾ་ཨོ་ ཙལེ།

དེ་ཡག་པོ་འདུག ང་ཕེབས་དོ། दे यगपो दूग़। द फेब दो।

That is fine. Let's go. CHEHLAY

CHale

VAHUT THIKa (Aao CAaLe

DE YAGA PO DUGa

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१. वह भवन क्या है? ཕར་ ནྡཕན་ གྱཱ་ རེ།

ཁང་པ་ཕ་གི་ག་རེ་རེད། खङपा फगि गरे रे।

What is that building?

२. वह सचिवालय है। ཕར་ སཙིཝཱ་ལཡ་ ཧེ།

ཕ་གི་གཞུང་གི་ལས་ཁང་རེད། फगि शुङ गी ले खङ रे।

That is the secretariat.

३. उस में कौन रहता है? ཨུས་ མེ་ ཀཽན་ རཧཏཱ་ ཧེ།

ཕ་གིར་སུ་སྡོད་ཀྱི་ཡོད་རེད། फगिर सु दो क्यी यो रे।

Who lives there?

४. उस में कोई नहीं रहता।

ཨུས་ མེཾ་ ཀོཨཱི་ ནཧཱིཾ་ རཧཏཱ།

དེའི་ནང་ལ་སུ་ཡང་སྡོད་ཀྱི་ཡོད་མ་རེད།

देयी नङला सुयङ दो क्यी यो म रे।

Nobody lives in it.

५. तो। ཏོ།

ཨེ་ནི། एनी।

Then

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

६. इस मे सरकारी दफतर हैं।

ཨིས་ མེ་ སར་ཀཱ་རཱི་ དཕ་ཏར་ ཧཻཾ།

དེའི་ནང་ལ་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་ཁག་ཡོད་རེད།

देयी नङ ला शुङगी लेखूङ खग यो रे।

It has offices of the government.

७. कौन से दफतर? ཀཽན་ སེ་ དཕ་ཏར།

ལས་ཁུངས་ག་གི लेखुङ गगी।

Which offices?

८. सरकार के मंत्रियों के दफतर।

སར་ཀཱར་ ཀེ་ མན་ཏྲི་ཡོཾ་ ཀེ་ དཕ་ཏར།

གཞུང་གི་བློན་ཁང་ཁག་གི་ལས་ཁུངས་དེ་ཚོ།

शुङगी लनखङ खग्गी लेखुङ देछो।

Offices of ministers of the government.

९. और कौन। ཨཽར་ ཀཽན།

དེ་ནས་སུ། देने सु।

Who others?

१०. सचिवों और उपसाचिवों के दफतर।

སཙི་ཝོཾ་ ཨཽར་ ཨུཔ་སཙི་ཝོཾ་ ཀེ་ དཕ་ཏར།

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

དྲུང་ཆེ་དང་དྲུང་ཆེ་གཞོན་པ་ཚོའི་ལས་ཁུངས་དེ་ཚོ།

डुङछे दङ डुङछे शोन्पा छोयी ले खुङ दे छो।

Offices of secretaries and deputy secretaries.

११. दफतर के कर्मचारी कहाँ बैठते है?

དཕ་ཏར་ གེ་ ཀརམ་ཙཱ་རཱི་ ཀཧཱཾ་ བཻཋ་ཏེ་ ཧཻ།

ལས་ཁུངས་ཀྱི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཚོ་ག་པར་སྡོད་ཀྱི་ཡོད་རེད།

लेखुङ गी लेका जे खेन छो गपर दो क्यी यो रे।

Where do the office employees stay?

१२. इस भवन में उनके भी कमरे है।

ཨིས་ བྷཝན་ མེཾ་ ཨུན་གེ་ བྷཱི་ ཀམ་རེ་ ཧཻ།

ལས་ཁུངས་འདིའི་ནང་ཁོང་ཚོ་ལའང་ཁང་པ་ཡོད་རེད།

लेखुङ दियी नङ खोङ छो लयङ खङपा यो रे।

They have also their rooms in this building.

१३. उसमें कुल कितने कमरे है?

ཨུས་མེཾ་ ཀུལ་ གིཏནེ་ ཀམ་རེ་ ཧཻ།

ཕ་གིར་ཁྱོན་ཁང་མིག་ག་ཚད་ཡོད་རེད།

फगिर ख्योन खङमिग गछे यो रे।

How many rooms are there in all?

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१४. दो सौ बीस। དོ་ སཽ་ བཱིས།

ཉིས་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་ཐམ་པ། जी ज्ञा जी शु थमपा।

Two hundred twenty.

१५. वहाँ एक बहुत बड़ा संभागार भी है।

ཝཧཱཾ་ ཨེཀ་ བཧུཏ་ བཌཱ་ སཾབྷཱ་གཱར་ བྷཱི་ ཧཻ།

ཕ་གིར་ཚོགས་ཁང་ཆེན་པོ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་རེད།

फगिर छोग खङ छेन्पो शिग क्यङ यो रे।

There is a very big conference hall also.

१६. यह बड़ा विशाल भवन है। ཡཧ་ བཌཱ་ ཝི་ཤཱལ་ བྷཝན་ ཧཻ།

དེ་ནི་ལས་ཁང་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད། देनी ले खङ छेन्पो शिग रे।

It is a huge building.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१. डोलमा मेरी भतीजी है। ཌོལ་མ་ མེརཱི་ བྷ་ཏཱི་ཛཱི་ ཧཻ།
སྒྲོལ་མ་ངའི་ཚ་མོ་རེད། डोलमा ङै छमो रे।

Dolma is my niece.

२. वह एक सुन्दर कोठी मैं रहती है।
ཝཧ་ ཨེཀ་ སུནྡར་ ཀོཋཱི་ མཻཾ་ རཧ་ཏཱི་ ཧཻ།
ཁོང་ཁང་པ་སྙིང་རྗེ་པོ་ཞིག་ལ་སྡོད་ཀྱི་ཡོད་རེད།
खोङ खङपा ञीङ जेपो शिगला दो क्यी यो रे।

She lives in a beautiful bungalow.

३. कोठी बड़ी खुली है। ཀོཋཱི་ བཌཱི་ ཁུལཱི་ ཧཻ།
ཁང་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡོད་རེད། खङ पा ज्ञा छेन्पो यो रे।

The bungalow is spacious.

४. वह नदी के किनारे है।
ཝཧ་ ནདཱི་ ཀེ་ ཀིནཱ་རེ་ ཧཻ།
དེ་གཙང་པོའི་ཁ་ཞིག་ལ་ཡོད་རེད།
दे चङ पोयी ख शिक ल यो रे।

It is on the bank of a river.

५. नदी छोटी है। ནདཱི་ ཚོ་ཊཱི་ ཧཻ།

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

གཙང་པོ་དེ་ཆུང་ཆུང་རེད། चङपो दे छुङ छुङ रे।

The river is small.

६. कोठी में अच्छा बागीचा है।

ཀོཋཱི་ མེཾ་ ཨཙྪཱ་ བཱ་གཱི་ཙཱ་ ཧཻ།

ཁང་པ་དེ་ལ་ལྡུམ་ར་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོད་རེད།

खङ पा देला दुमरा यगपो शिग यो रे।

The bungalow has a nice garden.

७. डोलमा को फूल लगाने का बड़ा शौक है।

སྒྲོལ་མ་ ཀོ་ ཕཱུལ་ ལ་གཱ་ནེ་ ཀཱ་ བ་ཌཱ་ ཤཽཀ་ ཧཻ།

སྒྲོལ་མ་མེ་ཏོག་བཏབ་ཡག་ལ་དགའ་པོ་ཞེ་དྲག་ཡོད་རེད།

डोलमा मेतोक तब यग ला गपो शेडक यो रे।

Dolma is very fond of gardening.

८. उसके पास अनेक प्रकार के पौदे है।

ཨུས་ཀེ་ པཱས་ ཨ་ནེ་ཀ་ པྲ་ཀཱར་ ཀེ་ པཽ་དེ་ ཧཻ།

ཁོང་ལ་ཤིང་སྣ་འདྲ་མིན་མང་པོ་ཡོད་རེད།

खोङ ला शिङ न डमिन मङ पो यो रे।

She has many varieties of plants.

९. उधर फलों के पौदे है।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

ཨུཏྟར་ ཕཽཾ་ ཀོ་ པཽདེ་ ཧཻ།
ཕ་གིར་ཤིང་འབྲས་སྡོང་པོ་ཡོད་རེད།
फगिर शीङ ड़े दोङपो यो रे।

There are fruit plants.

१०. फूलों वाले पौदे है। ཕུ་ལོཾ་ ཝཱལེ་ པཽདེ་ ཧཻ།
མེ་ཏོག་གི་ཤིང་སྣ་ཡོད་རེད། मेतोग गी शिङ न यो रे।

There are flower plants.

११. बहुत रंगों के गुलाब फूल है।
བཧུཏ་ རང་གོཾ་ ཀེ་ གུལཱབ་ ཕུལ་ ཧཻ།
ཕ་གིར་མེ་ཏོག་ཀྱུ་སེ་ཚོས་སྣ་མང་པོ་ཡོད་རེད།
फगिर मेतोक ज्ञसे छो ना मङपो यो रे।

There are roses of many colours.

१२. मेरी भतीजी ने एक माली रखा हुआ है।
མ་རི་ བྷཏཱིཛཱི་ ནེ་ ཨེཀ་ མཱལཱི་ རཁཱ་ ཧུཨཱ་ ཧཻ།
ངའི་ཚ་མོ་མེ་ཏོག་གཡོག་མཁན་ཞིག་བཅུག་ཡོད་རེད།
ङे छमो मेतोग योगखेन शिग चुग यो रे।

My niece has employed a gardener.

१३. वह बूढ़ा आदमी है। ཝཧ་ བུ་ཌྷཱ་ ཨཱདམཱི་ ཧཻ།

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

ཁོང་མི་རྒས་ཁོག་ཅིག་རེད། खोङ मि गेखोग चिग रे।

He is an old man.

१४. वह बड़ा अनुभवी है।

ཝཧ་ བཌྜཱ་ ཨནུ་བྷཝཱི་ ཧཻ།

ཁོང་ཉམས་མྱོང་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད།

खोङ जम ञोङ छेन्पो शिग रे।

He is very experienced.

१५. वह रोज पौधे को पानी देता है।

ཝཧ་ རོཛ་ པཽདྷེ་ ཀོ་ པཱནཱི་ དེ་ཏཱ་ ཧཻ།

ཁོང་གིས་ཉིན་ལྟར་ཤིང་སྣ་དེ་ཚོར་ཆུ་རྒྱག་གི་ཡོད་རེད།

खोङ गी ञीनतर शिङ ना दे छोर छु ग्यागगी यो रे।

He waters the plants everyday.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१. हम सायंकाल के समय गाँव में पहुचें।

ཧམ་ སཱཡམ་ཀཱལ་ ཀེ་ ས་མཡ་ གཱཾཝ་ མེཾ་ པཧུཙེཾ།

ང་ཚོ་གྲོང་གསེབ་ལ་དགོང་དྲོ་འབྱོར་སོང་།

ङ छो डोङसेब ला गोङडो जोर सोङ।

We reached the village in the evening.

२. उस गाँव का नाम है करतङ।

ཨུས་ གཱཾཝ་ ཀཱ་ ནཱམ་ ཧཻ་ ཀར་ཏང་།

གྲོང་གསེབ་དེའི་མིང་ལ་ཀར་ཏང་རེད།

डोङसेब देयी मिङला करतङ रे।

The name of that village is Kartang.

३. यह छोटा सा गाँव है।

ཡཧ་ ཚོ་ཊཱ་ སཱ་ གཱཾཝ་ ཧཻ།

གྲོང་གསེབ་དེ་ཆུང་ཆུང་ཞིག་རེད།

डोङ सेब दे छुङ छुङ शिग रे।

It is a small village.

४. इस में लगभग पन्द्रह घर है।

ཨིས་ མེཾ་ ལག་བྷག་ པན་ད་རྷ་ གྷར་ ཧཻ།

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

དེ་ལ་ཁང་པ་བཅོ་ལྔ་ཙམ་འདུག

देला खङपा चोङा चम दुग।

It has about fifteen houses.

५. यहाँ एक छोटा सा मन्दिरं है।

ཡཧཱཾ་ ཨེཀ་ ཚོཊཱ་ སཱ་ མནྡིར་ ཧཻ།

དེ་ལ་ལྷ་ཁང་ཆུང་ཆུང་ཞིག་འདུག

देला लखङ छुङ छुङ शिग दुग।

It has a small temple.

६. मन्दिर के समीप एक लकड़ी का प्रार्थना चक्र है।

མནྡིར་ ཀེ་ སམཱིཔ་ ཨེཀ་ ལཀཌཱི་ ཀཱ་ པར་རཐནཱ་ ཙཀར་ ཧཻ།

ལྷ་ཁང་དེའི་འཁྲིས་ལ་ཤིང་གི་མ་ཎི་འཁོར་ལོ་ཞིག་འདུག

लखङ देयी ठी ला शीङ गी मणि खोर्लो शिग दुग।

Near the temple is a wooden prayer wheel.

७. प्रार्थना चक्र एक अलग कमरे में है।

པར་རཐནཱ་ ཙཀར་ ཨེཀ་ ཨལག་ ཀམ་རེ་ མེཾ་ ཧཻ།

མ་ཎི་འཁོར་ལོ་དེ་ཁང་མིག་ཁག་ཅིག་ནང་འདུག

मणि खोर्लो दे खङ मिग खग चिग नङ दुग।

The prayer wheel is in a seperate room.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

८. मन्दिर में एक बहुत सुन्दर मूर्ति है।

མནྡིར་ མེཾ་ ཨེཀ་ བཧུཏ་ སུནྡར་ མཱུར་ཏི་ ཧཻ།

ལྷ་ཁང་ནང་ལ་སྐུ་བརྙན་མཚར་པོ་ཞིག་འདུག

लखङ नङ ला कुञेन छरपो शिग दुग।

In the temple is a beautiful image.

९. यह मूर्ति मिट्टी की बनी है। ཡཧ་ མཱུར་ཏི་ མིཊྚཱི་ ཀཱི་ བནཱི་ ཧཻ།

སྐུ་བརྙན་དེ་འཇིམ་པ་རེད། कुञेन दे जिम्पा रे।

It is a clay image.

१०. मूर्ति भगवान बुद्ध की है।

མཱུར་ཏི་ བྷག་ཝཱན་ བུདྡྷ་ ཀཱི་ ཧཻ།

དེ་ནི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་སྐུ་བརྙན་རེད།

देनी संझे चोम्देन दे क्यी कुञेन रे।

The image is that of Lord Buddha.

११. मूर्ति के आगे पाँच प्यालियाँ पड़ी थीं।

མཱུར་ཏི་ ཀེ་ ཨཱགེ་ པཱཾཙ་ པྱཱལིཡཱཾ་ པཌཱི་ ཐཱིཾ།

སྐུ་བརྙན་དེའི་སྐུ་མདུན་ལ་ཆབ་ཏིང་ལྔ་འདུག

कुञेन देयी कु दुन ला छब तीङ ङ दुग।

Infront of the image were five cups.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१२. वे पानी से भरी थी।

ཝེ་ པཱ་ནཱི་ སེ་ བྷ་རཱི་ ཐཱི།

དེ་ཚོའི་ནང་ལ་ཡོན་ཆབ་བཀང་འདུག

दे छोयी नङ ला योनछब कङ दुग।

They were filled with water.

१३. और दो दीप भी थे। ཨཽར་ དོ་ དཱི་པ་ བྷཱི་ ཐེ།

ཡང་མཆོད་མེ་གཉིས་འདུག   यङ छोमे जी दुग।

There were two butter lamps also.

१४. गाँव बड़ा शान्त था।

གཱཾཝ་ བ་ཌཱ་ ཤཱནྟ་ ཐཱ།

གྲོང་གསེབ་དེ་ཁ་ཁུ་སིམ་པོ་ཞེ་དྲག་འདུག

डोङ सेब दे ख खु सिम्पो शेडक दुग।

The village was very calm.

१५. गाँव वासी सादा लोग थे।

གཱཾཝ་ ཝཱ་སཱི་ སཱ་དཱ་ ལོག་ ཐེ།

གྲོང་གསེབ་པ་དེ་ཚོ་ཉམ་ཆུང་འདུག

डोङ सेब पा दे छो जम छुङ दुग।

The villagers were simple people.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१. हम प्रातः बहुत जल्दी उठ खड़े हुए।
ཧམ་ པྲཱཏཿ བཧུཏ་ ཛལྡཱི་ ཨུཋ་ ཁཌེ་ ཧུཨེ།
ང་ཚོ་ཞོགས་ཀད་སྔ་པོ་ལངས་པ་ཡིན།
ङ छो शोगे ङपो लङपा यिन।
We got up early in the morning.

२. उस समय अन्धेरा था। ཨུས་ སམཡ་ ཨནྡྷེརཱ་ ཐཱ།
དེ་དུས་ནག་ཁུང་རེད་ཞག दे दु नखुङ रे शग।
It was dark at that time.

३. उस समय चाँद नहीं था। ཨུས་ སམཡ་ ཙཱྃད་ ནཧཱིྃ་ ཐཱ།
དེ་དུས་ཟླ་བ་མི་འདུག   दे दु दावा मि दुग।
There was no moon.

४. तारे चमक रहे थे। ཏཱརེ་ ཙམཀ་ རཧེ་ ཐེ།
སྐར་མ་དེ་ཚོ་འོད་རྒྱག་གི་འདུག   करमा देछो वोद ग्याग गी दुग।
The stars were shining.

५. हमने चाय का एक एक प्याला पिया।
ཧམནེ་ ཙཱཡ་ ཀཱ་ ཨེཀ་ ཨེཀ་ པྱཱལཱ་ པི་ཡཱ།
ང་ཚོ་ཇ་གང་གང་བཏུང་པ་ཡིན།

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

ङ छो जा गङ गङ तुङ पा यीन।

We had a cup of tea each.

६. हमने पीठ पर अपने पिठ्ठू उठाए।

ཧམ་ནེ་ པཱིཋ་ པར་ ཨཔནེ་ པིཋྛཱུ་ ཨུཋཱཨེ།

ང་ཚོས་ང་རང་ཚོའི་རྒྱབ་འཁུར་སྒལ་པར་འཁྱེར་པ་ཡིན།

ङ छो ङरङ छोयी ज्ञब खुर गल पर ख्येर प यिन।

We put our ruck-sacks on our backs.

७. हमने चढ़ाई शुरू की।

ཧམ་ནེ་ ཙཌྷཱཨཱི་ ཤུརཱུ་ ཀཱི

ང་ཚོ་རི་ལ་ཡར་འཛེག་ཡག་འགོ་བཙུགས་པ་ཡིན།

ङ छो रिला यर जेगयग गो चुगपा यिन।

We started climbing up the mountain.

८. पहाड़ बहुत ऊँचा था। པཧཱཌ་ བཧུཏ་ ཨཱུཾཙཱ་ ཐཱ།

རི་འདི་ཞེ་དྲག་མཐོ་པོ་འདུག རि दि शेडक थो पो दुग।

The mountain was very high.

९. रास्ता टेढ़ा था। རཱསྟཱ་ ཊེ་ཌྷཱ་ ཐཱ།

ལམ་ཁ་དེ་ཚོ་ཀྱོག་ཀྱོག་རེད་འདུག लमखा दे छो क्योग क्योग रे दुग।

The track was zig zag.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१०. चढाई सख्त था। ཙཌྷཱཨི་ སཁཏ་ ཐཱ།
ཡར་འཛེགས་ཡག་དཀའ་ལས་ཁག་པོ་འདུག
यर जेगया कले खग पो दुग।

Climbing upward was tough.

११. हमने चढ़ना जारी रखा। ཧམ་ནེ་ ཙཌྷ་ནཱ་ ཛཱ་རཱི་ རཁཱ།
ང་ཚོས་མུ་མཐུད་ནས་འཛེགས་པ་ཡིན། ङ छो मुथु ने जेगपा यिन।

We continued climbing.

१२. सूर्य निकल रहा था। སུར་ཡཱ་ ནིཀལ་ རཧཱ་ ཐཱ།
ཉི་མ་ཤར་སོང་། जीमा शर सोङ।

The sun was rising.

१३. धीरे धीरे गर्मी बढ़ रही थी। དྷཱི་རེ་ དྷཱི་རེ་ གརམཱི་ བཌྷ་ རཧཱི་ ཐཱི།
དེ་ནས་ཚ་རུ་ཚ་རུ་ཕྱིན་སོང་། देने छरू छरू छिनसोङ।

It was becoming hotter and hotter.

१४. हम ग्यारह बजे दर रे पर पहुँच गए।
ཧམ་ གྱཱ་རཧ་ བཛེ་ དར་ རེ་ པར་ པཧུཾཙ་ གཨེ།
ང་ཚོ་ཞོགས་ཀད་ཆུ་ཚོད་བཅུ་གཅིག་ལ་རྩེ་ལ་སླེབས་སོང་།
ङ छो शोग के छु छो चुचिग ला चे ला लेब सोङ।

We reached the pass at 11 a.m.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

LESSON 29

१. लड़के लड़कियों, इधर आओ।

ལཌཀེ་ ལཌཀིཡོཾ་ ཨི་དྷར་ ཨཱོ།

བུ་དང་བུ་མོ་ཚོ་འདིར་ཤོག་དང་།

बु दङ बुमो छो दिर शोग दङ।

Boys and girls, come here.

२. मेरे पास बैठो। མེརེ་ པཱས་ བཻཋོ།

ངའི་འཁྲིས་ལ་སྡོད་དང་། ङे ठी ला दो दङ।

Sit near me.

३. अपने हाथ जोड़ो।

ཨཔ་ནེ་ ཧཱཐ་ ཛོ་ཌོ།

ཁྱེད་རང་ཚོའི་ལག་པ་གཉིས་ཐལ་མོ་སྦྱར་ཞིག

ख्येरङ छोयी लगपा जी थलमो जर शिग।

Fold your hands in prayer.

४. अपनी आँखें बन्द करो। ཨཔནཱི་ ཨཱཾཁེཾ་ བནྡ་ ཀརོ།

སོ་སོའི་མིག་ཙུམས་ཤིག སो सोयी मिग छुम शिग।

Close your eyes.

५. ऊँचे स्वर में ऊँ का उच्चारण करो

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

ཨུཾ་ཅེ་ སུཀྵར་ མེཾ་ ཨོཾ་ ཀཱ་ ཨུཙྩརཎ་ ཀ་རོ།

སྐད་ཤུགས་ཆེན་པོས་ཨོཾ་དྲོངས་ཤིག

के शुग छेन्पो ऊँ डोङ शिग।

Recite OM loudly.

६. हम यह दो मिण्ट जारी रखें गे।

ཧམ་ ཡཧ་ དོ་ མིཎཊ་ ཛཱ་རཱི་ རཁེཾ་ གེ

ང་ཚོ་སྐར་མ་གཉིས་རིང་མུ་མཐུད་ནས་དེ་དྲང་གི་ཡིན།

ङ छो करमा ञी रिङ मु थु ने दे ड़ङ गी यिन।

We will continue this for two minutes.

७. उसके बाद चुप हो जाओ। ཨུས་ཀེ་ བཱད་ ཙུཔ་ ཧོ་ ཛཱ་ཨོ།

དེའི་རྗེས་ལ་ཁ་ཁར་སྡོད་ཅིག देयी जेला ख खर दो चिग।

After that, be quiet.

८. ऊपर उठो। ཨཱུ་པར་ ཨུཋོ།

ཡར་ལོངས་ཤིག यर लोङ शिग।

Stand up.

९. हाथ उठाओ। ཧཱཐ་ ཨུཋཱ་ཨོ།

ལག་པ་ཡར་སྐྱོངས་ཤིག लगपा यर क्योङ शिग।

Raise your arms.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१०. सीधा देखो। སཱི་དྷཱ་ དེ་ཁོ།
ཁར་ཐུག་ལྟོས་ཤིག खरथुग तो शिग। Look straight.

११. अपने हाथों से घुटनों को छुओ।
ཨཔ་ནེ་ ཧཱ་ཐོཾ་ སེ་ གྷུཊ་ནོཾ་ ཀོ་ ཚུ་ཨོ།
ཁྱེད་རང་གི་ལག་པ་པུས་མོ་ལ་ཐུག་ཅིག
ख्ये रङ गी लगपा पुमो ला थुग चिग।

Touch your knees with your hands.

१२. फिर आराम से खड़े हो जाओ।
ཕིར་ ཨཱ་རཱ་མ་ སེ་ ཁཌེ་ ཧོ་ ཛཱ་ཨོ།
དེ་ནས་ག་ལེར་ཡར་ལོངས་ཤིག देने गलेर यर लोङ शिग।

Then stand at ease.

१३. मैं सीटी बजाऊँगा। མཻཾ་ སཱི་ཊཱི་ བ་ཛཱ་ཨཱུཾ་གཱ
ངས་ཤུ་རྒྱུག་གི་ཡིན། ङे शु ज्ञग्गी यिन।

I will blow the whistle.

१४. तुम लोग अपने कमरों में दोड़कर जाना।
ཏུམ་ ལོག་ ཨཔ་ནེ་ ཀམ་རོཾ་ མེཾ་ དོཌ་ཀར་ ཛཱ་ནཱ།
ཁྱེད་རང་ཚོ་སོ་སོའི་ཁང་མིག་ལ་རྒྱུགས་ཤིག
ख्ये रङ छो सो सोयी खङ मिग ला ज्ञुग शिग।

You dash to your rooms.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१. मेरे दफतर में एक फोन है।
མེ་རེ་ དཕ་ཏར་ མེཾ་ ཨེཀ་ ཕོན་ ཧཻ།
ངའི་ལས་ཁུངས་ལ་ཁ་དཔར་གཅིག་ཡོད།
ङे ले खुङ ला खपर चिग यो।

I have a telephone in my office.

२. अच्छा। ཨཙྪཱ།
ཨ་ལའི། अले।

I see.

३. आप के फोन का नम्बर क्या है।
ཨཱཔ་ ཀེ་ ཕོན་ ཀཱ་ ནམ་བར་ ཀྱཱ་ ཧཻ།
ཁྱེད་རང་གི་ཁ་དཔར་ཨང་གྲངས་ག་རེ་རེད།
ख्ये रङ गी खपर अङ डङ गरे रे।

What is your telephone number?

४. बड़ा सीधा नम्बर है। བཌཱ་ སཱི་དྷཱ་ ནམྦར་ ཧཻ།
ཨང་གྲངས་སླ་བས་བདེ་པོ་རེད། अङ डङ तब देपो रे।

Very simple number.

५. नम्बर ४४४४, चार चौके हैं।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

ནམྦར་ ༤༤༤༤, ཙཱར་ ཙཽ་ཀེ་ ཧཻཾ།

དེ་ནི་ ༤༤༤༤, བཞི་དེ་འདྲ་བཞི་རེད།

देनी ४४४४, शि देड़ा शि रे।

That is 4444, four fours.

६. यह बढ़िया है। ཡཧ་ བཌྷིཡཱ་ ཧཻ།

འདི་ཞེ་དྲག་ཡག་པོ་རེད། दि शेड़क यगपो रे।

This is very good.

७. परन्तु यह प्रायः खराब रहता है।

པརནྟུ་ ཡཧ་ པ་ར་ཡ་ ཁ་རཱབ་ རཧཏཱ་ ཧཻ།

ཡིན་ནའང་སྤྱིར་བཏང་ཁ་དཔར་དེ་འགྲོ་གི་ཡོད་མ་རེད།

यिन्नयङ, चिरतङ खपर दे डोगी यो म रे।

But it is generally out of order.

८. यह अक्सर बन्द हो जाता है।

ཡཧ་ ཨཀ་སར་ བནྡ་ ཧོ་ ཛཱཏཱ་ ཧཻ།

དེ་ཡང་སེ་ཚད་འགྲོ་གི་འདུག दे यङ से छे ड़ोगी दुग।

It often goes dead.

९. कभी कभी ठीक नम्बर नही मिलता।

ཀབྷཱི་ ཀབྷཱི་ ཋཱིཀ་ ནམྦར་ ནཧཱི་ མིལ་ཏཱ།

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

མཚམས་མཚམས་ལ་ཨང་གྲངས་ཏག་ཏག་རག་གི་མ་རེད།

छम छम ला अङ ड़ङ तक तक रग्गी म रे।

Sometimes you do not get the correct number.

१०. कभी कभी बीच में ही टूट जाता है।

ཀ་བྷཱི་ ཀ་བྷཱི་ བཱིཙ་ མེཾ་ ཧཱི་ ཊཱུཊ་ ཛཱ་ཏཱ་ ཧཻ།

མཚམས་མཚམས་ལ་དཀྱིལ་ནས་བཅད་འགྲོ་གི་འདུག

छम छम ला क्यिलने चे डोगी दुग।

Sometimes it gets disconnected in the middle.

११. तब मुझे बहुत गुस्सा आता है।

ཏབ་ མུ་ཛྷེ་ བཧུཏ་ གུསྶཱ་ ཨཱཏཱ་ ཧཻ།

དེ་སྐབས་ང་ཁོང་ཁྲོ་ཞེ་དྲག་ཟ་གི་འདུག

दे कब ङ खोङठो शेड़ग सगी दुग।

Then, I feel very angry.

१२. इस के अलावा बिल भी गलत आते हैं।

ཨིས་ ཀེ་ ཨལཱཝཱ་ བིལ་ བྷཱི་ གལཏ་ ཨཱཏེ་ ཧཻ།

དེ་མ་ཟད་གླ་འཛིན་ཡང་ནོར་བ་བཏང་ཡོང་གི་འདུག

दे म से लजिन यङ नोरवा तङ योङ गी दुग।

Moreover there is wrong billing.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१३. हाँ, यह आम शिंकायत है।

ཧཱྃ། ཡཧ་ ཨཱམ་ ཤི་ཀཱ་ཡཏ་ ཧཻ།

ལགས་རེད། དུས་རྒྱུན་ནས་རྙོག་ཁྲ་བཤད་ཡག་གཅིག་རེད།

लग रे। दुझुन ने ञोग ठा शेयग चिग रे।

Yes, that is a common complaint.

१४. मैं ट्रकं काल करने से भी डरता हूँ।

མཻཾ་ ཊྲཾཀ་ ཀཱལ་ ཀར་ནེ་ སེ་ བྷཱི་ ཌར་ཏཱ་ ཧཱུྃ།

ང་བརྒྱུད་བསྲིངས་ཁ་པར་གཏོང་ཡག་ལའང་ཞེད་ཀྱི་འདུག

ङ ज्ञङ सिङ ख पर तोङ यग लयङ शे क्यी दुग।

I am afraid of making even a trunk call.

१५. क्या फायदा। ཀྱཱ་ ཕཱཡ་དཱ།

ཚོ་ག་རེ་ཡོད་རེད། छो गरे यो रे।

What is the use.

१६. मैं फोन कटवा दूंगा। མཻཾ་ ཕོན་ ཀཊ་ཝཱ་ དུཾ་གཱ

ང་ཁ་པར་བཅད་བཞག་གི་ཡིན། ङ ख पर चे शग गी यिन।

I will get it disconnected.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१. आकाश नीला है। ཨཱཀཱཤ་ ནཱིལཱ་ ཧཻ།
གནམ་སྔོན་པོ་རེད། नम ङोनपो रे।

The sky is blue.

२. धूआँ काला है। དྷཱུཨཱཾ་ ཀཱ་ལཱ་ ཧཻ།
དུ་བ་ནག་པོ་རེད། दुवा नगपो रे।

The smoke is black.

३. मेरा जूता भूरे रंग का है।
མེ་རཱ་ ཛཱུ་ཏཱ་ བྷཱུ་རེ་ རངག་ ཀཱ་ ཧཻ།
ངའི་ལྷམ་ཁོག་གི་ཚོན་མདོག་རྒྱ་སྨུག་རེད།
ङे लहम खोग गी छोन दोग ज्ञमुग रे।

The colour of my shoes is brown.

४. उस की टोपी सफेद है। ཨུས་ ཀཱི་ ཊོཔཱི་ སཕེད་ ཧཻ།
ཁོང་གི་ཞ་མོ་དཀར་པོ་རེད། खोङ गी शमो करपो रे।

His cap is white.

५. राजीव की कमीज पीली है। རཱ་ཛཱིབ་ ཀཱི་ ཀམཱིཛ་ པཱི་ལཱི་ ཧཻ།
རཱ་ཛཱིབ་ཀྱི་སྟོད་ཐུང་སེར་པོ་རེད། राजीव की तोथुङ सेर पो रे।

Rajiv's shirt is a yellow one.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

६. तुम्हारा छुपा लाल है। ཏུམྷཱ་རཱ་ ཚུ་པ་ ལཱ་ལ་ ཧཻ།

ཁྱེད་རང་གི་ཕྱུ་པ་དམར་པོ་རེད། ख्ये रङ गी छुपा मर पो रे।

Your gown is red.

७. समुद्र का पानी हरे रंग का है।

ས་མུན་དར་ ཀཱ་ པཱ་ནཱི་ ཧ་རེ་ རཾག་ ཀཱ་ ཧཻ།

རྒྱ་མཚོའི་ཆུ་ནི་ལྗང་ཁུ་རེད།

ज्ञछो छु नी जङ्खु रे।

The sea-water is green.

८. लामा का चोगा गेरूए रंग का है।

བླ་མ་ ཀཱ་ ཅོ་གཱ་ གེ་རུ་ཨེ་ རཾག་ ཀཱ་ ཧཻ།

བླ་མའི་ན་བཟའ་ནི་ངུར་སྨིག་རེད།

लामायी न सा नी ङुर मिग रे।

The lama's robe is ochre.

९. स्याही की एक बोतल लाओ।

སྱཱ་ཧཱི་ ཀཱི་ ཨེཀ་ བོ་ཏལ་ ལཱ་ཨོ།

སྣག་ཚའི་ཤེལ་དམ་ཞིག་འཁྱེར་ཤོག

नग छयी शेल्दम शिग ख्येर शोग।

Bring a bottle of ink.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१०. किस रंग की? ग्कॆस॑ रॅंग॑ ग्री॑
ཚོན་མདོག་ག་གི छोन दोग गगी।

Of which colour?

११. मुझे हरा पसन्द है। म्सु॑ह्रे॑ ह्रॅदॅ॑ प॑सह्न॑ है।
ང་ལྗང་ཁུ་ལ་དགའ་པོ་ཡོད། ङ जङखु ला गपो यो।

I like green.

१२. मुझे काला भी पसन्द है। म्सु॑ह्रे॑ काला॑ भी॑ पसह्न॑ है।
ང་ནག་པོ་ལ་ཡང་དགའ་པོ་ཡོད། ङ नगपो ल यङ गपो यो।

I also like black.

१३. मुझे नीला अच्छी नहीं लगती। म्सु॑ह्रे॑ नी॑ला॑ अच्छी॑ नही॑ लगती।
ང་སྔོན་པོ་ལ་དགའ་པོ་མེད། ङ ङोन्पो ला गपो मे।

I do not like blue.

१४. क्यों? क्यों।
ག་རེ་ཡིན་ནམ། गरे यिन नम।

Why?

१५. क्योंकि यह बहुत आम है।
क्योंकि॑ यह॑ बहुत॑ आम॑ है।
གང་ཡིན་ཟེར་ན་དེ་དཀྱུས་མ་དཀྱུས་རྒྱུང་རེད།

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

गङ यीन सेरना दे क्युमा क्यु क्यङ रे।

Because it is too common.

१६ हर कोयी इसे प्रयोग करता है।

ཧར་ ཀོ་ཡཱི་ ཨི་སེ་ པ་ར་ཡོག་ ཀར་ཏཱ་ ཧཻ།

ཚང་མས་དེ་བེད་སྤྱོད་བྱེད་པ་རེད།

छङ्मे दे बेचो जेपा रे।

Everybody uses it.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१. मेरे दोस्त तेन्जिन से मिलिए।
མེ་རེ་ དོསྟ་ ཏེན་ཛིན་ སེ་ མི་ལི་ཨེ།
ངའི་གྲོགས་པོ་བསྟན་འཛིན་མཇལ་ལ་རོགས་གནང་།
ङे डोगपो तेनजिन जेलरोग नङ।

Please, meet my friend, Tenzin.

२. आप कैसे है? ཨཱཔ་ ཀཻ་སེ་ ཧཻ།
ཁྱེད་རང་བདེ་པོ་ཡིན་པས། ख्ये रङ देपो यिनपे।

How are you?

३. धन्यवाद, मैं ठीक हूँ। དྷནྱཝཱད། མཻཾ་ ཋཱིག་ ཧཱུཾ།
ཐུགས་རྗེ་ཆེ། ང་བདེ་པོ་ཡིན། थुगजेछे, ङ देपो यिन।

Thank you, I am Okay.

४. मेरा नाम रिगजिन है। མེ་རཱ་ ནཱམ་ རིག་འཛིན་ ཧཻ།
ངའི་མིང་ལ་རིག་འཛིན་ཟེར་གྱི་ཡོད།
ङे मिङ ला रिगजिन सेर ग्यी यो।

My name is Rigzin.

५. आप से मिलकर प्रसन्न हूँ। ཨཱཔ་ སེ་ མིལ་ཀར་ པྲསནྣ་ ཧཱུཾ།
ཁྱེད་རང་མཇལ་ཕྲེ་དགའ་པོ་བྱུང་། ख्येरङ जेलते गपो जुङ।

Glad to meet you.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

६. मैं पुस्तकालय में काम करता हूँ।

མཻ་ པུས་ཏ་ཀཱ་ལཡ་ མེཾ་ ཀཱམ་ ཀརཏཱ་ ཧཱུཾ།

ང་དཔེ་མཛོད་ཁང་ལ་ལས་ཀ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

ङ पेज़ो खङ ला लेका जे क्यी यो।

I work in the library.

७. किस विभाग में? ཀིས་ ཝི་བྷཱག་ མེཾ།

སྡེ་ཚན་ག་གིར། देछन ग गिर।

Which department?

८. अनुवाद विभाग में। ཨནུཝཱད་ ཝི་བྷཱག་ མེཾ།

ཕབ་བསྒྱུར་སྡེ་ཚན་གྱི་ནང་ལ། फब ज्ञुर दे छेन ग्यी नङ ला।

In the translation department.

९. और अनुभाग कौन से है?

ཨཽར་ ཨནུབྷཱག་ ཀཽན་ སེ་ ཧཻ།

སྡེ་ཚན་གཞན་དག་ག་རེ་ག་རེ་ཡོད་རེད།

दे छन शन्दग गरे गरे यो रे।

What other sections are there?

१०. कई है। ཀཨཱི་ ཧཻ།

མང་པོ་ཡོད་རེད། मङपो यो रे।

There are many.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

११. जैसे थङका चित्रकारी, लकड़ी शिल्प, मौखिक इतिहास, शब्दकोष पाण्डुलिपि हैं।

ཇཻསེ་ ཐང་ཀ་ ཅི་ཏར་ཀཱ་རཱི། ལཀཌཱི་ ཤིལྤ། མཽཁིག་ ཨིཏིཧཱས། ཤབྡ་ཀོཥ། པཎྜུལིཔི་ ཧཻ།

དཔེར་ན་ཐང་ཁའི་སློབ་གྲྭ་དང་། ཤིང་རྐོད་སློབ་གྲྭ ངག་རྒྱུན་ལོ་རྒྱུས། ཚིག་མཛོད། ཕྱག་དཔེ་ཁང་བཅས་ཡོད་རེད།

पेरना थङखयी लोब्ड़ा, शिङ कोयी लोब्ड़ा, ङगज्ञुन लो ज्ञु, छिगजो, छगपेखङ चे यो रे।

For example, Thangka painting, wood-carving, oral history, dictionary / lexicography, manuscript.

१२. और एक विचित्रागार भी है।

ཨཽར་ ཨེག་ ཀྵེ་ཙི་ཏྲཱ་གཱར་ བྷཱི་ ཧཻ།

དེ་བཞིན་འགྲེམས་སྟོན་ཁང་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་རེད།

दे शिन डेम्तोन खङ शिग क्यङ यो रे।

And, there is a museum also.

१३. मैं उसे देखने जाऊँगा। མཻ་ ཨུསེ་ དེཁནེ་ ཛཱཨུང་གཱ

ང་དེ་ལ་མཇལ་དུ་འགྲོ་གི་ཡིན། ङ देला जेलदु डोगी यिन।

I will visit it.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

LESSON 33

१. आज मौसम बहुत सुहावना है।

ཨཱཛ་ མཽསམ་ བཧུཏ་ སུཧཱཝནཱ་ ཧཻ།

དེ་རིང་གནམ་གཤིས་ཡག་པོ་ཞེ་དྲག་འདུག

देरीङ नम शि यगपो शेड़क दुग।

The weather is very pleasant today.

२. कल बहुत गर्मी थी। ཀལ་ བཧུཏ་ གརྨཱི་ ཐཱི།

ཁ་ས་ཚ་བ་ཞེ་དྲག་འདུག खा सा छवा शेड़ग दुग।

It was very hot yesterday.

३. रात को वर्षा हुई। རཱཏ་ ཀོ་ ཝརྵཱ་ ཧུཨཱི།

མཚན་ལ་ཆར་པ་བཏང་སོང་། छन ला छरपा तङ सोङ।

It rained during the night.

४. तापमान गिर गया। ཏཱཔ་མཱན་ གིར་ ག་ཡཱ།

ཚ་ཚད་ཆག་ཤག छ छे छगशग।

The temperature has decreased.

५. अब ठण्डी हवा चल रही है।

ཨབ་ ཋཎ་ཌཱི་ ཧྭཱ་ ཙལ་ རྷཱི་ ཧཻ།

ད་རླུང་བསིལ་རྒྱབ་ཀྱི་འདུག द लुङ सील ज्ञब क्यी दुग।

A cool breeze is blowing now.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

६. कभी भी बौछड़ पड़ सकती है।
ཀྦྷཱི་ བྷཱི་ བཽ་ཚཌ་ པཌ་ སཀ་ཏཱི་ ཧཻ།
ཆར་དྲག་ག་དུས་ཀྱང་བབ་སྲིད་ཀྱི་རེད།
छर ड़ग ग दु क्यङ बब सि क्यी रे।
Shower may occur anytime.

७. वर्षा से सड़के धुल गई हैं। ཝར་ཥཱ་ སེ་ སཌ་ཀེ་ དྷུལ་ གཨཱི་ ཧཻ།
ཆར་པས་ལམ་ཁ་དེ་ཚོ་འཁྱེར་ཤག छरपे लमखा देछो ख्येर शग।
The rain has washed the roads.

८. अब वे बहुत साफ दीख रही है।
ཨབ་ ཝེ་ བཧུཏ་ སཱཕ་ དཱིཁ་ རཧཱི་ ཧཻ།
ད་དེ་ཚོ་གཙང་མདོག་ཁ་པོ་ཆག་ཤག
द देछो चङ दोग खपो छग शग।
They look very clean now.

९. आकाश पर गहरे बादल है। ཨཱཀཱཤ་ པར་ གཧརེ་ བཱདལ་ ཧཻ།
གནམ་ལ་སྤྲིན་པ་མཐུག་པོ་འདུག नम ला टीनपा थुगपो दुग।
There are thick clouds in the sky.

१०. शायद रात को फिर वर्षा होगी।
ཤཱཡད་ རཱཏ་ ཀོ་ ཕིར་ ཝརྵཱ་ ཧོ་གཱི

CC-0. Nepal Sanskrit Academy Kathmandu Collection

མཚན་ལ་ཡང་བསྐྱར་ཆར་པ་བབ་སྲིད་ཀྱི་རེད།

छन ला यङ क्यर छरपा बब सि क्यी रे।

It may again rain at night.

११. मुझे आज दिल्ली जाना है। སུ་ཛྷེ་ ཨཱཛ་ དིལླི་ ཛཱ་ནཱ་ ཧཻ།
ང་དེ་རིང་ཌིལླི་ལིར་ཐོན་དགོས་ཡོད། ङ दे रिङ दिल्लीर थोन गो यो।

I have to leave for Delhi today.

१२. परन्तु मैं ने अपना जाना स्थगित कर दिया है।
པ་རན་ཏུ་ མཻཾ་ ནེ་ ཨཔ་ནཱ་ ཛཱ་ནཱ་ སི་ཐ་གིཏ་ ཀར་ དི་ཡཱ་ ཧཻ།
ཡིན་ན་ཡང་ང་ཐོན་ཡག་འཐེན་པ་ཡིན།

यिन नयङ ङ थोनयग थेन्पा यिन।

But I have postponed my departure.

१३. जब मौसम साफ होगा तो जाऊँगा।
ཛབ་ མཽསམ་ སཱཕ་ ཧོ་གཱ་ ཏོ་ ཛཱ་ཨཱུཾ་གཱ
གནམ་གཤིས་དྭངས་སོང་ན་འགྲོ་གི་ཡིན།

नमशि दङ सोङ ना ड़ोगी यिन।

I will go when the weather clears.

१४. मुझे वर्षा अच्छी लगती है। སུ་ཛྷེ་ ཝརྵཱ་ ཨཙྪཱི་ ལག་ཏཱི་ ཧཻ།
ང་ཆར་པ་ལ་དགའ་པོ་ཡོད། ङ छरपा ला गापो यो।

I like rains.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१. पढ़ना सीखो। པཌ་ནཱ་ སཱི་ཁོ།

ཀློག་ཡག་སློབས་ཤིག लोगयग लोबशिग।

Learn to read.

२. लिखना सीखो। ལིཁ་ནཱ་ སཱི་ཁོ།

འབྲི་ཡག་སློབས་ཤིག ड़ियग लोबशिग।

Learn to write.

३. पढ़ना लिखना सीखो। པཌ་ནཱ་ ལིཁ་ནཱ་ སཱི་ཁོ།

ཀློག་ཡག་དང་འབྲི་ཡག་སློབས་ཤིག लोगयग दङ डियग लोबशिग।

Learn to read and write.

४. पढ़ा लिखा होना अच्छा है। པཌྷཱ་ ལི་ཁཱ་ ཧོ་ནཱ་ ཨཙྪཱ་ ཧཻ།

འབྲི་ཀློག་ཤེས་ན་ཡག་པོ་ཡོད་རེད། डिलोग शेना यगपो यो रे।

It is good to be literate.

५. पुस्तकें अच्छे मित्र होती हैं। པུ་ས་ཏ་ཀེ་ ཨཙྪེ་ མི་ཏར་ ཧོ་ཏཱི་ ཧཻཾ།

དེབ་ནི་གྲོགས་པོ་ཡག་པོ་ཡིན། देब नी ड़ोगपो यगपो यिन।

Books are good friends.

६. वास्तव में वे कल्याण मित्र की तरह है।

ཝཱ་སི་ཏ་ཝ་ མེཾ་ ཝེ་ ཀ་ལྱཱ་ཎ་ མི་ཏར་ ཀཱི་ ཏ་ར་ཧ་ ཧཻཾ།

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

དེབ་ནི་དངོས་གནས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་མཚུངས་པ་རེད།

देब नी ङोने गेवे शेजेन दङ छुङपा रे।

In fact they are like kalyanmitras.

७. वे अच्छा मार्ग दर्शन करती हैं।

ཝེ་ ཨཙྪཱ་ མཱརག་ དར་ཤན་ ཀར་ཏཱི་ ཧཻཾ།

ཁོང་ཚོས་ལམ་སྟོན་ཡག་པོ་བྱེད་པ་རེད།

खोङ छो लमतोन यगपो जेपा रे।

They provide good guidance.

८. हाँ, पुस्तकें तरह तरह की होती है।

ཧཱཾ་ པུ་ས་ཏ་ཀེ་ ཏརཧ་ ཏརཧ་ ཀཱི་ ཧོ་ཏཱི་ ཧཻ།

ལགས་རེད། དེབ་རིགས་འདྲ་མིན་ཚང་མ་ཡོད་རེད།

लगरे। देब रिग डमिन छङ मा यो रे।

Yes, there are all kinds of books.

९. कुछ अच्छी। कुछ बुरी। ཀུཚ་ ཨཙྪཱི། ཀུཚ་ བུ་རཱི།

ཁ་ཤས་ཡག་པོ། ཁ་ཤས་སྡུག་ཅག खशे यगपो। खशे दुगचग।

Some good, some bad.

१०. कुछ लाभदायग होती हैं। कुछ हानिकारक।

ཀུཚ་ ལཱབྷ་དཱཡག་ ཧོ་ཏཱི་ ཧཻ། ཀུཚ་ ཧཱནི་ཀཱ་རག

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

ཁ་ཤས་ཕེད་སྤྱོད་ཆེན་པོ། ཁ་ཤས་གནོད་ཚབས་ཅན།

खशे बेचो छेनपो। खशे नोछब चेन।

Some are useful, some are harmful.

११. हमें सावधान रहना चाहिए।

ཧམེ་ སཱཝ་དྷཱན་ རཧནཱ་ ཙཱཧིཨེ།

ང་ཚོས་དོགས་ཟོན་བྱེད་དགོས་ཀྱི་རེད།

ङ छोयी दोग सोन जे गो क्यी रे।

We should be cautious.

१२. हमे पढ़ने के लिए केवल अच्छी पुस्तकें चुननी चाहिये।

ཧམེ་ པཌྷནེ་ ཀེ་ ལིཨེ་ ཀེཝལ་ ཨཙྪཱི་ པུ་ས་ཏ་ཀེ་ ཙུནནཱི་ ཙཱཧིཡེ།

ང་ཚོས་ཀློག་དེབ་ཡག་པོ་ཞེ་གཅིག་བདམས་དགོས་ཀྱི་རེད།

ङ छो लोग देब यगपो शेचिग दम गो क्यी रे।

We should choose only good books for reading.

१३. एसी पुस्तकें चरित्र निर्माण करती है।

ཨེསཱི་ པུ་ས་ཏ་ཀེ་ ཙ་རི་ཏྲར་ ནིར་མཱན་ ཀརཏཱི་ ཧཻ།

དེབ་དེ་ཚོའི་གྲས་ཀྱིས་མིའི་གཤིས་སྤྱོད་ལེགས་བཅོས་བྱེད་པ་རེད།

देब देछोयी ड़े क्यी मियी शि चो लेग चो जेपा रे।

Such books build character.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१४. वे नैतिक मूल्यों की शिक्षा देती है।

ཝེ་ ནཻ་ཏིག་ མཱུལ་ཡོཾ་ ཀཱི་ ཤིཀྵཱ་ དེ་ཏཱི་ ཧཻ།

དེ་ཚོས་ང་ཚོར་སྤྱོད་བཟང་གི་རིན་ཐང་སློབ་པ་རེད།

देछो ङ छोर चोसङ गी रिनथङ लोबपा रे।

They teach us moral values.

१५. वे हमें धर्मज्ञान देती हैं।

ཝེ་ ཧམེ་ དྷར་མ་གྱཱན་ དེ་ཏཱི་ ཧཻ།

དེ་ཚོས་ང་ཚོར་ཆོས་ཀྱི་སྐོར་སློབ་པ་རེད།

दे छो ङ छोर छो क्यी कोर लोब्पा रे।

They teach us about Dharma.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१. सब इन्सान बराबर है। སབ་ ཨིན་སཱན་ བརཱབར་ ཧཻ།

མི་ཚང་མ་འདྲ་མཉམ་ཡིན། मि छङ मा डजम यिन।

All people are equal.

२. कोई बड़ा नहीं, कोई छोटा नहीं।

ཀོཨཱི་ བཌཱ་ ནཧཱིཾ། ཀོཨཱི་ ཚོ་ཊཱ་ ནཧཱིཾ།

མི་ལ་ཆེ་ཆུང་གང་ཡང་མེད།

मि ला छे छुङ गङ यङ मे।

Nobody is big, nobody is small.

३. सब शरीर एक जैसे अंगों वाले हैं।

སབ་ ཤ་རཱིར་ ཨེཀ་ ཇཻ་སེ་ ཨང་གོཾ་ ཝཱ་ལེ་ ཧཻཾ།

གཟུགས་པོ་ཡོངས་རྫོགས་ལ་ཡན་ལག་ཡོད་པ་གཅིག་པ་རེད།

सुगपो योङ ज़ोग ला यन ला योपा चिग पा रे।

All bodies have similar limbs.

४. सब इन्सान जन्म से स्वतन्त्र होते हैं।

སབ་ ཨིན་སཱན་ ཛནྨ་ སེ་ སུ་ཝ་ཏན་ཏར་ ཧོ་ཏེ་ ཧཻཾ།

མི་ཚང་མ་སྐྱེ་དུས་ནས་རང་དབང་རེད།

मि छङ मा क्ये दु ने रङवङ रे।

All men are born free.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

५. सबको समान अधिकार है। སབ་ཀོ་ ས་མཱན་ ཨ་དྷི་ཀཱར་ ཧཻ།
ཚང་མར་ཐོབ་ཐང་གཅིག་པ་ཡོད། छङ मर थोबथङ चिगपा यो।

All have the same rights.

६. यह मूल सत्य है। ཡཧ་ མཱུལ་ སཏྱ་ ཧཻ།
དེ་ཚོ་ནི་གཞི་རྩའི་བདེན་པ་ཡིན། दे छो नी शि चेयी देनपा यिन।

These are basic truths.

७. इसके बावजूद भी यह दुनिया बंटी हुई है।
ཨིས་ཀེ་ བཱཝ་ཛཱུད་ བྷཱི་ ཡཧ་ དུ་ནི་ཡཱ་ བཾ་ཊཱི་ ཧུ་ཨཱི་ ཧཻ།
དེ་འདྲ་ཡིན་བཞིན་དུ་འཛམ་གླིང་འདི་ནི་ཆ་བགོས་བྱས་ཡོད་རེད།
दे ड़ा यिन शिनदु ज़म लिङ दिनी छगो जे यो रे।

Even then, this world is divided.

८. अलग अलग गुट हैं।
ཨ་ལག་ ཨ་ལག་ གུཊ་ ཧཻ།
དེ་ལ་སོག་ཁག་སོ་སོ་སོ་སོ་ཡོད་རེད།
देला शो खग सो सो सो सो यो रे।

There are separate blocs.

९. अलग अलग राजनैतिक दल है।
ཨ་ལག་ཨ་ལག་རཱཛ་ནཻ་ཏིཀ་དལ་ཧཻ།
སྲིད་དོན་ཚོགས་པ་འདྲ་མིན་ཡོད་རེད།

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

सी दोन छोगपा डमिन यो रे।

There are different political groups.

१०. बड़े बड़े देश हैं। བ་ཌེ་ བ་ཌེ་ དེ་ཤ་ ཧཻཾ།

རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་ཡོད་རེད། ज्ञलखब छेन्पो यो रे।

There are big countries.

११. छोटे छोटे देश हैं। ཚོ་ཊེ་ ཚོ་ཊེ་ དེ་ཤ་ ཧཻཾ།

རྒྱལ་ཁབ་ཆུང་ཆུང་ཡོད་རེད། ज्ञलखब छुङ छुङ यो रे।

There are small countries.

१२. बड़े देश छोटे देशों को निगल जाते है।

བ་ཌེ་ དེ་ཤ་ ཚོ་ཊེ་ དེ་ཤོཾ་ ཀོ་ ནི་གལ་ ཛཱ་ཏེ་ ཧཻ།

རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་དེ་ཚོས་ཆུང་ཆུང་དེ་ཚོ་ཟ་གི་རེད།

ज्ञलखब छेन्पो देछो छुङ छुङ देछो सगी रे।

Big countries eat up small countries.

१३. चीन तिब्बत को निगल गया। ཙཱིན་ ཏིབྦཏ་ ཀོ་ ནི་གལ་ གཡཱ།

རྒྱ་ནག་གིས་བོད་ཟས་པ་རེད། ज्ञनग गी बोद सेपा रे।

China ate up Tibet.

१४. बड़े दुख की बात है। བ་ཌེ་ དུཿཁ་ ཀཱི་ བཱཏ་ ཧཻ།

དེ་ནི་ཧ་ཅང་སེམས་སྐྱོ་པོ་རེད། देनी हचङ सेम क्यो पो रे।

It is very sad.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१५. क्या यह न्याय है? ཀྱཱ་ ཡཧ་ ནྱཱཡ་ ཧཻ།

དེ་ཁྲིམས་མཐུན་རེད་པས། दे ठीम थुन रे पे।

Is this justice?

१६. स्वतन्त्रता हर राष्ट्र का जन्मसिद्ध अधिकार है।

སུ་ཝ་ཏན་ཏར་ཏ་ ཧར་ རཱཤ་ཊྲི་ར་ ཀཱ་ ཛནྨ་སིདྡྷ་ ཨ་དྷི་ཀཱར་ ཧཻ།

རང་དབང་ནི་རྒྱལ་ཁབ་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་སྐྱེ་དུས་ནས་ཡོད་པའི་ཐོབ་ཐང་ཡིན།

रङ वङ नी ग्यलखब योङ जोग क्यी क्ये दु ने यो पे थोब थङ यीन।

Freedom is the birth right of every nation.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१. भारत एक बहुत प्राचीन देश है।

བྷཱ་རཏ་ ཨེཀ་ བཧུཏ་ པྲཱ་ཙཱིན་ དེཤ་ ཧཻ།

རྒྱ་གར་ནི་ཤིན་ཏུ་རྙིང་ཁུངས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན།

ज्ञगर नी शीन्तु जीङ खुङ क्यी ज्ञलखब चिग यिन।

India is a very ancient country.

२. इसकी सभ्यता भी बहुत प्राचीन है।

ཨིས་ཀཱི་ སབྷྱཏཱ་ བྷཱི་ བཧུཏ་ པྲཱ་ཙཱིན་ ཧཻ།

དེའི་ཤེས་ཡོན་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་དཔལ་ཡོན་ཡང་ཧ་ཅང་རྙིང་ཁུངས་ཡིན།

देयी शेयोन यरज्ञे क्यी पल्योन यङ हचङ जीङ खुङ यिन।

Its civilisation is also very ancient.

३. इस की संस्कृति बड़ी समृद्ध है।

ཨིས་ ཀཱི་ སན་སི་ཀི་རི་ཏི་ བཌཱི་ ས་མི་རི་ད་ ཧཻ།

དེའི་རིག་གཞུང་ནི་ཤིན་ཏུ་ཕྱུག་པོ་ཡིན།

देयी रिग शुङ नी शिन्तु छुगपो यिन।

It's culture is very rich.

४. यह कई धर्मों का घर है।

ཡཧ་ ཀཨཱི་ དྷར་མོཾ་ ཀཱ་ གྷར་ ཧཻ།

དེ་ནི་ཆོས་ལུགས་མང་པོ་ཡོད་པའི་ཁྱིམ་ཞིག་ཡིན།

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

देनी छोलुग मङपो यो पे ख्यीम शिग यिन।

It is the home of many religions.

५. बुद्ध शाक्यामुनि का जन्म भारत में हुआ।

བུདྡྷ་ ཤཱཀྱ་མུནི་ ཀཱ་ ཛནྨ་ བྷཱརཏ་ མེཾ་ ཧུཨཱ།

སངས་རྒྱས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ནི་རྒྱ་གར་དུ་འཁྲུངས་པ་རེད།

संझे शक्या थुबपा नी ञागर दु ठुङ पा रे।

Lord Buddha was born in India.

६. वे शाक्य राजकुमार थे।

ཝེ་ ཤཱཀྱ་ རཱཛ་ཀུ་མཱར་ ཐེ།

ཁོང་ནི་ཤཱཀྱའི་རིགས་ཀྱི་རྒྱལ་སྲས་ཞིག་རེད།

खोङ नी शक्यी रिग क्यी ज्ञलसे शिग रे।

He was a Sakya prince.

७. उन के पिता का नाम शुद्धोदन था।

ཨུན་ ཀེ་ པི་ཏཱ་ ཀཱ་ ནཱམ་ ཤུདྡྷོདན་ ཐཱ།

ཁོང་གི་ཡབ་ཀྱི་མཚན་ནི་ཟས་གཙང་མ་རེད།

खोङ गी यब क्यी छेन नी से चङमा रे।

His father's name was Shudhodana.

८. उनकी माता महाराणी माया देवी थी।

ཨུན་ཀཱི་ མཱ་ཏཱ་ མཧཱ་རཱ་ཎཱི་ མཱ་ཡཱ་ དེ་ཝཱི་ ཐཱི།

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

ཁོང་གི་ཡུམ་གྱི་མཚན་ནི་རྒྱལ་མོ་མཱ་ཡཱ་དེ་ཝཱི་ཡིན།

खोङ गी युम ग्यी छेन नी ज्ञलमो माया देवी यिन।

His mother's name was queen Mayadevi.

९. उन्हे बौद्ध गया में ज्ञान प्राप्त हुआ।

ཨུནྷེ་ བཽདྡྷ་ ག་ཡཱ་ མེཾ་ ཛྙཱན་ པ་རཱཔ་ཏ་ ཧུཨཱ།

ཁོང་རྡོ་རྗེ་གདན་ལ་སངས་རྒྱས་པ་རེད།

खोङ दोजे देन ला संझे पा रे।

He got enlightenment at Bodh Gaya.

१०. उन्होंने पहला धर्म चक्र सारनाथ में प्रवर्तन किया।

ཨུནྷོཾ་ནེ་ པཧལཱ་ དྷ་རམ་ ཙཀྲ་ སཱར་ནཱཐ་ མེཾ་ པ་ར་ཝར་ཏན་ ཀི་ཡཱ།

ཁོང་གིས་ཆོས་འཁོར་དང་པོ་ནི་སཱར་ནཱཐ་ལ་བསྐོར་བ་རེད།

खोङ गी छोखोर दङपो नी सारनाथ ला कोर्वा रे।

He gave his first sermon at Sarnath.

११. भारत बौधों के लिये तीर्थ-भूमि है।

བྷཱ་རཏ་ བཽ་དྷོཾ་ ཀེ་ ལི་ཡེ་ ཏཱིར་ཐ་-བྷཱུ་མི་ ཧཻ།

རྒྱ་གར་ནི་ནང་པ་ཚོའི་གནས་ས་ཞིག་ཡིན།

झगर नी नङपा छोयी नेसा शिग यिन।

India is a land of pilgrimage for Buddhists.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१२. हिन्दु, जैन, बौध, मुस्लमान, ईसाई, पारसी सब यहाँ
इकट्ठे रहते हैं।

ཧིན་འདུ། ཇཻན། བཽདྷ། མུ་སལ་མཱན། ཨིསཱཨི། པཱརསཱི། སབ་ ཡཧཱཾ་
ཨིཀཊ་ཋེ་ རཧཏེ་ ཧཻ།

ཧིན་འདུ་ཆོས་ལུགས་པ་དང་། འཛེན། ནང་པ། ཁ་ཆེ། ཡེ་ཤུ།
པར་སིའི་ཆོས་ལུགས་པ་བཅས་ཚང་མ་འདིར་མཉམ་དུ་སྡོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།

हिन्दु छोलुगपा दङ, जैन, नङपा, खछे, येशु,
पारसीयी छोलुगपा चे छङ मा दिर ञम दु दो क्यी यो पा रे।

Hindus, Jains, Buddhists, Muslims, Christians,
Parsis, all live here together.

१३. यह एक महान देश है। ཡཧ་ ཨེཀ་ མཧཱན་ དེཤ་ ཧཻ།
འདི་ནི་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན། दिनी ज्ञलखब छेन्पो शिग यिन।

It is a great country.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१. अपने बड़ों का आदर करो। ཨཔ་ནེ་ བཌོཾ་ ཀཱ་ ཨཱ་དར་ ཀ་རོ། རྒན་པ་ཚོར་གུས་ཞབས་བྱེད་དགོས། गेन्पा छोर गु शव जे गो।

Respect your elders.

२. अपने माता पिता का आदर करो।

ཨཔ་ནེ་ མཱ་ཏཱ་ པི་ཏཱ་ ཀཱ་ ཨཱ་དར་ ཀ་རོ།

ཁྱེད་རང་གི་ཕ་མར་གུས་ཞབས་བྱེད་དགོས།

ख्येरङ गी फमर गुशब जे गो।

Respect your parents.

३. उन के बुढ़ापे में उन की सेवा करो।

ཨུན་ཀེ་བུཌྷཱ་པེ་མེཾ་ཨུན་ཀཱི་སེ་ཝཱ་ཀ་རོ།

ཕ་མ་གཉིས་དགུང་ལོ་བགྲེས་པོ་ཆགས་དུས་ཞབས་ཕྱི་ཞུས་ཤིག

फमा ञी गुङ लो ड़े पो छग दु शब छि शुशिग।

Serve them in their old age.

४. अपने गुरूओं का आदर करो।

ཨཔ་ནེ་ གུ་རུ་ཨོཾ་ ཀཱ་ ཨཱ་དར་ ཀ་རོ།

ཁྱེད་རང་གིས་སློབ་དཔོན་ཚོ་ལ་གུས་ཞབས་བྱེད་དགོས།

ख्ये रङ गी लोब्पोन छो ला गुशब जे गो।

Respect your preceptors.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

५. जब उन से मिलो तो उनके पाओं छूओ।

ཛབ་ ཨུན་སེ་ མི་ལོ་ ཏོ་ ཨུན་ཀེ་ པཱ་ཨོཾ་ ཚུ་ཨོ།

ཁོང་མཇལ་དུས་ཁོང་གི་ཞབས་ལ་ཐུག་ཅིག

खोङ जेल दु खोङ गी शब ला थुग चिग।

When you meet him, touch his feet.

६. बड़ो का आशीर्वाद प्राप्त करो।

བཌོ་ ཀཱ་ ཨཱ་ཤཱིར་བཱད་ པ་རཔ་ཏ་ ཀ་རོ།

རྒན་པོ་ཚོའི་བྱིན་རླབས་ཞུས་ཤིག

गेन्पो छोयी जिनलप शु शिग।

Get elders' blessings.

७. उनके सामने ऊँचा मत बोलो।

ཨུན་ཀེ་ སཱམ་ནེ་ ཨུཾ་ཙཱ་ མཏ་ བོ་ལོ།

ཁོང་ཚོའི་སྐུ་མདུན་དུ་སྐད་ཤུགས་ཆེན་པོས་མ་ཞུས་ཤིག

खोङ छोयी कुदुन दु के शुग छेन्पो म शु शिग।

Do not speak loudly before them.

८. उनके पीछे से चलो। ཨུན་ཀེ་ པཱི་ཚེ་ སེ་ ཙ་ལོ།

ཁོང་ཚོའི་སྐུ་རྒྱབ་ནས་འགྲོ་དགོས། खोङ छोयी कुज्ञब ने डो गो।

Walk a little behind them.

९. उन के आगे मत चलो। ཨུན་ ཀེ་ ཨཱ་གེ་ མཏ་ ཙ་ལོ།

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

ཁོང་ཚོའི་སྐུ་མདུན་ནས་མ་འགྲོ་ཞིག
खोङ छोयी कुदुन ने म ड़ो शिग।

Do not walk ahead of them.

१०. उनको ऊँचा आसन दो।
ཨུན་ཀོ་ ཨུཾ་ཙཱ་ ཨཱསན་ དོ།
བཞུགས་ས་མཐོ་བ་དེ་ཁོང་ཚོར་ཕུལ་ཅིག
शुग सा थोवा दे खोङ छोर फुलचिग।

Give them high seat.

११. खुद जमीन पर बैठो। ཁུད་ ཛམཱིན་ པར་ བཻཋོ།
རང་ཉིད་ས་མཐིང་དུ་སྡོད་ཅིག रङ ञी स थिङ दु दो चिग।

Seat yourself on the ground.

१२. गुरू बिना मोक्षा नहीं। གུརཱུ་ བིནཱ་ མོཀྵཱ་ ནཧཱིཾ།
སློབ་དཔོན་མེད་ན་ཐར་པ་མེད་དོ། लोब्पोन मेना थरपा मे दो।

There is no liberation without a guru.

१३. अपने गुरू की पूजा करो।
ཨཔནེ་ གུརཱུ་ ཀཱི་ པཱུ་ཛཱ་ ཀ་རོ།
རང་གི་སློབ་དཔོན་ལ་སྨོན་ལམ་ཐོབ་ཅིག
रङ गी लोब्पोन ला मोन लम थोब चिग।

Worship your guru.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१. तिब्बत एक विशाल देश है।
ཏིབྦཏ་ཨེཀ་ཝི་ཤཱལ་དེ་ཤ་ཧཻ།
བོད་ནི་རྒྱལ་ཁབ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན།
बो नी ज्ञलखब ज्ञा छेन्पो शिग यिन।
Tibet is a vast country.

२. इस में ऊँची पर्वत श्रृंखलाए हैं।
ཨིས་ མེཾ་ ཨུཾཙཱི་ པར་ཝཏ་ ཤྲྀང་ཁ་ལཱཨེ་ ཧཻཾ།
དེ་ལ་རི་མཐོ་པོའི་རི་བརྒྱུད་དེ་ཚོ་ཡོད།
देला रि थो पोयी रि ज्ञु दे छो यो।
It has high mountain ranges.

३. वहाँ बहुत नदियाँ हैं। ཝཧཱཾ་ བཧུཏ་ ན་དི་ཡཱཾ་ ཧཻཾ།
དེ་ལ་གཙང་པོ་མང་པོ་ཡོད། देला चङपो मङपो यो।
It has many rivers.

४. भारत की महान नदियों के स्रोत तिब्बत में हैं।
བྷཱ་རཏ་ ཀཱི་ མཧཱན་ ནདིཡོཾ་ ཀེ་ སུ་རོཏ་ ཏིབྦཏ་ མེཾ་ ཧཻཾ།
རྒྱ་གར་གཙང་པོ་ཆེན་པོ་དེ་ཚོའི་འབྱུང་རྩ་བོད་དུ་ཡོད།
ज्ञगर चङपो छेनपो दे छोयी जुङ च बो दु यो।
Great Indian rivers have their sources in Tibet.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

५. इसकी जन संख्या साठ लाख थी।
ཨིས་ཀཱི་ ཛན་ སང་ཁྱཱ་ སཱཋ་ ལཱཁ་ ཐཱི།
དེའི་མི་འབོར་གྲངས་ཚད་ནི་ས་ཡ་དྲུག་ཡིན།
देयी मिवोर ड़ङ छे नी सया डुग यिन।

Its population was sixty lacs.

६. तिब्बत की अपनी सरकार थी।
ཏིབྦཏ་ ཀཱི་ ཨཔནཱི་ སརཀཱར་ ཐཱི།
བོད་ལ་བོད་རང་གི་གཞུང་ཡོད།
बो ला बो रङ गी शुङ यो।

Tibet had its own government.

७. तिब्बत में अपना सेना थी। ཏིབྦཏ་ མེཾ་ ཨཔ་ནཱ་ སེ་ནཱ་ ཐཱི།
བོད་ལ་རང་ཉིད་ཀྱི་དམག་མི་ཡོད། वो ला रङ जी क्यी मगमी यो।

Tibet had its own army.

८. तिब्बत में अपनी मुद्रा थी। ཏིབྦཏ་ མེ་ ཨཔ་ནཱི་ མུ་ད་ར་ ཐཱི།
བོད་ལ་རང་ཉིད་ཀྱི་དངུལ་ཡོད། बो ला रङ जी क्यी ङूल यो।

Tibet had its own currency.

९. तिब्बत में अपनी पुलिस थी।
ཏིབྦཏ་མེཾ་ཨཔ་ནཱི་པུ་ལིས་ཐཱི།

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

བོད་ལ་སོ་སོའི་སྐོར་སྲུང་དམག་མི་ཡོད།
बोला सो सोयी कोर्सुङ मगमी यो।
Tibet had its own police.

१०. तिब्बत एक स्वतनत्र राष्ट्र था।
ཏིབྦཏ་ ཨེཀ་ སྭ་ཏན་ཏྲ་ རཱཥྚྲ་ ཐཱ།
བོད་འདི་རང་བཙན་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན།
बो दि रङ चेन ज्ञलखब चिग यिन।
Tibet was an independent nation.

११. तिब्बत एक शान्ति-प्रिय देश था।
ཏིབྦཏ་ ཨེཀ་ ཤཱནྟི་པྲི་ཡ་ དེ་ཤ་ ཐཱ།
བོད་འདི་ཞི་བའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན།
बो दि शि वे ज्ञलखब चिग यिन।
Tibet was a peaceful country.

१२. अभी तिब्बत पराधीन है।
ཨ་བྷཱི་ ཏིབྦཏ་ པ་རཱ་དྷཱིན་ ཧཻ།
བོད་འདི་དེང་སང་གཞན་གྱི་དབང་འོག་ཏུ་འཚུད་ཡོད།
बो दि देङ सङ शेन ग्यी वङ वोग तु छु यो।
Now Tibet under occupation.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

१३. तिब्वत की स्वतन्त्रा चीन ने छीन ली है।

ट्हिब्बट ग्यि सुख्षटन्टर्टु छ्हिन् ने छ्हिन् ल्हि हैे।

བོད་ཀྱི་རང་དབང་རྒྱ་མིས་འཕྲོག་པ་རེད།

बो क्यी रङ वङ ज्ञमि ठोग पा रे।

Tibet's independence has been snatched by the Chinese.

१४. काश तिब्वत फिर स्वतनत्र हो जाए।

काश ट्हिब्बट फिर सुख्षटनटर ह्हो जाए।

བོད་འདི་སླར་ཡང་རང་དབང་ཡོང་བར་ཤོག

बो दि लर यङ रङ वङ योङ वर शोग।

May Tibet become free again.

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

LESSON 39

१. मैं आई टी ऐफ ऐस का एक सदस्य हूँ।
མཻཾ་ ཨཱཡི་ ཏི་ ཨེཕ་ ཨེསི་ ཀཱ་ ཨེཀ་ ས་དསི་ཡ་ ཧཱུཾ།
ང་ནི་ཧིན་བོད་མཐུན་གྲོགས་ཚོགས་པའི་ཚོགས་མི་ཞིག་ཡིན།
ङ नि हिन-बो थुनडोग छोग पायी छोग मी शिग यिन।

I am a member of I.T.F.S.

२. यह आई टी ऐफ ऐस क्या है।
ཡཧ་ ཨཱཡི་ ཏི་ ཨེཕ་ ཨེསི་ ཀྱཱ་ ཧཻ།
ཨཱཡི་ཏི་ཨེཕ་ཨེསི་ཟེར་ན་ག་རེ་རེད།
आई टी ऐफ ऐस सेर न गरे रे।

What is I.T.F.S?

३. यह एक संस्था है। ཡཧ་ ཨེཀ་ སཾས་ཐཱ་ ཧཻ།
དེ་ནི་ཚོགས་པ་ཞིག་རེད། दे नी छोगपा शिग रे।

It is a society.

४. इस अंग्रेजी नाम का अर्थ क्या है।
ཨིས་ ཨང་རེ་ཛི་ ནཱམ་ ཀཱ་ ཨརཐ་ ཀྱཱ་ ཧཻ།
ཨིན་ཇིའི་མིང་དེ་ཡི་དོན་དག་ག་རེ་རེད།
इनजी मिङ देयी दोन दग गरे रे।

What is the meaning of the english name?

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

५. भारत-तिब्बत मैत्री संघ। བྷཱ་རཏ་-ཏིབྦཏ་ མཻ་ཏྲཱི་ སངྒྷ།
ཧིན་བོད་མཐུན་གྲོགས་ཚོགས་པ། हिन-बो थुनडोग छोग पा।

Indo-Tibetan Friendship Society

६. इसका उद्धेश्य क्या है। ཨིས་ཀཱ་ ཨུདྡེཤྱ་ ཀྱཱ་ ཧཻ།
དེའི་དམིགས་ཡུལ་ག་རེ་རེད། देयी मिगयुल गरे रे।

What is its object?

७. भारत-तिब्बत सम्बन्धों को और बढ़ाना है।
བྷཱ་རཏ་-ཏིབྦཏ་ སམ་བནྡྷོཾ་ ཀོ་ ཨཽར་ བཌྷཱ་ནཱ་ ཧཻ།
ཧིན་བོད་འབྲེལ་ལམ་རྒྱ་ཆེར་གཏོང་རྒྱུ་རེད།
हिन-बो डेल्लम ज्ञछेर तोङ्ज्ञु रे।

To further increase Indo-Tibetan links.

८. क्या तुम सभाऐं करते है?
ཀྱཱ་ ཏུམ་ ས་བྷཱ་ཨེཾ་ ཀར་ཏེ་ ཧཻ།
ཁྱེད་རང་ཚོ་ཚོགས་འདུ་འཚོག་གི་ཡོད་རེད་པས།
ख्येरङ छो छोग दु छोग गी यो रे पे।

Do you hold meetings?

९. हाँ, हम सभाऐं करते हैं।
ཧཱཾ་ ཧམ་ ས་བྷཱ་ཨེཾ་ ཀར་ཏེ་ ཧཻཾ།

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

ལགས་ཡོད་རེད། ང་ཚོ་ཚོགས་འདུ་འཚོག་གི་ཡོད་རེད།

लग यो रे। ङ छो छोगदु छोग गी यो रे।

Yes, we hold meetings.

१०. हम मिल कर प्रसिद्ध दिनों को मनाते है।

ཧམ་ མིལ་ ཀར་ པྲ་སིདྡྷ་ དི་ནོཾ་ ཀོ་ མནཱ་ཏེ་ ཧཻ།

ང་ཚོ་མཉམ་དུ་གལ་ཆེའི་དུས་ཆེན་ཁག་ལ་རྟེན་འབྲེལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

ङ छो ञमदु गलछेयी दुछेन खग ला तेन डेल जे क्यी यो।

We celebrate important days together.

११. उदाहरण के तौर पर, भारतीय स्वतन्त्रता दिवस,

गणतन्त्र दिवस, महात्मा गाँधी का जन्म दिवस,

दलाई लामा का जन्म दिवस आदि।

ཨུདཱ་ཧ་ར་ཎ་ ཀེ་ ཏཽར་ པར། བྷཱ་ར་ཏཱི་ཡ་ སྭ་ཏན་ཏྲ་ཏཱ་ དི་ཝས།

ག་ཎ་ཏན་ཏྲ་ དི་ཝས། མ་ཧཱ་ཏྨཱ་ གཱཾ་དྷཱི་ ཀཱ་ ཛནྨ་ དི་ཝས།

ད་ལཱ་ཨཱི་ ལཱ་མཱ་ ཀཱ་ ཛནྨ་ དི་ཝས། ཨཱ་དི།

དཔེར་ན། རྒྱ་གར་རང་བཙན་དུས་ཆེན་དང་། དམངས་གཙོའི་

དུས་ཆེན། མེས་པོ་སྐན་འདིའི་འཁྲུངས་སྐར། ༸གོང་ས་མཆོག་གི་

འཁྲུངས་སྐར་ལ་སོགས་པ་རེད།

पेरना। ज्ञगर रङचेन दु छेन दङ, मङचोयी दुछेन, मेपो

गाँधी ठुङकर, गोङसा छोग गी ठुङकर ला सोग पा रे।

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

For example, Indian Independence Day, Republic Day, Mahatma Gandhi's Birthday, His Holiness Birthday etc.

१२. मैं आप को बधाई देता हूँ।

མཻ་ ཨཱཔ་ ཀོ་ བདྷཱཨཱི་ དེ་ཏཱ་ ཧཱུཾ།

ངས་ཁྱེད་རང་ལ་བཀྲིས་བདེ་ལེགས་ཞུ་གི་ཡོད།

ङे ख्येरङ ला टाशी देलेग शुगी यो।

I congratulate you.

* * * * * *

सप्ताह के दिन। གཟའ་མིང་།		Days of the week
སཔ་ཏཱཧ་ གེ་ དིན། सयी मिङ।		
सोमवार	གཟའ་ཟླ་བ།	
སོམ་ཝཱར།	सा दावा	Monday
मङ्गलवार	གཟའ་མིག་དམར།	
མངྒལ་ཝཱར།	सा मिगमर	Tuesday
बुधवार	གཟའ་ལྷག་པ།	
བུདྷ་ཝཱར།	सा लगपा	Wednesday
गरूवार	གཟའ་ཕུར་བུ།	

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

གུརུ་ཝཱར།	सा फुरबु	Thursday
शुक्रवार	གཟའ་པ་སངས།	
ཤུཀར་ཝཱར།	सा पासङ	Friday
शनिवार	གཟའ་སྤེན་པ།	
ཤ་ནི་ཝཱར།	सा पेन्पा	Saturday
रविवार	གཟའ་ཉི་མ།	
ར་ཝི་ཝཱར།	सा जीमा	Sunday

* * * * * *

भारतीय महिनों के नाम।   རྒྱ་གར་ཟླ་བའི་མིང་།

བྷཱར་ཏཱིཡ་ མཧིནོཾ་ ཀེ་ ནཱམ།   झगर दवेमिङ।

Name of the months

चैत्र	དང་པོ།	
ཙཻཏྲ།	दङपो	January
वैशाख	གཉིས་པ།	
ཝཻ་ཤཱཁ།	जीपा	February
ज्येष्ट	གསུམ་པ།	
ཛྱེཥྛ།	सुम्पा	March
आषाढ़	བཞི་པ།	
ཨཱཥཱཌྷ།	शिपा	April

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

श्रावण	ལྔ་པ།	
ཛྱེཥྛ།	ङापा	May
भाद्रपद	དྲུག་པ།	
བྷཱདྲ་པད།	ड्रुगपा	June
आशिवन	བདུན་པ།	
ཨཱཤྭིན།	दुन्पा	July
कार्तिक	བརྒྱད་པ།	
ཀཱརྟིཀ	ग्येपा	August
मग्घर	དགུ་པ།	
མཱརྒཤིར།	गुपा	September
पोष	བཅུ་པ།	
པཽཥ།	चुपा	October
माघ	བཅུ་གཅིག་པ།	
མཱགྷ	चुचिगपा	November
फाल्गुन	བཅུ་གཉིས་པ།	
ཕཱལ་གུན།	चुञीपा	December

* * * * * *

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

अँक	གྲངས།	
ཨང་ག	डंङ।	Numericals
शून्य	ཀླད་ཀོར།	
ཤུ་ནྱ།	लेकोर	Zero
एक	གཅིག	
ཨེ་ཀ	चिग	One
दो	གཉིས།	
འདོ།	नी	Two
तीन	གསུམ།	
ཏཱི་ན།	सुम	Three
चार	བཞི།	
ཙཱ་ར།	शि	Four
पाँच	ལྔ།	
པཱཾ་ཙ།	ङ	Five
छः	དྲུག	
ཚཿ	ड्रुग	Six
सात	བདུན།	
སཱ་ཏ།	दुन	Seven
आठ	བརྒྱད།	
ཨཱ་ཋ།	ज्ञे	Eight

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

नौ	དགུ	
ནཽཾ།	गु	Nine
दस	བཅུ།	
ད་སི་	चु	Ten
गयारह	བཅུ་གཅིག	
གྱཱ་རཧ།	चुचिग	Eleven
बारह	བཅུ་གཉིས།	
བཱ་རཧ།	चुञी	Twelve
तेरह	བཅུ་གསུམ།	
ཏེ་རཧ།	चुसुम	Thirteen
चौदह	བཅུ་བཞི།	
ཙཽ་དཧ།	चुशि	Fourteen
पन्द्रह	བཅོ་ལྔ་།	
པན་དར།	चौ ङ	Fifteen
सोलह	བཅུ་དྲུག	
སོ་ལཧ།	चुड्रुग	Sixteen
सत्रह	བཅུ་བདུན།	
སཏ་རཧ།	चुदुन	Seventeen
अठारह	བཅོ་བརྒྱད།	
ཨ་ཋཱ་རཧ།	चोज्ञे	Eighteen

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

उन्नीस	བཅུ་དགུ	
ཨུནྣཱིས།	चुगु	Nineteen
बीस	ཉེ་ཤུ	
བཱིས།	ञीशु	Twenty
तीस	སུམ་ཅུ།	
ཏཱིས།	सुम्चु	Thirty
चालीस	བཞི་བཅུ།	
ཙཱལཱིས།	शिचु	Forty
पचास	ལྔ་བཅུ།	
པ་ཙཱ་ས།	ङचु	Fifty
साठ	དྲུག་ཅུ།	
སཱཋ།	ड्रुगचु	Sixty
सत्तर	བདུན་ཅུ།	
སཏྟར།	दुनचु	Seventy
अस्सी	བརྒྱད་ཅུ།	
ཨསྶཱི།	ज्ञेचु	Eighty
नब्बे	དགུ་བཅུ།	
ནབྦེ།	गुचु	Ninety
एक सौ	བརྒྱ།	
ཨེཀ་ སཽ།	ज्ञा	One hundred

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

एक हजार	སྟོང་།	
ཨེག་ ཧ་ཛྭར།	तोङ	One thousand
दस हजार	ཁྲི།	
ད་ཤི། ཧ་ཛྭར།	ठी	Ten thousand
एक लाख	འབུམ།	
ཨེག་ ལཱཁ།	बुम	One lakh

* * * * * *

माँ	ཨ་མ།	
མཱཾ།	आमा	Mother
बाप	པ་ཕ།	
བཱཔ།	पफा	Father
भाई	བུ་སྤུན།	
བྷཱཨཱི།	बुपुन	Brother
बहिन	ཨ་ཅེ།	
བ་ཧིན།	अचे	Sister
बेटा	བུ།	
བེ་ཊཱ།	बु	Son
बेटी	བུ་མོ།	
བེ་ཊཱི།	बुमो	Daughter

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

चाचा	ཨ་ཁུ།	
ཙཱ་ཙཱ།	अखु	Uncle
चाची	ཨ་ནེ།	
ཙཱ་ཙཱི།	अने	Aunt
मामा	ཨ་ཞང་།	
མཱ་མཱ།	अशङ	Maternal uncle
दादा	སྤོ་བོ།	
དཱ་དཱ།	पोवो	Grand father
दादी	རྨོ་བོ།	
དཱ་དཱི།	मोवो	Grand mother
पौता	བུའི་བུ།	
པཽ་ཏཱ།	बुयी बु	Grand son
पति	ཁྱོ་ག	
པ་ཏི།	ख्योगा	Husband
पत्नी	སྐྱེ་དམན།	
པཏྣཱི།	क्येमेन	Wife
बहू	བུའི་མནའ་མ།	
བཧཱུ།	बुयी नामा	Daughter-in-law
सास	མག་པའི་ཨ་མ།	
སཱས།	मग पयी आमा	Mother-in-law

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

जमाई	བུ་མོའི་མག་པ།	
ཛ་མཱ་ཨཱི།	बु मोयी मगपा	Son-in-law
रिश्तेदार	གཉེན་ཚན།	
རིཤ་ཏེ་དཱར།	ञेनछन	Relatives
परिवार	ཁྱིམ་ཚང་།	
པ་རི་ཝཱར།	ख्यीमछङ	Family
जाति	རིགས་བརྒྱུད།	
ཛཱ་ཏི།	रिगज्ञुद	Caste
आदमी	མི།	
ཨཱད་མཱི།	मि	Man
औरत	སྐྱེ་དམན།	
ཨཽ་རཏ།	क्येमेन	Woman
लड़का	བུ།	
ལཌ་ཀཱ	बु	Boy/son
लड़की	བུ་མོ།	
ལཌ་ཀཱི	बुमो	Girl/daughter
बच्चा	ཕྲུ་གུ་བུ།	
བཙྪཱ།	ठुगुबु	Boy/son
बच्ची	ཕྲུ་གུ་བུ་མོ།	
བཙྪཱི།	ठुगुबुमो	Girl/daughter

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

बूढ़ा	མི་རྒས་ཁོག	
བུ་ཌྷཱ།	मि गेखोग	Old man
बूढ़ी	སྐྱེ་དམན་རྒས་ཁོག	
བུ་ཌྷཱི།	क्येमेन ग़ेखोग	Old woman
जवान लड़का	བུ་གཞོན་གཞོན།	
ཛཝཱན་ ལཌ་ཀཱ	बु शोन शोन	Young boy
जवान लड़की	བུ་མོ་གཞོན་གཞོན།	
ཛཝཱན་ ལཌ་ཀཱི	बुमो शोन शोन	Young girl

* * * * * *

इधर	འདིར།	
ཨི་དྷར།	दिर	Hither/Here
उधर	ཕ་གིར།	
ཨུ་དྷར།	फगिर	Thither/There
किधर	ག་པར།	
ཀི་དྷར།	गपर	Whither/Where
कहाँ	ག་པར།	
ཀ་ཧཱཾ།	गपर	Where
किसका	སུའི།	
ཀིས་ཀཱ	सुयी	Whose

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

अनाज	ཟ་འབྲུ།	
ཨ་ནྣཛ།	सड्रु	Food grains
खाना	ལྟོ་ཆས།	
ཁཱ་དྱ།	तोछे	Food
पेय	འཐུང་ཡག	
པེཡ།	थुङयग	Drink
चावल	འབྲས།	
ཏཱ་ཎྜུལ།	ड़े	Rice
गन्दुम	གྲོ	
གདྷུམ།	ड़ो	Wheat
जौ	འབྲུ།	
ཛཽ།	ड्रु	Barley
मक्की	མ་རྨོས་ལོ་ཏོག	
མཀ་ཀཱི	ममो लोतोग	Maize
आटा	གྲོ་ཞིབ།	
ཨཱ་ཊཱ།	डो शिब	Flour
सत्तू	འབྲུ་ཕྱེ།	
སཀྟུ།	ड्रुछे	Barley flour

* * * * * *

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

सोना	གསེར།	
སོ་ནཱ།	सेऱ	Gold
चान्दी	དངུལ།	
ཙཱནྡཱི།	ङुल	Silver
ताँबा	ཟངས།	
ཏཱཾ་བཱ།	सङ	Copper

* * * * * *

शरीर	གཟུགས་པོ།	
ཤ་རཱི་ར།	सुगपो	Body
बाल	སྐྲ།	
བཱལ།	टा	Hair
शिर	མགོ	
ཤིར།	गो	Head
चेहरा	གདོང་།	
ཙེཧརཱ།	दोङ	Face
माथा	དཔྲལ་བ།	
མཱ་ཐཱ།	टेलवा	Forehead
आँखें	མིག	
ཨཱཾ་ཁེཾ།	मिग	Eyes

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

कान	རྣ་མཆོག	
ཀཱན།	नछोग	Ears
नाक	སྣ་ཁུག	
ནཱཀ་	नखुग	Nose
मुँह	ཁ།	
མུཾཧ།	ख	Mouth
खोपड़ी	ཀཔ་ལི།	
ཁོཔ་ཌྲི།	कबलि	Skull
गालें	ཁུར་ཚོས།	
གཱ་ལེ།	खुरछो	Cheeks
ओंठ	མཆུ་ཏོ།	
ཨོཾཋ།	छुतो	Lips
दाँत	སོ།	
དཱཾཏ།	सो	Teeth
जीभ	ལྕེ།	
ཛཱིབྷ།	चे	Tongue
गर्दन	མཇིང་པ/སྐེ།	
གར་དན།	जिङपा/के	Neck
कन्धे	དཔུང་པ།	
ཀནྡྷེ།	पुङपा	Shoulders

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

दाढ़ी	སྐྲ།	
དཱ་ཌྷཱི།	ज्ञा	Beard
मूंछे	ཨ་ར།	
མཱུ་ཚེ།	आरा	Moustaches
ठुड़ी	ཨོག་མ།	
ཋུ་ཌཱི།	औगमा	Chin
पेट	གྲོད་ཁོག	
པེ་ཊ།	डोखोग	Stomach
उंगलियाँ	མཛུ་གུ	
ཨུང་ག་ལི་ཡཱཾ།	जुगु	Fingers
अंगूठा	མཐེ་བོང་།	
ཨང་གཱུ་ཋཱ།	थेवोङ	Thumb
हथेली	ལག་མཐིལ།	
ཧ་ཐེ་ལཱི།	लग थिल	Palm
हाथ	ལག་པ།	
ཧཱ་ཐ།	लगपा	Hand
घुटना	པུས་མོ།	
གྷུ་ཊ་ནཱ།	पुमो	Knee
टाँगें	कङपा	
ཊཱཾ་གེ	རྐང་པ།	Legs

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

पैर	ཀང་མགོ	
པེར།	कङगो	Feet
पीठ	རྒྱབ།	
པཱིཋ།	ज्ञब	Back
नाखुन	སེན་མོ།	
ནཱ་ཁུན།	सेनमो	Nails
मान्स	ཤ	
མཱནས།	श	Flesh
खून	ཁྲག	
ཁཱུན།	ठग	Blood
རུས་ཁོག་	हड्डियाँ	
रूखोग	ཧ་ཌི་ཡཱཾ།	Bones
दिमाग़	ཀླད་པ།	
དི་མཱག	लेपा	Brain
थूक	ཁ་ལུད།	
ཐཱུཀ	खलु	Spittle
पसीना	རྔུལ་ནག	
པསཱི་ན།	ङुल्नग	Sweat
आँसू	མིག་ཆུ།	
ཨཱཾ་སཱུ།	मिगछु	Tears

* * * * * *

CC-0. Nepal Sanskrit Academy Kathmandu Collection

अगर	ཀ་ལ་སྲིད།	
ཨ་ག་ར།	गलसी	If
मगर	ཡིན་ན་ཡང་།	
མ་ག་ར།	यिन न यङ	But
क्यों	ཀ་རེ་བྱས་ནས།	
ཀྱོཾ།	गरे जेने	Why
कहाँ	ཀ་པར།	
ཀཧཱཾ།	गपर	Where
कितना	ཀ་ཚོད།	
ཀིཏ་ནཱ།	गछो	How much
कब	ཀ་དུས།	
ཀབ།	गदु	When
तब	དེ་ནས།	
ཏབ།	देने	Then
आगे	མདུན་ལ།	
ཨཱ་གེ	दुनला	In front
पीछे	རྒྱབ་ལ།	
པཱི་ཚེ།	ज्ञबला	Behind
फिर	ཡང་བསྐྱར།	
ཕིར།	यङक्यर	Again

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

पूर्व	ཤར།	
པུར་ཤ།	शर	East
पशिचम	ནུབ།	
པཤྩིམ།	नुब	West
उत्तर	བྱང་།	
ཨུཏྟར།	जङ	North
दक्षिण	ལྷོ།	
དཀྵིཎ།	लो	South

* * * * * *

गाय	བ་ཕྱུགས།	
གཱཡ།	बछुग	Cow
बैल	གླང་ཁོག	
བཻལ།	लङखोग	Ox
भैंस	མ་ཧེ།	
བྷཻཾས།	महे	Buffalo
बछड़ा	བེའུ།	
བཚ་ཌཱ།	बेवु	Calf
बकरा	ར་ཕོ།	
བཀ་རཱ།	रफो	He-goat

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

बकरी	ར་མོ།	
བཀ་རཱི།	रमो	She-goat
हरिण	ཤ་བ།	
ཧ་རི་ཎ།	शवा	Deer
सिंह	འདམ་སེང་།	
སིངཧ།	दमसेङ	Lion
बाघ	སྟག	
བཱགྷ།	तग	Tiger
हाथी	གླང་ཆེན།	
ཧཱ་ཐཱི།	लङछेन	Elephant
भालू	དོམ།	
བྷཱ་ལཱུ།	दोम	Bear
भेड़िया	སྤྱང་ཀི	
བྷེ་ཌི་ཡཱ།	चङकी	Wolf
भेड़	ལུག	
བྷེ་ཌ།	लुग	Sheep
गीदड़	ཁྱི་སྤྱང་།	
གཱི་ད་ཌ།	ख्यीचङ	Jackal
लोमड़ी	ཝ་མོ།	
ལོམ་ཌཱི།	वामो	Fox

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

बन्दर	སྤྲེའུ།	
བན་དར།	टेवु	Monkey
ऊँट	ཨ་མོང་།	
ཨཱུཾ་ཊ།	अमोङ	Camel
गधा	བོང་བུ།	
ག་དྷཱ།	बोङबु	Donkey
घोड़ा	རྟ།	
གྷོ་ཌཱ།	त	Horse
कुत्ता	ཁྱི།	
ཀུཏྟཱ།	ख्यी	Dog
बिल्ली	ཞི་མི།	
བིལླཱི།	शिमी	Cat
चूहा	ཙི་ཙི།	
ཙཱུ་ཧཱ།	चिचि	Mouse
साँप	སྦྲུལ།	
སཱཾ་པ།	ड्रुल	Snake
नेवला	ནེའུ་ལེ།	
ནེཝ་ལཱ།	निवुली	Mongoose
खरगोश	རི་བོང་།	
ཁར་གོ་ཤ	रिवोङ	Hare

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

कछुआ	རུས་སྦལ།	
ཀཙྪུ་ཨཱ།	रुबल	Tortoise
मछली	ཉ།	
མཚ་ལཱི།	ञ	Fish
मेंढक	སྦལ་པ།	
མེ་ཌཀ	बलवा	Frog
मक्खी	སྦྲང་བུ།	
མཀྑཱི།	ड़ड्बु	Fly
मच्छर	དུག་སྦྲང་།	
མཙྪར།	दुगडङ	Mosquito
खट-मल	འདྲེ་ཤིག	
ཁཊ་མལ།	डेशिग	Bed-bug
मुर्गा	བྱ་ཕོ།	
མུར་ག	जफो	Cock
मुर्गी	བྱ་མོ།	
མུར་གཱི	जमो	Hen
अण्ड़ा	སྒོང་།	
ཨཎྜཱ།	गोङा	Egg
कबूतर	འང་གུ	
ཀབྲུ་ཏར།	वङ-गु	Pigeon

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

तितली	ཅེམ་ཅེམ་མ།	
ཏིཏ་ལཱི།	चेम चेम मा	Butterfly

* * * * * *

बड़ा	ཆེན་པོ།	
བ་ཌཱ།	छेन्पो	Big
छोटा	ཆུང་ཆུང་།	
ཚོ་ཊཱ།	छुङ छुङ	Small
लम्बा	རིང་པོ།	
ལམྦཱ།	रिङपो	Tall
ऊँचा	མཐོ་པོ།	
ཨཱུཾ་ཙཱ།	थोपो	High
नीचा	དམའ་པོ།	
ནཱི་ཙཱ།	मापो	Low
चौड़ा	བཞེངས་ཀ་ཆེན་པོ།	
ཙཽཾ་ཌཱ།	शेङका छेन्पो	Broad
अच्छा	ཡག་པོ།	
ཨཚྪཱ།	यगपो	Good
बुरा	སྡུག་ཅག	
བུ་རཱ།	दुगचग	Bad

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

ताजा	གསོས་པ།	
ཧྭ་ཧྣ།	सोपा	Fresh
बासी	རྙིང་སུངས།	
ཕྭ་ཤྭི།	जीङ सुङ	Stale
कच्चा	བརྗེན་པ།	
གཧྨ།	जेन्पा	Raw
पक्का	སྨིན་པ།	
པཀྐྭ	मिन्पा	Ripe
मीठा	མངར་མོ།	
མྱི་ཁྣ།	ङरमो	Sweet
खट्टा	སྐྱུར་མོ།	
ཁཧྨ།	क्युरमो	Sour
सस्ता	གོང་ཁེ་པོ།	
སས་ཏྭ།	गोङ खेपो	Cheap
महंगा	གོང་ཆེན་པོ།	
མ་དང་གུ	गोङ छेन्पो	Expensive
सीधा	ཁར་ཐུག	
སྭིཀྨ།	खरथुग	Straight
टेढ़ा	ཀྱོག་ཀྱོག	
ཏེཀྨ།	क्योग क्योग	Zig-zag

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

गोल	སྒོར་སྒོར།	
འགོལ།	गोर गोर	Round
चपटा	ལེབ་ལེབ།	
ཙཔ་ཊཱ།	लेब लेब	Flat
मोटा	རྒྱག་པ།	
མོ་ཊཱ།	ज्ञगपा	Fat
पतला	སྲབ་པོ།	
པཏ་ལཱ།	कमपो	Thin
ठोस	རྡོག་རྡོག	
ཋོས།	दोग दोग	Solid
खोखला	ཁོག་སྟོང་།	
ཁོཁ་ལཱ།	खोग तोङ	Hollow
घना	སྟུག་པོ།	
གྷ་ནཱ།	तुगपो	Dense
मोटा	མཐུག་པོ།	
མོ་ཊཱ།	थुगपो	Thick
अन्धा	ལོང་བ།	
ཨནྡྷཱ།	लोङवा	Blind
बहिरा	འོན་པ།	
བཧི་རཱ།	वोनपा	Deaf

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

गूँगा	ལྐུགས་པ།	
ཀུྃ་ཀཱ	कुगपा	Dumb
काना	ཞ་ར།	
ཀཱ་ནཱ།	शरा	One-eyed
लंगड़ा	ཞ་བོ།	
ལང་ཌཱ།	शवो	Lame
कुबड़ा	སྒོད་སྒུ་ར།	
ཀུབ་ཌཱ།	तोगुरा	Hump-back

* * * * * *

आग	མེ།	
ཨཱག	मे	Fire
पानी	ཆུ།	
པཱ་ནཱི།	छु	Water
दही	ཞོ།	
ད་ ཧཱི།	शो	Curd
लस्सी	ད་ར།	
ལསྶཱི།	दरा	Butter-milk
मक्खन	མར།	
མཀྑན།	मर	Butter

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

रोटी	བག་ལེབ།	
ཪོ་ཊྚི།	बगलेब	Bread
मुरब्बा	ཤིང་ཏོག་ཞིང་རྩི།	
མུ་རབྦཱ།	शिङ तोग जीङ ची	Jam
अचार	སྐྱུར་ཚབ།	
ཨ་ཙཱར།	क्युरछब	Pickle
दूध	འོ་མ།	
དུགྡྷ།	वोमा	Milk
नमक	ཚ།	
ན་མག	छ	Salt
शक्कर	བྱེ་མ་ཀ་ར།	
ཤཀྐར།	जेमाकरा	Sugar
चाय	ཇ།	
ཙཱཡ།	ज	Tea
काफी	འཚིག་ཇ།	
ཀཱ་ ཕཱི།	छिगजा	Coffee
नमकीन	ཚ་ཁུ།	
ནམ་ཀཱིན།	छखु	Saltish
मिठाई	བྱེ་རིལ།	
མི་ཋཱ་ཨཱི།	जेरिल	Sweets

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

प्लेट	སྡེར་མ།	
པ་ལེཊ།	देर्मा	Plate
चम्मच	ཐུར་མ།	
ཙམ་མཙ།	थुर्मा	Spoon
सब्जियाँ	ཚལ།	
སབ་ཛི་ཡཱཾ།	छल	Vegetables
दालें	སྲན་མའི་རིགས།	
དཱ་ལེཾ།	सेनमयी रिग	Pulses
फल	ཤིང་ཏོག	
ཕལ།	शिङतोग	Fruits
आम	ཤིང་ཏོག་ཨ་མྲ།	
ཨཱམ།	शिङतोग आमा	Mango
सन्तरा	ཚ་ལུ་མ།	
སནྟ་རཱ།	छलुमा	Orange
केला	ངང་ལག	
ཀེ་ལཱ།	ङङ लग	Banana
अमरूद	བལ་པོའི་སེའུ།	
ཨམ་རཱུད།	बलपोयी सेवु	Guava
सेब	ཀུ་ཤུ	
སེབ།	कुशु	Apple

* * * * * *

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

मैं	ང་།	
མཻཾ།	ङ	I
मेरा/मेरी	ངའི།	
མེ་རཱ།/མེ་རཱི།	ङयी	My/mine
हम	ང་ཚོ།	
ཧམ།	ङछो	We
हमारा	ང་ཚོའི།	
ཧམཱ་རཱ།	ङछोयी	Ours
तुम्हारा	ཁྱེད་རང་གི	
ཏུམྷཱ་རཱ།	ख्येरङगी	Your
तेरा	ཁྱེད་རང་གི	
ཏེ་རཱ།	ख्येरङगी	Your
वह	ཁོང་།	
ཝཧ།	खोङ	He
वे	ཁོང་ཚོ།	
ཝེ།	खोङछो	They
उसका	ཁོང་གི	
ཨུས་ཀཱ	खोङगी	His
उसकी	ཁོང་གི	
ཨུས་ཀཱི	खोङगी	Her

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

उनका	ཁོང་ཚོའི།	
ཨུན་ཀཱ	खोङ छोयी	Their
मुझे	ང་ལ།	
མུ་ཛྷེ།	ङाला	To me
हमें	ང་ཚོ་ལ།	
ཧམེ།	ङछोला	To us
मुझ से	ངའི་ཙ་ནས།	
མུཛྷ་ སེ།	ङ्यी च ने	From me
हम से	ང་ཚོའི་ཙ་ནས།	
ཧམ་ སེ།	ङछोयी च ने	From us
तुम्हे	ཁྱེད་རང་ལ།	
ཏུམྷེ།	ख्ये रङ ला	To you
उनको	ཁོང་ཚོ་ལ།	
ཨུན་ཀོ	खोङ छोला	To them
उनके लिये	ཁོང་ཚོའི་དོན་ལ།	
ཨུན་ཀེ་ ལིཡེ།	खाङछायी दानला	For them
तुझ से	ཁྱེད་རང་ནས།	
ཏུཛྷ་ སེ།	ख्ये रङ ने	From you
उसके लिये	ཁོང་གི་དོན་ལ།	
ཨུས་ཀེ་ ལིཡེ།	खोङगी दोनला	For him

* * * * * *

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

Hindi / Hindi in Tibetan letters	Tibetan / Tibetan in Devanagari letters	English
आज	དེ་རིང་།	
ཨཱཛ།	देरिङ	Today
कल	སང་ཉིན།	
ཀལ།	सङ्ञीन	Tomorrow
कल	ཁ་ས།	
ཀལ།	ख-स	Yesterday
कपड़ा	རས་ཆ།	
ཀཔ་ཌཱ།	रेछा	Cloth
सूती कपड़ा	रे	
སཱུཏཱི ཀཔ་ཌཱ།	རས།	Cotton cloth
ऊन	བལ།	
ཨཱུན།	बल	Wool
ऊनी कपड़ा	བལ་གོས།	
ཨཱུ་ནཱི་ ཀཔ་ཌཱ།	बल गो	Woolen cloth
रेशम	གྲུའུ་ཙི།	
རེ་ཤམ།	डुचि	Silk
रेशमी कपड़ा	གྲུའུ་ཙིའི་རས་ཆ།	
རེ་ཤམཱི་ ཀཔ་ཌཱ།	डुचियी रेछा	Silk cloth
नए कपड़े	དུག་སློག་གསར་པ།	
ནཨེ་ ཀཔ་ཌེ།	दुग लोग सरपा	New clothes

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

पुराने कपड़े	དུག་སློག་རྙིང་པ།	
པུ་རཱ་ནེ་ ཀཔ་ཌེ།	दुग लोग ञीङपा	Rags
कमीज	སྟོད་ཐུང་།	
ཀམཱིཛ།	तोथुङ	Shirt
पतलून	གུ་ཐུང་།	
པཏ་ལཱུན།	गुथुङ	Pant
जेब	པ་ཀི།	
ཛེབ།	पकि	Pocket
दरी	རུམ་གདན།	
ད་རཱི།	रुम देन	Carpet
कम्बल	ཉལ་གཟན།	
ཀམྦལ།	ञलसेन	Blanket
बिस्तर की चादर	ཉལ་ཁྲིའི་ཁེབས།	
བི་ས་ཏར་ ཀཱི་ ཅཱ་དར།	ञेल ठीयी खेब	Bed-sheet
शाल	གཟན།	
ཤཱལ།	सेन	Shawl
स्वेटर	སུའི་ཊར།	
སུའི་ཊར།	स्वेटर	Sweater
जुराबें	ཨུ་སུ།	
ཛུ་རཱ་བེ།	उसु	Socks

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

गलूबंद	ཁ་དཀྲིས།	
ཀ་ལཱུ་བནྡ།	खटी	Muffler
जूते	ལྷམ་ཁོག	
ཛུ་ཏེ།	लमखोग	Shoes

* * * * * *

गले का हार	སྐེ་རྒྱན།	
ག་ལེ་ ཀཱ་ ཧཱར།	केज्ञेन	Necklace
हार	ཕྲེང་བ།	
ཧཱར།	ठेङवा	Garland
फूलों का हार	མེ་ཏོག་གི་ཕྲེང་བ།	
ཕུ་ལོཾ་ ཀཱ་ ཧཱར།	मेतोग गी ठेङवा	Flower garland
जप-माला	ཕྲེང་བ།	
ཛཔ་-མཱ་ལཱ།	ठेङवा	Rosary
मूर्ति	སྐུ་བརྙན།	
མུར་ཏི།	कुञेण	Image
चित्र	དཔར།	
ཙི་ཏྲ་ར།	पर	Picture
पूजा	མཆོད་པ།	
པུ་ཛཱ།	छोपा	Worship

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

प्रार्थना	སྨོན་ལམ།	
པརར་ཐ་ན།	मोनलम	Prayer
प्रणाम	གུས་བཏུད།/ཕྱག	
པ་ར་ནམ།	गुतु/छग	Obeisance
अवतार	སྤྲུལ་སྐུ།	
ཨཝ་ཏཱར།	टुलकु	Incarnation
गुरू	དགེ་རྒན།	
གུ་རུ།	गेगेन	Teacher
दुकान	ཚོང་ཁང་།	
དུ་ཀཱན།	छोङखङ	Shop
ग्राहक	ཚོང་ཤག	
གྲཱ་ཧ་ཀ	छोङ शग	Customer
व्यापार	ཚོང་།	
ཝྱཱ་པཱར།	छोङ	Business
व्यापारी	ཚོང་པ།	
ཝྱཱ་པཱ་རི།	छोङपा	Business-man
उधार	བུ་ལོན།	
ཨུ་དྷཱར།	बुलोन	Credit
नकद	དངུལ་ཀྲུང་།	
་ན་ཀད།	ङुल क्यङ	Cash

* * * * * *

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

डाक्टर	ཨེམ་ཆི།	
ཌཱག་ཏར།	ऐमछि	Doctor
रोगी	ནད་པ།	
རོ་གཱི	नेपा	Patient
अस्पताल	སྨན་ཁང་།	
ཨས་པ་ཏཱལ།	मेनखङ	Hospital
बुखार	ཚ་བ།	
བུ་ཁཱར།	छवा	Fever
दर्द	ན་ཟུག	
དརད།	नसुग	Pain
चोट पहुँचाना	གནོད་སྐྱེལ་བ།	
ཙོཊ་ པཧུཾ་ཙཱ་ནཱ།	नो क्येलवा	Hurt
ज़ख्म	རྨས་པ།	
ཛ་ཁམ།	मेपा	Wound
पट्टी	སྨན་དཀྲིས།	
པཊྚཱི།	मेन टी	Bandage
दवाई	སྨན།	
ད་ཝཱ་ཨཱི།	मेन	Medicine
गोलियां	རིལ་བུ།	
གོ་ལི་ཡཱཾ།	रिलबु	Pills

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

नर्स	སྨན་གཡོག	
ནརས།	मेनयोग	Nurse
नौकर	གཡོག་པོ།	
ནཽ་ཀར།	योगपो	Servant
दवाई की शीशी	སྨན་གྱི་ཤེལ་དམ།	
ད་ཝཱ་ཨཱི་ ཀཱི་ ཤཱི་ཤཱི	मेन ज्ञी शेल्दम	Phial
दवाई की गोलियाँ	སྨན་གྱི་རིལ་བུ།	
ད་ཝཱ་ཨཱི་ ཀཱི་ གོ་ལི་ཡཱཾ།	मेन ज्ञी रिलबु	Tablets

* * * * * *

दिन	ཉིན་མོ།	
དིན།	जीनमो	Day
रात	མཚན།	
རཱ་ཏ།	छन	Night
सुबह	ཞོགས་ཀད།	
སུ་བཧ།	शोके	Morning
सायं कल	དགོང་དག	
སཱ་ཡཾ་ ཀལ།	गोङदग	Evening
आधीरात	ནམ་ཕྱེད།	
ཨཱ་དྷཱི་རཱ་ཏ།	नमछे	Midnight

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

दो पहर	ཉིན་གུང་།	
འདོ་ པ་ཧར།	जीन गुङ	Noon
दो पहर बाद	ཉིན་གུང་རྒྱབ།	
འདོ་ པ་ཧར་ བྷད།	जीन गुङ ग्याब	Afternoon
वर्ष चक्र	ལོ་ཐོ།	
ཝརྵ་ ཙཀྲ།	लोथो	Calendar
तिथि	ཚེས་པ།	
ཏི་ཐི།	छेपा	Date
समय	དུས་ཚོད།	
སམཡ།	दुछो	Time
महीना	ཟླ་བ།	
མཧཱི་ནཱ།	दावा	Month
वर्ष	ལོ།	
ཝརྵ།	लो	Year
जन्म पत्री	ཚེས་རབས་ལས་རྩིས།	
ཛནྨ་ པཏྲཱི།	छेरबलेचि	Horoscope

* * * * * *

मकान	ཁང་པ།	
མ་ཀཱན།	खङपा	House

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

छत	ཐོག	
ཚཏ།	थोग	Roof
दरवाजे	སྒོ།	
དར་ཝཱ་ཛེ།	गो	Doors
खिड़कियां	སྒེའུ་ཁུང་།	
ཁི་ཌ་ཀི་ཡཱཾ།	गेखुङ	Windows
कमरे	ཁང་མིག	
ཀམ་རེ།	खङ मिग	Rooms
आंगन	སྒོ་ར།	
ཨཱཾ་གན།	गोरा	Courtyard

* * * * * *

कमल	པད་མ།	
ཀ་མལ།	पेमा	Lotus
शहर	གྲོང་ཁྱེར།	
ཤ་ཧར།	डोङख्येर	City
गाँव	གྲོང་གསེབ།	
གཱཾཝ།	डोङ सेब	Village
धन	རྒྱུ་ནོར།	
དྷན།	ग्युनोर	Wealth

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

जीवन	ཛཱི་ཝན།	མི་ཚེ།	मिछे	Life
मरण	མ་རཎ།	འཆི་བ།	छिवा	Death
समाचार	ས་མཱ་ཙཱར།	གསར་འགྱུར།	सरग्युर	News
समाचार पत्र	ས་མཱ་ཙཱར་ པཏ་ར།	གསར་ཤོག	सरशोग	Newspaper
नदी	ན་དཱི།	གཙང་པོ།	चङ्पो	River
लहर	ལཧར།	རྦ་རླབས།	बलब	Wave
आकाश	ཨཱ་ཀཱ་ཤ	གནམ།	नम	Sky
सितारे	སི་ཏཱ་རེ།	སྐར་མ།	करमा	Stars
भिखारी	བྷི་ཁཱ་རཱི།	སྤྲང་པོ།	टाङ्पो	Beggar
परिचित	པ་རི་ཙིཏ།	ངོ་ཤེས་པ།	ङो शेपा	Acquaintance

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

SURAJA ŃIMA

सूरज	ཉི་མ།		
སུརཛ།	जीमा		Sun
चाँद	ཟླ་བ།		
ཙཱྃད།	दावा	CAUD DAWA	Moon
गर्मी	ཚ་བ།		
གར་མཱི།	छावा		Heat
टोपी	ཞྭ་མོ།		
ཊོ་པཱི།	शमो		Cap
बीमार	ན་བ།		
བི་མཱར།	नवा		Sick
भय	ཞེད་སྣང་།		
བྷཡ།	शेनङ		Fear
भयानक	ཞེད་སྣང་ཚ་པོ།		
བྷཡཱ་ནཀ།	शेनङ छपो		Fear-ful
ख़तरनाक	ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ།		
ཁ་ཏར་ནཱཀ།	जेनखा छेन्पो		Dangerous
खतरा	ཉེན་ཁ།		
ཁཏ་རཱ།	जेनखा		Danger

* * * * * *

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

लोभी	འདོད་ཧམས།	
ལོ་བྷི།	दोङम	Greedy
ईमान्दार	དྲང་པོ།	
ཨི་མཱན་དཱར།	डङपो	Honest
चतुर	གྲུང་པོ།	
ཙ་ཏུར།	डुङपो	Active
सुस्त	སྒྱིད་ལ་ཞེས་པོ།	
སུསྟ།	ग्यीला जेपो	Lazy
कमज़ोर	གཅོང་པོ།	
ཀམ་ཛོར།	चोङपो	Weak
भूखा	ལྟོག་པ།	
བྷུ་ཁཱ།	तोगपा	Hungry
प्यासा	སྐོམ་པ།	
པ་ཡཱ་སཱ།	कोम्पा	Thirsty
पागल	སྨྱོན་པ།	
པཱ་ག་ལ།	ञोनपा	Mad
मालिक	བདག་པོ།	
མཱ་ལི་ཀ	दगपो	Owner
कलम	སྨྱུ་གུ	
ཀ་ལམ།	ञुगु	Pen

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

जंगल	ཤིང་ནགས།	
ཛང་གལ།	शिङ्नग	Forest
वृक्ष	ཤིང་སྡོང་།	
བྀ་རྀཀྵ།	शिङ दोङ	Trees
झाड़ियां	ཤིང་གསེབ།	
ཛྷཱཌི་ཡཱཾ།	शिङ सेब	Shrubs
पर्वत	རི།	
པར་ཝཏ།	रि	Mountain
बर्फ	གངས།	
བ་རཕ།	गङ	Snow
दर्रा	ལ།	
དར་རཱ།	ल	Pass
पेन्सिल	ཞ་སྨྱུག	
པེནསིལ།	शजुग	Pencil

* * * * * *

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection

LEARN TO SPEAK TIBETAN AND HINDI

This book aims to help Hindi and Tibetan speakers acquire conversational proficiency in each other's language. To this end, the written and phonetic forms of words are provided for both languages. The addition of an English translation provides the opportunity for others to gain access to these languages.

The topics covered in this book are relevant to everyday life, grouped into Lessons containing useful phrases and sentences. There is also an extensive vocabulary of commonly used words at the end of the book. Thus, this practical guide will be of benefit to all readers who wish to learn to speak basic conversational Hindi and Tibetan quickly and easily.

ISBN 81-86470-02-6
9 788186 470022
₹175.00

CC-0. Nepal Sanskrit Academy, Kathmandu Collection